

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ
กรุงเทพมหานคร

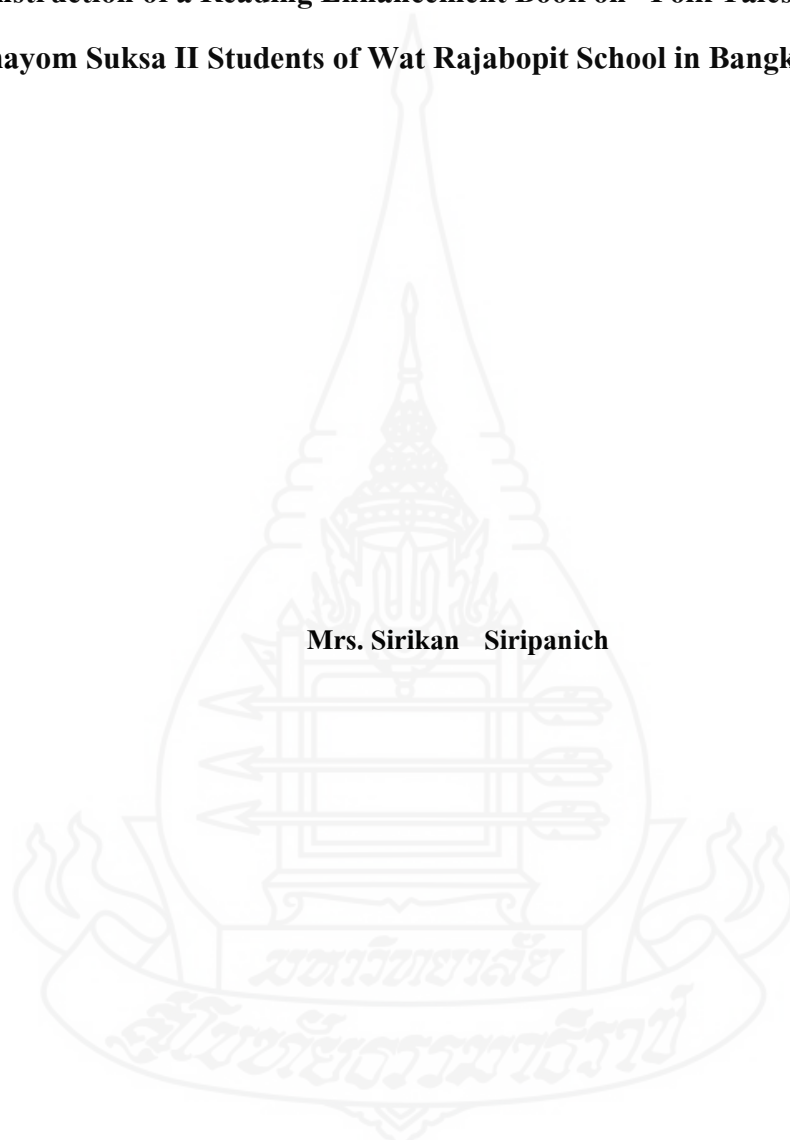
นางศิริกาญจน์ ศิริพานิช

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

**The Construction of a Reading Enhancement Book on “Folk Tales of Bangkok” for
Mathayom Suksa II Students of Wat Rajabopit School in Bangkok Metropolis**

Mrs. Sirikan Siripanich

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิศ
กรุงเทพมหานคร
ชื่อและนามสกุล นางสาวสิริกัญจน์ ศิริพานิช
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. อภิรักษ์ อนุมาน

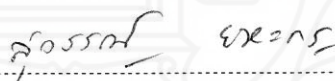
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

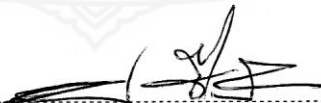
ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. อภิรักษ์ อนุมาน)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณิ ยะหะกร)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพมหานคร
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ
กรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นางสิริกาญจน์ ศิริพานิช **รหัสนักศึกษา** 2542100520 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** อาจารย์ ดร. อภิรักษ์ อนุะมาน **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “นิทานพื้นบ้านกรุงเทพมหานคร” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ(2) ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “นิทานพื้นบ้านกรุงเทพมหานคร” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 39 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพหนังสือของผู้ทรงคุณวุฒิ และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า (1) หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน จากภาพจิตรกรรมเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม มี การสอดแทรกคุณธรรม และมีภาพสี่ประกอบ (2) ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดย ผู้ทรงคุณวุฒิมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.65 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และ ผลการ ตรวจสอบความคิดเห็นมีต่อหนังสือที่สร้างขึ้นของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.54 ซึ่ง อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด สรุปได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมใน ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ หนังสือส่งเสริมการอ่าน นิทานพื้นบ้าน ชั้นมัธยมศึกษา

Independent Study title: The Construction of a Reading Enhancement Book on “Folk Tales of Bangkok” for Mathayom Suksa II Students of Wat Rajabopit School in Bangkok Metropolis

Author: Mrs. Sirikan Siripanich; **ID:** 2542100520;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent Study advisor: Dr. Apirak Anaman; **Academic year:** 2013

Abstract

The purposes of this independent study were (1) to construct a reading enhancement book entitled “Folk Tales of Bangkok” for Mathayom Suksa II students; and (2) to verify quality of the reading enhancement book entitled “Folk Tales of Bangkok” for Mathayom Suksa II students.

The sample consisted of 3 experts and 39 Mathayom Suksa II students, all of which were purposively selected. The employed instruments were a book quality evaluation form for experts and a questionnaire on opinions toward the book for students. Statistics employed for data analysis were the mean and standard deviation.

Finding of the study were that (1) the constructed reading enhancement book’s contents comprised the folk tales from the drawings on the temple’s windows of Wat Phra Chettuphon Wimon Mangkharam which were inserted with the teaching on moral issues, with color illustrations; and (2) results of quality verification of the book by the experts showed the total rating mean of 4.65 which was at the most appropriate level; and results of quality verification of the book by the students showed the total rating mean of 4.54 which was also at the most appropriate level; therefore, it could be concluded that the constructed reading enhancement book had quality at the most appropriate level.

Keywords: Reading enhancement book, Folk tale, Mathayom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร. อภิรักษ์ อนุมาน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข และติดตามผลการศึกษาค้นคว้าอิสระ นับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณพระมหาอุดมปัญญาโก สำนักงานวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ เจ้าหน้าที่ในพระอุโบสถทุกท่าน ซึ่งเป็นผู้รู้ และให้ข้อมูลเรื่องนิทานจากภาพจิตรกรรม ให้ยืมหนังสือ เอกสาร อนุญาตให้ถ่ายภาพ ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ อาจารย์พนิตนาฏ จันทวงศ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดราชพิธ อาจารย์อรินยา สติรชาติ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหอวัง อาจารย์นงนุช สุวรรณกนิษฐ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดราชพิธ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจ แก้ไข เสนอแนะ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ ครู นักเรียน โรงเรียนวัดราชพิธ กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำการศึกษาค้นคว้า หาข้อมูล จัดส่งเอกสาร วาดภาพประกอบ ตอบแบบสอบถามและแสดงความคิดเห็น จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาศรีวิบูลย์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) วิชาเอกภาษาไทย ในการให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาของการศึกษานอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณแม่ พี่น้องและทุกคนในครอบครัวของผู้ศึกษาที่เป็นกำลังใจและให้ความสนับสนุนช่วยเหลือตลอดมา

สิริกาญจน์ ศิริพานิช

พฤศจิกายน 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
ขอบเขตของการศึกษา	8
เนื้อหาที่ใช้ศึกษา	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพหนังสือ	37
การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน	38
ขั้นพัฒนาและปรับปรุงหนังสือ	38
การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 2 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ	45
บทที่ 3 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
สรุปผลการศึกษา	98
อภิปรายผลและการสร้างหนังสือ	101
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	106
ภาคผนวก	111
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	112
ข แบบประเมินคุณภาพหนังสือสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ	114
ค การตรวจสอบคุณภาพหนังสือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	120

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ง รายชื่อนักเรียน	126
จ แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนักเรียน	128
ฉ ความคิดเห็นของนักเรียน	133
ประวัติผู้ศึกษา	139

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ: 2551) ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนร่วมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย

เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ที่มีการประสาน ความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ: 2551) ด้านมาตรฐานการเรียนรู้ กล่าวถึง การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลัก พัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8) ภาษาต่างประเทศ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆอันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน ดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตาม มาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและ พัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้อง อาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการ สร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

3. การออกแบบจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึง มาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งวัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณา ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็น เป้าหมายที่กำหนด

นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2555) (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: 2549) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยน

จุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานการเรียนรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีจิตใจที่ดีงามมีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2555) มาสู่หลักสูตรสถานศึกษาซึ่งโรงเรียนวัดราชบพิตร กรุงเทพมหานคร ให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้มีการบูรณาการเรียนรู้อยู่โดยใช้แหล่งเรียนรู้รอบโรงเรียนเข้ามาในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของชุมชน ท้องถิ่นซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมในชีวิตจริงของตนเอง เพื่อให้เกิดความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่น ภูมิใจในบ้านเกิดเหมือนอน โดยการนำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นมาสู่หลักสูตรสถานศึกษา ดังที่ชาติ แจ่มนุช กล่าวว่สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (ชาติ แจ่มนุช: 2555) หมายถึง ขอบข่ายของเนื้อหาการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวิเคราะห์และกำหนดขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพความพร้อม และความต้องการของสถานศึกษา เช่น ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การประกอบอาชีพ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาโบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่สำคัญ บุคคลสำคัญ สภาพปัญหา เหตุการณ์สำคัญ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในด้านความรู้ ความคิด คุณธรรมจริยธรรม ให้มีความสำคัญและส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในทุกระดับการศึกษา เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรม โดยการนำวัฒนธรรมมาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนก่อเกิดสมรรถนะทั้งความคิด สติปัญญา ในด้านวิชาการ และความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเองบูรณาการเข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้บทเรียนพัฒนาผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัด โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียน

ดังนั้นการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นวิธีการหนึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา โดยเฉพาะทักษะการอ่าน ที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด สาระหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ของคนในท้องถิ่น ซึ่งนำมาจากภาคดินเชิงบานหน้าต่าง พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ อันเป็นแหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนกำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะทางด้านภาษาไทยให้กับผู้เรียน ดังที่ (ชวัช ปุณโณทก 2538) กล่าวไว้ว่า วรรณกรรมพื้นบ้านเป็นเครื่องบอกลักษณะชีวิตของคนในท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ผลิต วรรณกรรม และมีประโยชน์ 5 ประการ ได้แก่ 1) ผู้ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นจะมีความภูมิใจในอดีตของท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ และท้องถิ่นอื่นๆ ของชาติด้วย ซึ่งก่อให้เกิดชาตินิยม ภูมิใจใน วัฒนธรรมของชาติ 2) ผู้ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นจะเกิดความรัก ความเข้าใจในท้องถิ่นของตน 3) ผู้ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นจะตระหนักในคุณค่า และย่อมมีความหวงแหนซึ่งก่อให้เกิด การอนุรักษ์วรรณกรรมท้องถิ่นอีกด้วย 4) ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ และย่อม สมานสามัคคีกัน 5) ก่อให้เกิดการพัฒนาาระบบสังคมของชาติอย่างมีทิศทาง โดยอาศัยระบบสังคม ท้องถิ่น ปรัชญาชีวิตในสังคมท้องถิ่นอันเป็นพื้นฐานในการพัฒนา กับสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตัวชีวิตที่ 7 อ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์อย่างหลากหลาย และประเมินคุณค่าหรือแนวคิด ตรงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 (กระทรวงศึกษาธิการ: 2542) ที่เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และ การบูรณาการความรู้สัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม กีฬา ความรู้ด้านภูมิปัญญา และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา สรุป ได้ว่าในกระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีและนำมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนได้ทั้งในระบบ นอก ระบบ การศึกษา ตามอัธยาศัย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการนำความรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญ และภูมิปัญญามาใช้ให้เกิดประโยชน์ในกระบวนการเรียนรู้

สอดคล้องกับผจงจิตต์ อธิคมนันท์กล่าวว่า ระบบการศึกษา (ผจงจิตต์ อธิคมนันท์: 2543) โดยทั่วไปการศึกษาทุกระดับเป็นการสร้างความคิด และพฤติกรรมที่คนทั้งหมดไปสู่แนว ครรลองสมัยใหม่ซึ่งไม่สอดคล้อง เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมพื้นฐานของประชาชน แม้จะมีความพยายามปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน แต่ในทางปฏิบัตินั้นการศึกษาเป็น เครื่องมือแปลกแยกบุคคลออกจากบริบททางสังคม ที่บุคคลเป็นสมาชิกโดยเฉพาะในชนบทที่ทำการเกษตร โดยปกติการศึกษาต้องนำเอาวัฒนธรรม ซึ่งคือ ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ขนบประเพณี ศิลปะ คุณค่า ที่ได้สร้างสมมาพิจารณาให้เข้าใจจนเกิดการยอมรับสืบทอด ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม แต่การศึกษาของเราประสบความล้มเหลว ในภาวะเช่นนี้จำเป็นต้องคิด

และย้อนอดีต เพื่อทำความเข้าใจปัจจุบันและอนาคตอย่างคนที่มีภูมิปัญญา โดยมีวัฒนธรรมที่สั่งสมมาเป็นพื้นฐานในการคิด

นอกจากประเด็นทางด้านวัฒนธรรมแล้ว กระทรวงศึกษาธิการกล่าวถึงสื่อมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน (กระทรวงศึกษาธิการ: 2555) สื่อมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน แต่ยังมีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพคนค่อนข้างน้อย สื่อทางสังคมในปัจจุบัน มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน แต่การเผยแพร่สื่อต่างยังไม่มียุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม สะท้อนได้จากรายการโทรทัศน์มีภาพของความรุนแรง ภาพที่มีการตอกย้ำการสร้างอคติเชิงลบต่อผู้อื่น ภาษาก้าวร้าว ความไม่เหมาะสมทางเพศ ขณะที่การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ต่างๆ ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศที่เข้าข่ายลามกอนาจาร และการใช้ภาษา ที่ไม่เหมาะสม ขณะที่เกมคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นที่ออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนอย่างมาก เกมส่วนใหญ่ที่นิยมเล่นเน้นการต่อสู้ใช้ความรุนแรง ไม่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

เห็นได้ว่าสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ซึ่งมีผลต่อการเลือกและตัดสินใจในชีวิตประจำวันในหลายๆ ด้าน ทำให้คนมีความรู้ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยมในทางที่หมิ่นเหม่ต่อการกระทำสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้องเพราะไม่สามารถแยกความดีออกจากความชั่วได้ เพราะการรับรู้ หรือเรียนรู้จากตัวอย่างที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้นจึงต้องศึกษาความต้องการ เป้าหมาย และปัจจัยด้านต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา แม้เป็นส่วนน้อยในสังคมส่วนใหญ่ โดยการจัดการเรียนรู้

อนึ่ง โรงเรียนวัดราชบพิศ กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในเขตพระนคร มีแหล่งเรียนรู้อันเป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุที่สำคัญอยู่หลายสถานที่ โดยเฉพาะวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วรมหาวิหาร พระอารามหลวงชั้นเอก ที่ตั้งอยู่ทิศตะวันออกของโรงเรียนวัดราชบพิศ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้เป็นแหล่งรวมสรรพศาสตร์ สรรพศิลป์ เปรียบเป็นมหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรก ที่รวมภูมิปัญญาไทยไว้เป็นมรดกให้ประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้อย่างไม่จำกัด ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมเลือกสรรตำรับตำราต่างๆ มาจารึกบนแผ่นศิลาประดับไว้ตามที่ต่างๆ ในบริเวณวัดพระเชตุพนฯ เรียกว่า ประชุมจารึกวัดพระเชตุพนฯ แบ่งออกเป็นหมวดต่างๆ ได้แก่ หมวดพระพุทธศาสนา หมวดวรรณคดีร้อยแก้ว และร้อยกรอง หมวดอักษรศาสตร์ หมวดเวชศาสตร์ ในจำนวนนี้มีวรรณกรรมที่น่าสนใจ ปรากฏอยู่ภาพเขียนบนหน้าต่างวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ อันเป็นภาพเขียนลายรดน้ำฝีมือช่างยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น อันทรงคุณค่าทั้งด้านสุนทรียะ และความลึกซึ้งที่ถ่ายทอดจากภาพเขียนบนบานหน้าต่างทั้ง 44 บาน ได้แก่ นิทานชาดก นิทานเรื่องสัตว์ นิทานอธิบายสาเหตุ นิทานลูกโซ่ เพลงกล่อมเด็ก เพลงร้องเล่น

ของเด็ก ภาสิต คดิชนอันเป็นที่มาของภาพเขียนที่เกี่ยวกับ นิทานเรื่อง ยายกะตาดปลุกถั่วปลูกงาให้ หลานเฝ้า เพลงกล่อมเด็กเรื่องวัดเอี้ยววัด โปสถ์ เพลงร้องเล่น ส่วนภาสิต ผู้ศึกษาใช้วิธีสอบถาม จากท่านผู้รู้ในละแวกนั้น เอกสาร ตำรา หนังสือ เพื่อให้มรดกทางวัฒนธรรมเหล่านี้ได้รับการศึกษา สืบทอดความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นควรถูกค่าแก่การอนุรักษ์ และนำมาใช้ประโยชน์โดยการนำมา ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้เยาวชนเกิดความรู้ ความเข้าใจสาระและข้อคิดในเรื่องที่อ่าน สามารถทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง วิเคราะห์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา ตัวละคร เหตุการณ์ที่ ปรากฏในภาพและเนื้อเรื่องที่อ่านเชื่อมโยงสู่การใช้ทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยที่มุ่งให้ผู้เรียนมี ทักษะด้านการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียน หลักภาษา การใช้ภาษา วรรณคดีและ วรรณกรรมไทยตามสาระมาตรฐาน ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้ ข้อคิดจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง พัฒนาความรู้ และทักษะ ให้เป็นไปตามหลักสูตรโดยบูรณาความรู้ที่เรียนกับแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น ความสำคัญของข้อมูลท้องถิ่น นำมาสู่ความสนใจภาพเขียนลายรดน้ำคดิชนในภาพเชิง บานหน้าต่างพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ ด้านที่มา เรื่องราวของภาพ เพื่อให้ผู้เรียน ได้ความรู้ ความเข้าใจ ภาษา วรรณกรรมท้องถิ่น เป็นส่วนหนึ่งในการสืบทอดภูมิปัญญาของ บรรพบุรุษ โดยใช้นิทานไทยสะท้อนวัฒนธรรมไทย เพราะเนื้อหาของนิทานมีความสัมพันธ์กับ สังคมและสามารถตอบสนองความต้องการทางจิตใจของคนในสังคม ผู้ศึกษาจึงเห็นความจำเป็นที่ จะใช้การเรียนการสอนเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราว เหตุการณ์ ความรู้ ข้อเท็จจริง แนวคิด ความรู้สึกต่อผู้เรียน ผ่านตัวอักษรที่ผู้ศึกษาเขียนบอกเล่าเรื่องราวภาพเชิงบานหน้าต่างวัดพระเชตุ พนวิมลมังคลารามฯ บูรณาการแหล่งความรู้ ภูมิปัญญา อันเป็นปัจจัยในการสร้างสรรค์สติปัญญา ในรูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน การอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องนิทานพื้นบ้าน กรุงเทพมหานคร จากภาพคดิชนในภาพเชิงบานหน้าต่างวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ ที่เหมาะสมกับ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นวัยรุ่น (อายุ 12-18 ปี) วัยที่เลือกอ่านหนังสือที่มีเนื้อหา หลากหลาย โครงเรื่องซับซ้อนมากขึ้น และมีการใช้ภาษาที่เรียบง่ายแต่สื่อความหมายได้ดี เด็กวัยนี้ มีวุฒิภาวะที่เหมาะสมสามารถ เรียนรู้จากสื่อสารสนเทศที่เป็นเอกสารด้วยการอ่านและคุณภาพจิต กรรมที่เป็นงานศิลปะ เป็นเครื่องช่วยจรรโลงจิตใจให้เป็นคนอ่อนโยน มองโลกในแง่ดี พร้อมทั้ง เห็นความสำคัญของแหล่งความรู้ ภูมิปัญญา ในชีวิตประจำวันอาจไม่เคยได้รับรู้ หรือสัมผัส หาก ครุผู้สอนไม่หยิบยกออกมาประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ที่นอกเหนือจากการทัศนศึกษาที่ มองแต่ภาพรวมของสถานที่เท่านั้น

ผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาไทย มีความสนใจคติชนในภาพเขียนลายรดน้ำที่เชิงบันไดหน้าต่างวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ ประเภทต่างๆ คือ นิทานชาดก นิทานเรื่องสัตว์ นิทานอธิบายสาเหตุ นิทานลูกโซ่ จึงนำมารวบรวม เรียบเรียงและสร้างเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิตร กรุงเทพมหานคร เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน เป็นสื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในวัฒนธรรมความเป็นมา ข้อคิด คติสอนใจ ที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อเรื่องผ่านการบอกเล่าของตัวละครในเรื่อง ดังที่ วิเชียร เกษประทุม (ม.ป.ป.: 2) ได้ให้ความเห็นว่า มนุษย์โดยทั่วไปต่างมีนิทานเล่าสืบต่อกันมา แม้ว่าต่างชาติ ต่างศาสนา แต่จะมีสิ่งที่เหมือนกันอยู่เสมอในเรื่องของธรรมชาติ ความเป็นอยู่ของมนุษย์ คือ มี โลก โกรธ หลง ทั้งตลกขบขัน และที่สำคัญ คือมีความคิดคำนึงคล้ายกัน ซึ่งลักษณะเหล่านี้มีสืบต่อกันมาเป็นมรดกของมนุษยชาติเหมือนกัน โดยเฉพาะเด็กๆ นั้น นิทานมีความสำคัญต่อพวกเขาอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว นิทานยังถูกนำไปใช้เพื่อการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน เพราะในเนื้อหาของนิทานมักจะแทรกคติสอนใจ ให้สาระที่สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน นิทานจึงมีทั่วทุกหนทุกแห่ง บางเรื่องคล้ายคลึงกัน บางเรื่องแตกต่างกัน แต่ทั้งนี้ต่างมีจุดประสงค์คล้ายกัน คือ ต้องการให้เกิดความบันเทิง มาช่วยพัฒนาทักษะทางด้านภาษาไทย ความคิด จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และมีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาไทย

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิตร กรุงเทพมหานคร เพื่อผู้เรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินเห็นคุณค่าของภาษาไทย อันเป็นภาษาประจำชาติ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีนิสัยรักการอ่าน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถเชื่อมโยงสาระที่ได้เรียนรู้ไปสู่ความรู้อื่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.3 เพื่อศึกษาความเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ”

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างและประเมินคุณค่าหนังสือนิทานพื้นบ้านจากภาพคติชนบนเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ จำนวน 3 คน

3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิศ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน

4. เนื้อหาที่ใช้ศึกษา

เนื้อหาที่ใช้ศึกษา คือ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านกรุงเทพจากภาพเขียนลายรดน้ำคติชนในภาพเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ โดยเขียนเนื้อหาเป็นการเล่าเรื่องผ่านตัวละคร ประกอบภาพถ่ายจากเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และเพิ่มทักษะในการอ่าน โดยเป็นหนังสือที่ให้ประโยชน์และความรู้

5.2 การสร้างหนังสือนิทานพื้นบ้าน หมายถึง หนังสือนิทานที่ผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้นจากเนื้อหาที่ได้จากการบอกเล่าของผู้รู้ การสืบค้นจากสารสนเทศ นำมาเขียนประกอบภาพคติชนเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ

5.3 นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 39 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

5.4 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิศ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านจากภาพเขียนลายรดน้ำคติชนในภาพเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจที่สร้างขึ้น

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 เป็นการสืบทอด และอนุรักษ์วรรณกรรมท้องถิ่น จากภาพเขียนลายรดน้ำคติน ในภาพเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพจริงของท้องถิ่น เกิดความภูมิใจในวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ของท้องถิ่นตน

6.2 เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านในเนื้อหา และเรื่องราวอื่นๆ สำหรับครูและผู้ที่สนใจ

7. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพมหานครสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิศ กรุงเทพมหานคร จากภาพจิตรกรรมบนเชิงบานหน้าต่าง วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. หนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 2.2 แนวทางการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 2.3 การวางแผนในการดำเนินการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 2.4 การจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 2.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน
3. วรรณกรรมท้องถิ่น
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพจิตรกรรมบนเชิงบานหน้าต่างวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ

รวมฯ

7.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้ศึกษาได้ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ: 2551) จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพ ด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงสร้างของหลักสูตรในส่วนสาระการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะ หรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ: 2551) กำหนดจุดหมายซึ่งถือว่าเป็นมาตรฐาน การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล มีความรู้อันเป็นสากล มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดี รักชาติ มีจิตสำนึกในการพลเมืองไทยและพลเมืองโลก มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

หลักสูตรได้กำหนดสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเกณฑ์คุณภาพของผู้เรียน เมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการอ่าน นับว่ามีความสำคัญมากในการสร้างความรู้ความคิดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน และเป็นพื้นฐานในการเรียนให้สัมพันธ์กับสาระอื่นๆ ครูจึงควรจัดหาสื่อการสอนการอ่านให้มาก เป็นสื่อใกล้ตัว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพที่หลักสูตรกำหนดในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ความสำคัญ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ: 2551) เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวทัศน์ โลกทัศน์และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ธรรมชาติ/ลักษณะเฉพาะ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมาย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดความต้องการและความรู้สึก คำในภาษาไทยย่อมประกอบด้วยเสียง รูปพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และความหมายส่วนประกอบเป็นการเรียงคำตาม

หลักเกณฑ์ของภาษาและประโยคหลายประโยคเรียงกันเป็นข้อความ นอกจากคำในภาษาไทย ยังมีเสียงหนักเบา มีระดับของภาษา ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะแก่กาลเทศะและบุคคลภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ตามสภาพวัฒนธรรมของกลุ่มคนตามสภาพของสังคมและเศรษฐกิจ การใช้ภาษาเป็นทักษะที่ผู้ใช้ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการสื่อสารต่าง ๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาเพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพและใช้อย่างคล่องแคล่วมีวิจารณญาณและมีคุณธรรม

วิสัยทัศน์

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของคนในชาติเพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจกันและใช้ภาษา ในการประกอบกิจการงานทั้งส่วนครอบครัว กิจกรรมทางสังคมและประเทศชาติ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้การบันทึกเรื่องราวจากอดีตถึงปัจจุบัน และเป็นวัฒนธรรมของชาติดังนั้นการเรียนภาษาไทย จึงต้องเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะอย่างถูกต้องเหมาะสม การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้แสวงความชื่นชม ซาบซึ้ง และภูมิใจในภาษาไทย โดยเฉพาะคุณค่าของวรรณคดีและภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ไว้อันเป็นส่วนเสริมความงดงามในชีวิต

การเรียนรู้ภาษาไทยย่อมเกี่ยวกับความคิดของมนุษย์เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด การเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดตัดสินใจแก้ปัญหา และวินิจฉัยอย่างเหตุมีผลขณะเดียวกันการใช้ภาษาอย่างมีเหตุผล ใช้ในทางสร้างสรรค์ และใช้ภาษาอย่างสละสลวยงดงามย่อมสร้างเสริมบุคลิกภาพของผู้ใช้ภาษาให้เกิดความน่าเชื่อถือ และเชื่อภูมิปัญญาด้วย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราวความรู้และประสบการณ์ ส่วนการพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดความเห็นความรู้และประสบการณ์ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสารให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถเลือกใช้คำเรียบเรียงความคิด ความรู้ และใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ได้ตรงตามความหมายและถูกต้องตามกาลเทศะ บุคคล และมีประสิทธิภาพ

ภาษาไทยมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระได้แก่ กฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งผู้ใช้ภาษาจะต้องรู้และใช้ภาษาให้ถูกต้อง นอกจากนั้นวรรณคดีและวรรณกรรม ตลอดจนบทร้องเล่นของเด็ก เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทายเพลงพื้นบ้าน เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมซึ่งมีคุณค่า การเรียนภาษาไทยจึงต้องมีวรรณคดี วรรณกรรมภูมิปัญญาทางภาษาที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีเรื่องราวของสังคมในอดีตและความงดงามของภาษาในบทประพันธ์ทั้ง

ร้อยแก้วและร้อยกรองประเภทต่างๆ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและความภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษได้
สั่งสมและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 การใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ ความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความย่อความ และเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และเขียนรายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 การใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติและหลักเกณฑ์ของภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาของภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัยบุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน 5.1 เข้าใจแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่า ซาบซึ้ง และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2543 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพในมาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่เรียน ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกรายวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

7.2 หนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่านที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นนี้เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิตร กรุงเทพมหานคร มีลักษณะที่เน้นการเสริมทักษะการอ่าน ส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านดังนี้

7.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนังสือที่มุ่งให้ความรู้ ความคิด ความบันเทิง ศิลธรรมอันดีงาม ที่มีความสำคัญต่อนักเรียน ครูผู้สอน จัดเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเอง ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษานั้นๆ ช่วยสร้างเสริมสติปัญญา ความรู้ ความคิด คุณธรรม ความมีระเบียบวินัย จิตสาธารณะ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์สังคมและความเจริญของประเทศชาติ หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นสื่อสารสนเทศอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการถ่ายทอดผ่านการอ่าน แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย วัตถุประสงค์ ความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านดังนี้

1. ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นหนังสือที่มุ่งให้ความรู้ ความคิด ความบันเทิง และมุ่งเน้นศิลปธรรมอันดีงาม (กรมวิชาการ: 2533) ให้ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านว่า เป็นหนังสือที่ส่งเสริมให้มีทักษะในการอ่านภาษาไทยและให้มีนิสัยรักการอ่านยิ่งขึ้น หนังสือส่งเสริมการอ่านจะมีเนื้อหาส่งเสริมความสงบเรียบร้อย และมีศิลปธรรมอันดีงาม ให้มี

ความรู้ มีคติอันเป็นประโยชน์ตามวัยของผู้เรียน อาจเรียบเรียงขึ้นเป็นบันเทิงคดีหรือสารคดีให้ความรู้เร้าความสนใจให้อ่านมากยิ่งขึ้น

หนังสือส่งเสริมการอ่าน (children' book) (จินตนา ไบกาชญา: 2534) คือหนังสือที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เน้นไปในทางส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน และนิสัยส่งเสริมการอ่านยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือ สารคดี นวนิยาย นิทาน ฯลฯ ที่มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติ และมีสารประโยชน์

หนังสือส่งเสริมการอ่าน (ถวัลย์ มาศจรัส: 2540) คือหนังสือที่มุ่งให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นการเพิ่มทักษะการอ่านไปในตัวโดยมีเนื้อหาสาระที่ไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงามของสังคม เป็นหนังสือที่ให้ประโยชน์ ในแง่ความรู้ ความคิด ปรัชญา และบันเทิง ซึ่งอาจจะเป็นหนังสือสารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย วรรณกรรมเยาวชน เป็นต้น

หนังสือส่งเสริมการอ่าน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์: 2556) หมายถึงหนังสือที่จัดทำขึ้นมีจุดประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่านยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือประเภทสารคดี นวนิยาย นิทาน ฯลฯ ที่ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติและสารประโยชน์

จากความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังที่ได้กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านอาจเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งครูผู้สอนที่ผู้เรียนที่ใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนที่มีความหมายและความสำคัญต่อผู้เรียน ซึ่งต้องจัดทำให้มีคุณลักษณะเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สอดคล้องกับหลักสูตร สภาพท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้มายังผู้เรียน เพราะนอกจากประโยชน์ที่ใช้ในการเรียนการสอนส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา สร้างนิสัยรักการอ่านและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

นอกจากนี้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ยังมีส่วนในการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน ส่งเสริม พัฒนาสติปัญญา ทักษะคิด และจริยธรรม เป็นเครื่องมือไปสู่การค้นพบคุณค่าในตัวเองซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้

2. วัตถุประสงค์ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน การมีวัตถุประสงค์ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ช่วยให้การจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านมีเป้าหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้นผลงานที่ได้มีคุณภาพ ตรงกับวัตถุประสงค์และความต้องการ

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน (จินตนา ไบกาชญา: 2534) หนังสือส่งเสริมการอ่านที่ได้ต้องมีลักษณะ กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

- 1) ช่วยให้เด็กได้รับความบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลิน
- 2) ช่วยสร้างความคิดคำนึง และคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
- 3) ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญตามวัย
- 4) ช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติ และแบบอย่างอันน่าพึงปรารถนาสำหรับเด็ก

- 5) ช่วยให้เด็กรู้จักการอ่านหนังสือ
 - 6) ช่วยทดแทนความรู้ที่เด็กขาดหายไป
 - 7) ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือที่มีสาระเหมาะสมกับวัย
- วัตถุประสงค์ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน (กุศยา แสงเดช: 2545)

- 1) เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียน
- 2) เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
- 3) เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
- 4) เพื่อตอบสนองความต้องการของเด็ก ๆ หลายด้าน

จากวัตถุประสงค์ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านดังกล่าวมาแสดงให้เห็นว่า วัตถุประสงค์สำคัญของการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมจากหนังสือแบบเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนโดยตรงแต่มีหนังสือที่นำเสนอความรู้ที่นอกเหนือจากเนื้อเรื่องที่หลักสูตรกำหนด นักเรียนยังได้เรียนรู้จากความรู้ที่อยู่ใกล้ตัว รู้จัก เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ ภูมิใจต่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเองสามารถพัฒนารูปแบบ และเนื้อหาได้ตามความต้องการ เพื่อตอบสนองความอยากรู้ อยากเห็นของผู้เรียนตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ และความรู้เพิ่มเติมที่จะให้เกิดกับผู้เรียนที่เหมาะสมตรงตามลักษณะ สิ่งแวดล้อม ความต้องการของผู้เรียนและผู้สอน

3. ความสำคัญหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่านมีความสำคัญสำหรับการเรียนการสอน ผู้เรียน และครูผู้สอน เพราะเป็นเครื่องมือช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณค่า และมีความน่าสนใจ เป็นสื่อที่ใกล้ตัวนักเรียน เกิดความรัก ความภูมิใจ ห่วงเห่น ความผูกพันเป็นเจ้าของท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน ที่ครูผู้สอนใช้ภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน

ความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน (กรมวิชาการ: 2546) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

- 1) สามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

2) อ่านแล้วเกิดความสุขสนานเพลิดเพลิน และเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา

3) ช่วยเสริมสร้างทักษะและนิสัยรักการอ่าน

ความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน (จินตนา ไบกาชุย: 2542) อ้างถึงในวารสารวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1) ช่วยให้เด็กได้รับความบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลินสนองความต้องการของเด็ก เช่น การ์ตูน นิทาน

2) ช่วยกระตุ้นให้คิด และเกิดความคิดสร้างสรรค์

3) ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญงอกงามยิ่งอ่านมากยิ่งมีความแตกฉานด้านภาษา โดยเฉพาะหนังสือประเภท กวี คำประพันธ์ร้อยกรอง หรือคำคล้องจองต่างๆ เด็กจะจดจำเรื่องราวได้โดยง่าย

4) ช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติ และแบบอย่างที่ดีที่พึงปรารถนาให้เกิดแก่เด็ก

5) ช่วยให้เด็กรู้จักหนังสืออ่าน อ่านหนังสือเก่ง และเกิดนิสัยรักการอ่านอยู่ตลอดชีวิต ใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้

6) ช่วยทดแทนความรู้สึกของเด็กที่ขาดหายไป เช่น ขาดความรัก ความห่วงหาเหว มีปมด้อย หนังสือช่วยปลดปล่อย โลภจิตใจของเด็ก และเป็นเพื่อนกับเด็กได้เป็นอย่างดี

7) ช่วยให้เด็กได้อ่านหนังสือเหมาะสมกับวัยป้องกันไม่ให้เด็กสนใจเรื่องของผู้ใหญ่อันเป็นสิ่งชักนำให้เด็กประพฤตินในสิ่งที่ไม่สมควร

ความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน (บันลือ พลฤกษ์วัน: 2256) กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1) ช่วยให้เด็กสามารถเพิ่มทักษะการอ่านได้ดีเพราะเด็กได้มีโอกาสอ่านคำซ้ำ ช่วยให้เกิดความแม่นยำ ในการจำรูปคำได้ดี เพราะการจำรูปคำได้เป็นเครื่องมืออย่างสำคัญต่อการอ่านในชีวิตประจำวัน

2) การซ้ำคำในลักษณะที่แปลกแตกต่างไปจากเดิมย่อมขยายประสบการณ์ในการเข้าใจความหมายของคำได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าคำอ่านซ้ำคำในลักษณะใดๆ เช่น เพิ่มคำสองหรือสามพยางค์ และอาจใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันก็ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านได้ดี

3) นอกจากจะใช้ภาษาดีแล้วยังมีภาพช่วยในการที่จะช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องราวแต่ละบทแต่ละตอนกับความเป็นเหตุเป็นผลอย่างสืบเนื่องอีกด้วย

4) การที่ฝึกอ่านเอง ทำความเข้าใจภาพเองดีกว่าการเรียนรู้ที่ต้องมีผู้ออกผู้ฝึก หรือผู้บังคับให้อ่าน และเป็นทางหนึ่งที่เสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน

หนังสือสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่ผลิตขึ้นเพื่อให้เด็กอ่าน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์: 2555) ส่วนประกอบต่างๆ ของหนังสือ ต้องเหมาะสมกับความรู้และวัยของเด็ก กล่าวคือหนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กได้อ่านและเรียนรู้จากเนื้อหาสาระที่มุ่งให้ความรู้หรือความเพลิดเพลินเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านและเกิดนิสัยรักการอ่าน มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

- 1) ช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน
- 2) ช่วยสร้างจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
- 3) ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านภาษาของเด็ก
- 4) ช่วยปลูกฝังคุณธรรมเจตคติและแบบอย่างที่ดี
- 5) ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เรียน

สรุปได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านมีความสำคัญต่อผู้เรียน ผู้สอน สถานศึกษา ที่ช่วยเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะในการแสวงหาความรู้ที่นอกเหนือจากสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนดให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งยังช่วยให้มีนิสัยรักการอ่าน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

นอกจากความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านดังกล่าวแล้ว หนังสือส่งเสริมการอ่านยังมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ในด้านการเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านภาษา การฟัง การดู การอ่าน การพูด และการเขียนตามหลักสูตรกำหนด ช่วยขยายประสบการณ์ ทักษะในการใช้ภาษา ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูผู้สอนได้สร้างประโยชน์ให้แก่ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำสื่อการสอนแบบเดียวกันหรืออาจปรับเปลี่ยนตามความสนใจ และทำให้มีหนังสือส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรและสภาพท้องถิ่นตรงตามความต้องการของผู้เรียน และผู้สอน

7.2.3 แนวทางการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนึ่งในสื่อการเรียนการสอนที่มีความสำคัญสำหรับครู และผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งมีแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน (กรมวิชาการ: 2545) วิธีเตรียมตัวเพื่อปฏิบัติกรเขียนหนังสือ กล่าวโดยสรุปดังนี้

1. เปิดทัศนคติเพื่อยอมรับการเป็นนักเขียน ต้องมีความเชื่อมั่นว่าสามารถทำงานเขียนได้โดยไม่จำเป็นต้องมีพรสวรรค์
2. เริ่มต้นสร้างนิสัยรักการอ่านต้องเป็นนักอ่านเพื่อสะสมข้อมูลจินตนาการ รอบรู้ เพิ่มประสบการณ์ทางภาษา และการใช้ภาษา เพื่อนำไปใช้ได้เพียงพอ
3. ฝึกฝนการเป็นคนช่างสังเกต เพื่อให้ตนเองมีมุมมองที่หลากหลายกว้างขวาง เพื่อจุดกระแสความคิดซึ่งมีความสำคัญต่อการนำเสนอเนื้อหาสาระเรื่องราวในงานเขียน
4. ฝึกความเป็นนักคิด การคิดเป็นการฝึกฝนให้สมองแตกฉาน เพื่อนำไปเป็นประโยชน์ในการทำงานเขียน

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน (อภิวรรณ วีระสิทธิ์: 2544) กล่าวว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านจะเป็นเครื่องช่วยพัฒนาเด็ก เพราะการอ่านหนังสือทำให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง เกิดจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ ฉลาดรอบรู้ มีไหวพริบและไหวพริบดี หนังสือที่เหมาะสมกับวัยจะช่วยให้เด็กพัฒนาสติปัญญาและอารมณ์ดีขึ้น องค์ประกอบต่างๆ ที่จะใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือ ดังนี้

1. เป็นนักอ่านก่อนเป็นนักเขียน การได้อ่านมากเท่ากับเป็นการสร้างสมประสบการณ์ ได้แสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม ยิ่งอ่านมากความรู้จะยิ่งแตกฉาน
2. เริ่มที่ใจ เมื่อมีข้อมูลพร้อมแล้ว ก่อนเขียนต้องค้นหาตัวเองก่อนว่าเราเหมาะที่จะเขียนแนวไหนเขียนแบบของเราเองเป็นดีที่สุดไม่ต้องคิดเลียนแบบใครแม้เราจะมีนักเขียนในดวงใจก็ตาม
3. มีจุดมุ่งหมายในการเขียน ลองถามตนเองก่อนว่าเราจะเขียนให้ใครอ่านเขียนเพื่ออะไรแล้วศึกษาทฤษฎีการเขียนมาประกอบการเขียนของเรา เมื่อเลือกเรื่องได้แล้วก็กำหนดจุดมุ่งหมายลงไป
4. มีแรงบันดาลใจ เมื่อมีเป้าหมายแล้วต้องแสวงหาแรงบันดาลใจ เพื่อให้ทำงานเขียนราบรื่นและประทับใจ
5. ทำเค้าโครงเรื่อง ซึ่งต้องใช้จินตนาการนึกคิดเอง ถ้าเค้าโครงเรื่องดี เรื่องก็จะออกมาดีตามจุดมุ่งหมาย
6. มีภาพประกอบ เนื่องจากภาพสวยจะช่วยให้เรื่องสนุกและน่าอ่านยิ่งขึ้น
7. การเข้าเล่ม ปกตินิยมความหนาประมาณ 8-20 หน้า ส่วนมากจะมี 16 หน้าส่วนประกอบแรกคือ หน้าปก ออกแบบให้สอดคล้องกับเรื่อง แผ่นที่สองจะเป็นปกรอง

ประกอบด้วยชื่อเรื่องชื่อผู้เขียนเรื่อง ชื่อผู้วาดภาพ อาจมีภาพประกอบบ้างเล็กน้อย หน้าต่อไป ก็จะเริ่มเป็นเนื้อเรื่อง หน้าที่ 1 เรียงไปเรื่อยๆจนสุดท้าย การเย็บเล่มอาจเย็บข้างและเข้าสันปกให้เรียบร้อย

การเตรียมงานเขียนและวางแผนงานเขียน (กรมวิชาการ: 2545) กล่าวโดยสรุปดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายการเขียน 3 ประการ คือ เขียนเพื่ออะไร ใครเป็นผู้อ่าน และประโยชน์ของงานเขียนนั้นๆ การกำหนดอย่างชัดเจนลงไปของงานเขียนแต่ละงาน จะทำให้งานเขียนมีเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการได้อย่างไม่คลาดเคลื่อน

2. วางโครงสร้างงานเขียน งานเขียนทุกประเภทมีลักษณะโครงสร้างเฉพาะของตัวเองอยู่ เราสามารถเริ่มต้นตามลำดับดังนี้

2.1 กำหนดเรื่องหรือประเด็นของเรื่องที่ต้องการนำเสนอ ส่วนใหญ่ได้มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมไทย เรื่องราวที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ และบุคคลที่มีบทบาทโดดเด่นของยุคสมัย

2.2 เก็บข้อมูลประกอบการเขียน งานเขียนเป็นการนำเสนอข้อมูลจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน งานเขียนที่พบความสำเร็จคืองานที่มีข้อมูลพร้อมเพรียงและสามารถนำเสนอได้อย่างแม่นยำ ตรงเป้าหมาย การเก็บข้อมูลมีเทคนิคการเก็บข้อมูล 2 ประเภท คือ

2.2.1 ข้อมูลภาคสนาม

2.2.2 ข้อมูลอ้างอิง

สรุปได้ว่าแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนั้น ผู้สร้างต้องเป็นทั้งนักอ่าน นักเขียน นักคิด นักวางแผน สืบค้น รวบรวมข้อมูล เรียบเรียงข้อมูล ถ่ายภาพ สามารถถ่ายทอดข้อมูลออกมาอย่างมีระบบ ระเบียบ มีการใช้สำนวนภาษา การให้ภาพประกอบที่เหมาะสมตรงกับเนื้อเรื่อง การจัดทำรูปเล่มที่สวยงามเหมาะสมเหมาะกับวัยของนักเรียน

7.2.4 การวางแผนในการดำเนินการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ในการทำงานเกี่ยวกับหนังสือไม่ว่าจะเรียกว่าการเขียนหรือการแต่งหนังสือ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้และศึกษาหาวิธีการที่จะช่วยให้ผลงานออกมามีคุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ดังนี้

การเขียนหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็ก (กรมวิชาการ: 2545) สามารถจัดแบ่งองค์ประกอบของเรื่องได้ดังนี้

ความคิดรวบยอดหรือแก่นของเรื่อง โครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร ข้อมูล คติสอนใจหรือความสันตะเทือนใจ สำนวนภาษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความคิดรวบยอดหรือแก่นของเรื่อง คือจุดประสงค์ที่ต้องการบอกเล่าจาก
 สิ่งใกล้ตัวผู้เขียน สิ่งใกล้ตัวผู้อ่าน ประเด็นปัญหาในแบบเรียน ประเด็นปัญหาในพฤติกรรมของเด็ก
 ประเด็นปัญหาจากการวัดผล

โครงเรื่อง คือการแปลแก่นของเรื่องหรือจุดประสงค์ให้เป็นพฤติกรรม คือ
 สอดคล้องกับแก่นของเรื่อง สามารถสอดแทรกข้อมูลได้มาก ไม่สลับซับซ้อนเกินไป สมจริง
 สนุกสนาน

ฉาก คือ สถานที่เกิดเรื่องราวและเหตุการณ์ที่สร้างขึ้น มีหลักการคือ
 สอดคล้องกับโครงเรื่อง เสริมสร้างให้สมจริงมากขึ้น เพิ่มความน่าสนใจ

ตัวละคร คือผู้ดำเนินบทบาทตามเนื้อเรื่อง มี 3 ลักษณะ คือ ตัวเอก หมายถึง
 ตัวดำเนินเรื่องตามจุดประสงค์ ตัวร้าย หมายถึง ตัวขัดขวางให้เกิดความขัดแย้งในเรื่อง ตัวประกอบ
 หมายถึง ตัวเสริมให้เรื่องเด่นขึ้น

ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิ่งที่จะเขียน ได้แก่ รายละเอียดเกี่ยวกับ
 บุคลิกลักษณะของตัวละคร รายละเอียดเกี่ยวกับฉาก รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และสิ่ง
 ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง

คติสอนใจหรือความสันตะเสนองใจ คืออารมณ์สูงสุดของเรื่องที่เกิดจาก
 การแสดงของตัวละคร มีลักษณะดังนี้ มีเพียง 1 อารมณ์ใน 1 เรื่อง ควรอยู่ตอนจบเรื่อง ไม่ควรเป็น
 เรื่องของความตายหรือการต่อสู้ที่เห็นเลือด

สำนวนภาษา คือ สำนวนที่ใช้ในการเขียน ทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง มีลักษณะ
 ดังนี้คือ เหมาะสมกับวัยของเด็ก ไพเราะ อ่านง่าย เหมาะสมกับเรื่องที่นำเสนอ

ลักษณะของเรื่อง มีลักษณะดังนี้ มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน ภาษาที่มี
 อิศราภาพและสร้างสรรค์ เหมาะสมและสอดคล้องกับวัยของเด็ก ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ

องค์ประกอบสำคัญของภาพประกอบ มีลักษณะดังนี้ สวยงาม น่าดู เสริมให้
 หนังสือน่าอ่านยิ่งขึ้น ขยายรายละเอียดของเรื่อง มีความคิดสร้างสรรค์

ดังนั้นการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านให้มีคุณภาพดี เหมาะสมกับวัย มี
 ความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ขนาดตัวอักษร ภาพประกอบ ความสวยงามน่าอ่าน บูรณาการ
 ทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่าน เขียน คู่แล้วนำมาสร้างจินตนาการ ถ่ายทอดโดยการเขียน ทำให้เกิด
 ความเพลิดเพลิน เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ มีความคิด
 สร้างสรรค์ จำเป็นต้องมีการวางแผนการทำงานเพื่อให้ได้สื่อที่ผู้แต่งได้แต่งตามกรอบเรื่องที่
 ต้องการ ก่อนจัดทำเป็นรูปเล่ม

ลักษณะและรูปแบบการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนังสือที่มีรูปเล่มสวยงาม ขนาดเหมาะมือถือสะดวก เนื้อหาที่ร้อยแก้วร้อยกรอง มีภาพประกอบสวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน อ่านง่าย เนื้อเรื่องน่าอ่าน เพื่อดึงดูดใจ ไม่เหมือนหนังสือแบบเรียนทั่วไป

หนังสือส่งเสริมการอ่าน (ถวัลย์ มาศจรัส: 2540) กล่าวถึงลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1. ใช้ภาษาเรียบง่าย ภาษาที่เรียบง่ายเป็นภาษาที่มีเสน่ห์ การเขียนหนังสือด้วยถ้อยคำ สำนวนง่าย ๆ เป็นสิ่งที่ผู้อ่านต้องการมากที่สุด เพราะอ่านแล้วโปร่งสบายใจ ที่ไม่ต้องไปขบคิดให้เสียเวลาอีกว่า คำพูดประโยคนั้นหมายถึงอะไร

2. อย่าคิดว่าผู้อ่านรู้เรื่องเดิม จุดบอดคือผู้เขียนมักจะคิดว่าเรื่องที่ตนนำเสนอไปนั้น ผู้อ่านทราบมาบ้างแล้ว จึงมักจะเขียนละความบางประโยคบางตอนไป ทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจความเป็นมา ควรบอกกล่าวประเด็นเรื่องด้วยความกระจ่าง และไม่เบื่อกว่าที่จะต้องเพียรเขียน อธิบายสิ่งต่างๆ ให้ผู้อ่านเข้าใจด้วยถ้อยคำกระชับ ง่ายๆ สั้นๆ ถ้าผู้เขียนคิดว่าผู้อ่านรู้ความเป็นมาแล้ว ก็จะทำให้การเขียนถูกละเลย ละเว้น ในบางสิ่งบางอย่าง เป็นการสร้างความหงุดหงิดให้กับผู้อ่าน

3. เขียนให้อ่านง่าย การเขียนให้อ่านง่ายกับการใช้ภาษาที่เรียบง่ายนั้นต่างกัน ภาษาที่เรียบง่ายเชื่อว่าจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเสมอไปไม่ เพราะภาษาที่ใช้อาจจะเรียบเรียงง่ายจริง แต่ถ้าเนื้อหาการนำเสนออยากเกินการรับรู้ของผู้อ่านแล้วก็จะไม่เกิดอันใด ต้องพิจารณาเนื้อหาที่จะนำเสนอเสียก่อน พิจารณาว่ายากตรงจุดไหน ระวังศัพท์เทคนิค ต้องเสนอแนวคิดอย่างชัดเจน และต้องมั่นใจการเรียงร้อยถ้อยคำออกมานั้นจะต้องสื่อความหมายได้ตรงกับที่ผู้เขียนต้องการจะบอกถึง จะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

4. คิดก่อนเขียน คิดเสียก่อนว่าจะเขียนอะไร เสนอแนวคิดอะไร และคิดเพื่อจัดลำดับเนื้อหาถ้อยคำที่เป็นเหตุเป็นผลให้สอดคล้องกัน ด้วยรูปแบบที่เรียบง่าย ไม่ใช่เขียนไปก่อนแล้วค่อยย้อนมาคิด จะทำให้วุ่นวาย ข้อเขียนที่ดีคือตอบคำถามได้แจ่มแจ้ง ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไรและทำไมจัดระบบความคิดเสียก่อน ลำดับเนื้อหาไว้เป็นขั้นตอน ให้สอดคล้องประสานทอดรับอย่างมีจังหวะ ทั้งด้วยเหตุด้วยผล และสำนวนภาษาน่าอ่าน น่าติดตาม

5. เขียนให้ตรงเป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่แรก การเขียนหนังสือให้คนอ่านเป็นหน่วย เป็นความรำคาญพอ ๆ กับการไปนั่งฟังคนพูดที่พูดอะไรเรื่อยเจื้อยนั่นทีเดียว

6. ใช้คำคุ้นเคย การเขียนหนังสือเพื่อสื่อสารเรื่องราวต่างๆ จึงควรใช้คำคุ้นเคยในชีวิตประจำวันจะดีกว่า โดยเลือกสรรคำที่สุภาพ ทุกคนฟังแล้วเข้าใจในทันที ไม่ต้องกลับไปเปิดพจนานุกรมให้ยุ่งยาก

7. เขียนประโยคให้กระชับ ใช้คำน้อย ความหมายกว้าง การเขียนหนังสือที่ใช้ประโยคสั้นๆ กระชับ มีคำไม่มากนัก แต่ให้ความหมายกว้าง นี่นับเป็นที่ถูกอกถูกใจของผู้อ่านมากที่สุดทีเดียว เสาะหาคำที่ให้ความหมายครอบคลุมที่สุดมาใช้ในงานเขียนของตนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

8. เขียนหนังสือต้องมีเว้นวรรค เพราะการเขียนหนังสือที่ติดกันเป็นพืด จะทำให้ผู้อ่าน ไม่มีการพักสายตา ซึ่งจะทำให้กล้ามเนื้อนัยน์ตาเกิดการล้า และจับใจความสำคัญได้ลำบาก ข้อสำคัญของการมีเว้นวรรค ผู้อ่านจะอ่านด้วยความรู้สึกสบาย ๆ

9. ปรับแก้จำนวนก่อนเผยแพร่ ข้อความใดที่เห็นว่าแข็งกระด้าง ไม่รื่นสละสลวย ควรปรับแก้เสียใหม่

10. ตั้งย่อหน้าให้มีความหมาย ย่อหน้าแต่ละย่อหน้าให้มีประเด็นและความหมายเป็นเรื่องเป็นราว มิใช่ว่าจะขึ้นย่อหน้าใหม่ก็ขึ้นไปโดยไร้หลักเกณฑ์ จะต้องประกอบด้วยใจความสำคัญหรือสาระสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่ง ย่อหน้าหนึ่งๆ ควรพูดถึงเรื่องเดียวกัน โดยมีประเด็นหลักที่จะพูดและประเด็นรองที่จะนำมาผสมผสาน เป็นเหตุเป็นผลให้เหมาะสม

คำแนะนำในการเขียนนิทาน

คำแนะนำในการเขียนนิทาน (สมบัติ จำปาเงิน สำเนียง มณีกาญจน์: 2553)

1. คนที่จะเขียนเรื่องได้ดีต้องรู้จักสังเกตสิ่งต่างๆ ตลอดจนอุปนิสัยของคน เพื่อประกอบในการบรรยายและบทสนทนา

2. ลีลาการเขียนของผู้เขียนเป็นเรื่องสำคัญ ในขณะเดียวกันจินตนาการก็เป็นเรื่องประกอบไม่อย่างหย่อนไปกว่า

3. ผู้เขียนต้องฝึกนิสัยเป็นคนช่างสังเกต นักฟัง นักอ่านถ้าไม่มีนิสัยนี้มาแต่เดิมต้องสร้างและฝึกให้มีขึ้น

4. รู้จักคัดสรรเหตุการณ์เสรี ขบขัน แปลก หรือน่าพิศวง ควรรู้จักสถานการณ์ของตัวละคร และบทบาทต่างๆ ให้เหมาะสมไม่ว่าจะเป็นรัก ชอบเกลียด ตื่นเต้น ดีใจ เสียใจ อิจฉา พยายาม ฯลฯ

5. ฝึกหัดเขียนอยู่เสมอ เมื่อได้ยินได้ฟังหรือได้อ่านเรื่องอะไรน่าสนใจ ลองเก็บมาเขียนทำบ่อยๆ จะเกิดความชำนาญขึ้นเอง

6. เมื่อเขียนเสร็จลองให้ผู้อื่นอ่านอาจเป็นเพื่อนๆ พี่น้อง ญาติอ่านวิจารณ์ดู และขอให้วิจารณ์ตรงไปตรงมา ส่วนผู้เขียนต้องทำใจให้สงบ ยอมรับฟังคำวิจารณ์อย่างมีความคิดกว้างไกล

7. พยายามปรับปรุงข้อบกพร่องที่ได้ฟังจากคำวิจารณ์ เพื่อให้การเขียนดีมีคุณภาพมากขึ้น การเขียนทั้งเขียนขวางไม่เอาใจใส่ที่จะปรับปรุง ติดตามผล จะไม่มีทางเป็นนักเขียนได้เลย

สรุปได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านนอกจากจะมีรูปเล่มที่สะดวกเหมาะสมมือคงทน สวยงาม มีภาพประกอบ มีการใช้ภาษาสำนวนง่ายๆ ประโยคสั้นๆ เป็นภาษาที่เข้าใจได้ในปัจจุบัน เนื้อเรื่องสนุก น่าสนใจ และถูกต้องตามหลักการจัดทำหนังสือ

7.2.5 การจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ในการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน สิ่งที่มีส่วนช่วยในการดึงดูดความสนใจของเด็ก คือ การให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของหนังสือ ตั้งแต่ปกนอกมีความสวยงาม น่าสนใจ รูปเล่มเหมาะสมมือ การจัดหน้าตัวอักษรกับภาพประกอบมีความลงตัว เนื้อหาภาพประกอบมีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันดังนี้

1. ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก

ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก (พรจันทร์ จันทรวิมล และคนอื่นๆ: 2534 อ้างในสมลักษณ์ ภาพันท์: 2547) กล่าวถึงลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กที่ดี ดังนี้

1.1 ด้านเทคนิคการพิมพ์และการจัดรูปเล่มการจัดพิมพ์ ภาพ ตัวอักษรนั้นต้องชัดเจน ปกติต้องสวยงามดึงดูดความสนใจของเด็ก ขนาดรูปเล่มเหมาะสมกับความต้องการของเด็ก คุณภาพของกระดาษต้องดี ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของเด็ก การจัดหน้าดูโปร่งตาภาพกับตัวอักษรไม่ทับกันและชื่อเรื่องดึงดูดความสนใจของเด็ก

1.2 ด้านเนื้อหา ควรน่าสนใจ มีความสนุกสนานความน่าสนใจ ยากง่ายเหมาะสม เนื้อหาถูกต้องการดำเนินเรื่องเร้าใจชวนติดตาม เนื้อหาของเรื่องในแง่ของความสั้นยาวจะต้องเหมาะสมกับวัยของเด็กไม่ยาวหรือสั้นจนเกินไปเหมาะสมกับเด็กแต่ละวัยมีประโยชน์และแง่คิดหลังจากอ่านไปแล้วอย่างไรบ้าง สำนวนภาษาจะต้องเหมาะสมกับวัยของเด็กอย่างยิ่ง

1.3 ด้านภาพประกอบปกติแล้ว หนังสือสำหรับเด็กจะมีภาพประกอบเกือบทุกหน้า ไม่ว่าจะเป็นบันทึกคดี หรือร้อยกรองภาพประกอบนั้นจะต้องมีสีสันสวยงาม วาดอย่าง ประณีต สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง ภาพต้องถูกต้อง ขนาดภาพเหมาะสมกับขนาดของรูปเล่ม และน่าสนใจ

2. การจัดหน้าและรูปเล่ม

การจัดหน้าและรูปเล่ม (กัญญาพร นิตยประภา: 2534 อ้างใน เพชรมณี โสภิตะชา: 2550) กล่าวถึงการจัดหน้าและรูปเล่มหนังสือส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ดังนี้

2.1 การออกแบบปก ควรออกแบบให้ทันสมัย ดึงดูดความสนใจของเด็ก ด้วยสี และภาพที่ตรงกับเนื้อเรื่อง โดยเลือกเอาตอนที่ น่าสนใจที่สุดเอารายละเอียดมาให้หมด สีปก ควรเป็นสีฉูดฉาด บนปกควรเขียนชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งและผู้วาดภาพประกอบ ใช้ตัวหนังสือโต สะดุดตาว่าอักษรเนื้อเรื่อง ไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์ เพราะจะทำให้อ่านยาก ปกหนังสืออาจเป็น ปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้

2.2 การจัดภาพ ต้องจัดภาพให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง โดยอาศัยหลักในการจัดภาพ คือ ดูว่าหนังสือเป็นประเภทใด เขียนให้เด็กวัยใดอ่าน คำนี้ถึงลักษณะภาพที่เด็กเข้าใจ ง่าย ภาพต้องเคลื่อนไหว มีชีวิตชีวา สมจริงสอดคล้องกับเนื้อเรื่องในหนังสือ

2.3 การจัดหน้า นับเป็นงานสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่กระทบสายตาและความรู้สึกของเด็กทุกขณะที่อ่านหนังสือ หนังสือของเด็กประกอบด้วยภาพ ต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก สีต้องให้สีทั้งภาพและตัวอักษรตัวหนังสือ ต้องใช้ขนาดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

หลักในการจัดหน้าหนังสือสำหรับเด็ก

หลักในการจัดหน้าหนังสือสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีลักษณะ ดังนี้

1. ต้องจัดให้มีดุลยภาพ (Balancing) คือสร้างความรู้สึกที่สมดุลของผู้อ่าน มีแกนกลางของเนื้อเรื่องทั้งซ้ายและขวา มีการเว้นขอบว่างริมหน้ากระดาษช่องว่างทั้งในและนอก และด้านล่างต้องจัดให้มีความกลมกลืน (Harmony) เช่น รูปต่อรูปและตัวหนังสือควรมีความต่อเนื่อง มีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันหมดตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย สีต่างๆ ไม่ควรให้ขัดกัน

2. มีเอกภาพ (Unity) เนื้อหาภายในหนังสือมีความเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3. มีจุดเด่นเร้าอารมณ์ (Gaze motion) ภายในหนังสือต้องมีจุดน่าสนใจ จุดดึงดูดความสนใจ อาจดึงด้วยภาพ ดึงด้วยสี จุดดึงดูดสายตาจะอยู่จุดกึ่งกลางครึ่งบนของหน้ากระดาษ จึงควรออกแบบภาพไว้ตอนบน และใส่ตัวหนังสือไว้ข้างล่างของภาพ

ลักษณะการวางหน้าหนังสือ

ลักษณะการวางหน้าหนังสือ มีดังนี้

1. ภาพกับตัวหนังสืออยู่หน้าเดียวกัน อาจใช้ภาพหรือตัวหนังสือแยกกัน ภาพอยู่ข้างบน ตัวหนังสืออยู่ข้างล่าง

2. ภาพกับตัวหนังสืออาจจะใช้แบบภาพกับตัวหนังสือแยกกัน โดย ภาพอยู่ข้างบน ตัวหนังสืออยู่ข้างล่าง หรือตัวหนังสือแทรกอยู่ระหว่างภาพ หรือภาพกับตัวหนังสือทับกัน

จากการศึกษาลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ว่า ลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดี ควรเริ่มตั้งแต่การออกแบบรูปภาพ การจัดทำจัดหาภาพประกอบที่น่าสนใจเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ออกแบบเนื้อหาที่น่าสนใจ ผู้อ่านได้รับความสนุกสนาน ประทับใจจากเรื่องที้อ่านแล้วยังได้ความรู้ จิตสำนึก แรงบันดาลใจ และประสบการณ์จากการอ่านเป็นแนวทางในการสร้างงานของตนเองได้ด้วย

7.2.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ทฤษฎีของไทเลอร์ (Tylor)

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของไทเลอร์ (Tylor) ความต่อเนื่อง(continuity) หมายถึง ในวิชาทักษะ ต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อยๆ และต่อเนื่องกันการจัดช่วงลำดับ (sequence) หมายถึง หรือการจัดสิ่งที่มีความง่าย ไปสู่สิ่งที่มีความยาก ดังนั้นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ ให้มีการเรียงลำดับก่อนหลัง เพื่อให้ได้เรียนเนื้อหาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นบูรณาการ (integration) หมายถึง การจัดประสบการณ์จึงควรเป็นในลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็นและได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกัน เนื้อหาที่เรียนเป็นการเพิ่มความสามารทั้งหมคของผู้เรียนที่จะได้ใช้ประสบการณ์ได้ในสถานการณ์ต่างๆ กัน ประสบการณ์การเรียนรู้ จึงเป็นแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์ที่แวดล้อม

ทฤษฎีของบรูเนอร์ (Bruner)

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบรูเนอร์ (Bruner) ความรู้ถูกสร้างหรือหล่อหลอมโดยประสบการณ์

ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบในการเรียน

ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความหมายขึ้นมาจากแง่มุมต่างๆ

ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง

ผู้เรียนเลือกเนื้อหาและกิจกรรมเอง

เนื้อหาควรถูกสร้างในภาพรวม

ทฤษฎีโครงสร้างความรู้

รูเมลฮาร์ท (Rumelhart, 1980: 41 อ้างใน อรพินท์ เมืองชมพู: 2546) กล่าวว่า เนื้อเรื่องและรูปภาพประกอบเรื่อง เป็นโครงสร้างความรู้อย่างหนึ่งที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ทำให้เข้าใจเรื่องที้อ่านได้ดี พีอาเจต์ (piaget, 1952) กล่าวว่า สติปัญญาของบุคคลประกอบด้วยองค์ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ (1) โครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structures) คือกลุ่มโครงสร้างความรู้ย่อยที่ทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจในการอ่าน (2) หน้าที่ทางปัญญา (Cognitive Functions) คือการจัดระเบียบของความรู้ในสมอง วิธีการรับเอาความรู้ใหม่เข้า

ไปรวมกับความรู้เดิม และวิธีการตัดแปลงปรับปรุงแก้ไขความรู้เดิมให้เหมาะสม (3) เนื้อหาทางปัญญา (Cognitive Content) คือความรู้เดิมของบุคคลเกี่ยวกับเนื้อหาของเนื้อเรื่องที่จะนำมาให้อ่าน จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านได้ดีขึ้น ผู้ที่มีโครงสร้างเนื้อหาทางปัญญาที่สอดคล้องกับเรื่องที่จะอ่านจะรับเรื่องได้เร็วกว่าผู้อ่านที่ไม่เคยมีประสบการณ์ความรู้ทางเนื้อหานั้นๆ มาก่อน

ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีข้างต้นพบว่า การจัดการเรียนการสอน สื่อที่นำมาใช้พัฒนาการสอน บทบาทของผู้เรียน ผู้สอน การอ่าน มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเพราะในการสร้างสื่อต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ และการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้คุณภาพของสื่อเป็นไปตามเกณฑ์หรือไม่อย่างไร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่างๆ จะเป็นตัวตอบโจทย์เหล่านี้ได้ดีที่สุด

7.2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ปัจจุบันได้มีผู้สนใจทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการสร้าง และการพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านในลักษณะต่างๆกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ภาวดี ด่านศิริวานิชย์ (2553) พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ย่าถิ่นแดนเคิ่ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ย่าถิ่นแดนเคิ่งสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราชให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ย่าถิ่นแดนเคิ่ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ย่าถิ่นแดนเคิ่ง ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ย่าถิ่นแดนเคิ่งสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของหนังสืออ่านเพิ่มเติมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกของชุมชนจากผู้มีความรู้จำนวน 41 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ย่าถิ่นแดนเคิ่งสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ย่าถิ่นแดนเคิ่งสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช นักเรียนมีผลการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 และผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ย่าถิ่นแดนเคิ่ง พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ย่าถิ่นแดนเคิ่ง อยู่ในระดับดีมากที่สุด

ปราณี โกวิวัฒน์ (2552) พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา จำนวน 320 คน โดยศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม การศึกษาพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอยนิราศเมืองแกลงมีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลง หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลงศึกษาเส้นทางการเดินทางในนิราศ เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตามรอยนิราศเมืองแกลงที่สร้างขึ้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจความถูกต้องความเหมาะสมในเนื้อหา สำนวนภาษาที่ใช้ การจัดรูปเล่มและการพิมพ์การใช้ภาพประกอบ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพ หนังสือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผู้วิจัยได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

จิตรา ศรีมงคล (2552) พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องนิทานไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กบินทร์บุรี อำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ด้านเนื้อหาที่เลือกมาเป็นนิทานมีภาพประกอบการ์ตูนขยายนิทาน โครงเรื่องเรียงลำดับไม่ซับซ้อน แปลก ตื่นเต้น และน่าสนใจมีความสัมพันธ์ถึงประสบการณ์ของเด็ก เรื่องจบลงด้วยดี มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของเด็ก เรื่องจบลงด้วยดี ให้ข้อคิด คติสอนใจ สำนวน ภาษาชัดเจนถูกต้อง เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและบุคลิกของตัวละคร การจัดรูปเล่มเหมาะสม สวยงาม โดยเฉพาะนักเรียนได้เรียนรู้ ประวัติความเป็นมาของประเพณีไทย ศิลปะและศีลธรรมอันดีงามที่ปรากฏในเนื้อหา นอกจากนี้ยังพัฒนาทักษะการอ่านอันเป็นพื้นฐานทางการศึกษา และแสวงหาความรู้ในด้านต่างๆทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

ไพโรจน์ ขวัญคง (2551) ศึกษาผลของการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระเพิ่มเติมวรรณกรรมท้องถิ่นปัตตานีเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) โรงเรียนทุ่งยางแดงพิทยาคม เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านสาระเพิ่มเติมวรรณกรรมท้องถิ่นปัตตานี เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านสาระเพิ่มเติมวรรณกรรมท้องถิ่นปัตตานี เปรียบเทียบคุณลักษณะความรับผิดชอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านสาระเพิ่มเติมวรรณกรรมท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านสาระเพิ่มเติมวรรณกรรมท้องถิ่นปัตตานีมีค่าดัชนี

ประสิทธิภาพ 82.02/84.72เป็นไป ตามเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบของนักเรียนหลังจากการเรียนโดยใช้หนังสือดังกล่าวสูงกว่าคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรพินทร์ เมืองชมพู (2546) พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ย้อนรอยประเพณีที่ภูมามยาว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่อ้อย จังหวัดพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องย้อนรอยประเพณีที่ภูมามยาวให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังจากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม และ ศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีเจตคติต่อการอ่านหนังสืออ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในระดับดี

พุดชา นุสดี (2547) การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น จันทบุรีเพื่อพัฒนาค่านิยมพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนขลุงรัชดาภิเษก จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรีเพื่อพัฒนาค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ด้านความขยันหมั่นเพียร และด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนขลุงรัชดาภิเษก จังหวัดจันทบุรี เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรีของนักเรียนที่ศึกษาหนังสือส่งเสริมการอ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรีกับนักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาหนังสือส่งเสริมการอ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรี เปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และด้านความรับผิดชอบของนักเรียนที่ศึกษาหนังสือส่งเสริมการอ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรีกับนักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาหนังสือส่งเสริมการอ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรี มีคุณภาพตามการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ นักเรียนที่ศึกษาหนังสือส่งเสริมการอ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรีมีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรีสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาหนังสือส่งเสริมการอ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นักเรียนที่ศึกษาหนังสือส่งเสริมการอ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรีมีค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และด้านความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้หนังสือส่งเสริมการอ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เมทินี สว่างศรี ไวท์ (2550) ได้สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง เพื่อนรักสี่ขา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง

เพื่อนรักสี่ขา พร้อมทั้งตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น โดยผู้ศึกษาได้จัดทำแบบสอบถามแล้วใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

7.3 วรรณกรรมท้องถิ่น/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

7.3.1 วรรณกรรมท้องถิ่น อาจมีที่มาที่ไปเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะวรรณกรรมท้องถิ่น มาจากภูมิปัญญาการสะสม การบอกเล่าของคนในท้องถิ่นนั้นๆ จึงมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สุทธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และชวน เพชรแก้ว (2547) กล่าวว่า วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง เรื่องราวที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์ถึงความเป็นพื้นบ้านของท้องถิ่นนั้นๆ ได้แก่ ส่วนที่เป็นบุคลิกของท้องถิ่นที่ผู้แต่งจุดจับและเคลื่อนออกมา โดยมีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ โครงสร้างทั่วไป ประกอบด้วยฉันทลักษณ์ของท้องถิ่น และอัตลักษณ์ของชุมชน

วรรณกรรมท้องถิ่น (วีระยุทธ วีรวงศ์: 2555) วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง วรรณกรรมที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่นภาคต่างๆของไทย ทั้งที่เป็นลายลักษณ์ หรือมุขปาฐะ ซึ่งแตกต่างไปจากวรรณกรรมแบบฉบับ เพราะวรรณกรรมท้องถิ่นนั้นชาวท้องถิ่นสร้างขึ้นมา ชาวท้องถิ่นใช้ (อ่าน,ฟัง) เพราะชาวท้องถิ่นเป็นผู้อนุรักษ์ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง รูปแบบของฉันทลักษณ์จึงเป็นไปตามความนิยมของท้องถิ่นนั้นๆ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ: 2551) บางครั้งเรียกว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นกระบวนการที่คนในท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ เพื่อความอยู่รอด แต่คนในท้องถิ่นจะสร้างความรู้จากประสบการณ์และการปฏิบัติ เป็นความรู้ ความคิด ที่นำมาใช้ในท้องถิ่นของตน เพื่อการดำรงชีวิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติ ผู้รู้จึงกลายเป็นปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับภาษา ยารักษาโรค และการดำเนินชีวิตในหมู่บ้านอย่างสงบสุข

ภูมิปัญญาทางภาษา (กระทรวงศึกษาธิการ: 2551) เป็นความรู้ทางภาษา วรรณกรรมท้องถิ่น บทเพลง สุภาษิต คำพังเพย ในแต่ละท้องถิ่น ที่ได้ใช้ภาษาในการสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในกิจกรรมทางสังคมที่ต่างกันโดยนำภูมิปัญญาทางภาษาในการสั่งสอนอบรมพิธีการต่างๆ การบันเทิงหรือการละเล่น มีการแต่งเป็นคำประพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งนิทาน นิทานปรัมปรา คำรา บทร้องเล่น บทเห่กล่อม บทสวดต่างๆ บททำขวัญ เพื่อประโยชน์ทางสังคมและเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมประจำถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ศักดิ์ชัย เกียรติจินา: 2542) ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ องค์ความรู้ความสามารถของชุมชนที่สั่งสมสืบทอดกันมานาน เป็นความจริง

แท้ของชุมชนเป็นศักยภาพที่จะใช้แก้ปัญหา จัดการปรับตัว เรียนรู้ และถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างผาสุก เป็นแก่นของชุมชนที่จรโลง ความเป็นชาติให้อยู่รอดจากทุกภัยพิบัติทั้งปวง

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ความสามารถ สติปัญญา ความเชื่อ ประสบการณ์ ที่เรียนรู้ สั่งสม สืบทอด กันมาเป็นเวลายาวนาน จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นต่อไป

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ ที่เกิดจากประสบการณ์ การศึกษาลังเกต วิเคราะห์ ปัญหา ที่ช่วยในการเรียนรู้ การใช้ความรู้ ทักษะ ความเชื่อ แก้ปัญหา จัดการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด สภาวะและความจำเป็น การดำเนินชีวิตที่มีอยู่ทั่วไปในชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นๆ ที่ลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ในตัวเอง ซึ่งเผยแพร่ในรูปวรรณกรรมท้องถิ่นคติชน

จากภาพเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพน ที่นำมาศึกษา มีนักวิชาการบางท่านใช้คำว่า “คติชนในภาพ” ซึ่งน่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องนี้ในด้านที่มาของภาพเขียนเหล่านี้

คติ หมายถึง การไป ความเป็นไป วิธี แบบอย่าง แนวทาง

ชน หมายถึง คน

คติชน หรือ ภาษาอังกฤษว่า Folklore หมายถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แบ่งเป็นข้อมูลประเภทมุขปาฐะ และอมมุขปาฐะ

ข้อมูลประเภทมุขปาฐะ คือ ข้อมูลที่ใช้ถ้อยคำเป็นสื่อในการสืบทอดโดยการบอกเล่า ได้แก่ สำนวน สุภาษิต ภาษิต คำพังเพย นิทาน บทเพลง ปริศนาคำทาย ความเชื่อ ภาษาถิ่น

ข้อมูลประเภทอมมุขปาฐะ คือ ข้อมูลที่ไม่ใช้ถ้อยคำเป็นสื่อในการสืบทอด แต่ใช้วิธีเลียนแบบการสังเกตเป็นการสืบทอด ได้แก่ สถาปัตยกรรมพื้นบ้าน ศิลปกรรมพื้นบ้าน หัตถกรรมพื้นบ้าน เครื่องแต่งกายพื้นบ้าน โภชนาการพื้นบ้าน

ข้อมูลประเภทผสม คือข้อมูลที่ใช้วิธีการผสมผสานระหว่างการใช้ถ้อยคำ การเลียนแบบ การปฏิบัติเป็นสื่อในการสืบทอด ได้แก่ การละเล่นพื้นบ้าน การละเล่นของเด็ก ประเพณี และพิธีกรรมของชาวบ้าน

นักคติชนวิทยา (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 26) แบ่งนิทานไทยออกเป็นประเภทต่างๆ 11 ประเภท คือ

1. นิทานเทพปกรณัม หรือ ตำนารปรัมปรา
2. นิทานมหัศจรรย์
3. นิทานชีวิต

4. นิทานประจำถิ่น
5. นิทานคติสอนใจ
6. นิทานอธิบายสาเหตุ
7. นิทานเรื่องสัตว์
8. นิทานเรื่องผี
9. นิทานมุขตลก
10. นิทานเรื่องไม้
11. นิทานเข้าแบบ

นิทานไทยที่เป็นภาพจิตรกรรมเชิงบานหน้าต่างในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ ได้แก่

นิทานเข้าแบบ มี 2 ประเภท คือ นิทานไม่รู้จบ และนิทานลูกโซ่ เล่าถึงพฤติกรรมของตัวละครที่เกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่ เช่น เรื่องยายกับตา

นิทานเรื่องสัตว์ เป็นนิทานที่มีตัวละครเป็นสัตว์ อาจเป็นการเล่าเพื่อให้เห็นนิสัยสันดานที่แท้จริงของสัตว์ นิทานเรื่องสัตว์โง่ สัตว์ฉลาด สัตว์เจ้าเล่ห์ เช่น ทำไมจระเข้จึงหางกุด และจระเข้ไม่มีลิ้น

คติชนในภาพเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน (ศิราพร ณ ถลาง สุกัญญา สัจฉายา: 2543) ภาพเขียนลายรดน้ำที่เชิงบานหน้าต่างในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ความน่าสนใจของภาพเขียนเหล่านี้อยู่ที่ ที่มา หรือ เรื่องราว ของภาพ ภาพเขียนเหล่านี้วาดจากคติชน (folklore) ประเภทต่างๆ คือ นิทานชาดก นิทานเรื่องสัตว์ นิทานอธิบายสาเหตุ นิทานลูกโซ่ เพลงกล่อมเด็ก เพลงร้องเล่น ภาษิต ซึ่งเราไม่ค่อยจะพบการวาดภาพจากคติชนในจิตรกรรมฝาผนังวัดเท่าใดนัก...คติชนหรือคตินิเวศน์บ้านอันเป็นที่มาของภาพเขียนเหล่านี้ได้รับการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันบ้าง เช่น นิทานเรื่อง ยายกะตา เพลงกล่อมเด็ก วัดเอี่ยมวัดโบสถ์ เป็นต้น แต่อีกส่วนหนึ่งก็ได้หายไปจากความทรงจำของคนไทยและสูญหายไปจากวัฒนธรรมไทย จนยากที่จะบอกที่มาของภาพนั้นๆ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ลักษณะการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่ระบบโรงเรียน คือ คน แนวคิดชาวบ้าน ผลงานชาวบ้าน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สามารถดำเนินการได้ 2 วิธี คือ

การเชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน การนำนักเรียนไปยังแหล่งเรียนรู้หรือสถานประกอบการของภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้สอนมีหน้าที่พิจารณาจัดสรรสิ่งที่เหมาะสมกับนักเรียนและบทเรียนต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับให้มาก

ที่สุดเท่าที่สามารถจะจัดกระทำให้กับผู้เรียนได้โดยใช้แหล่งเรียน ภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ และผู้เรียนเห็นคุณค่าท้องถิ่นตน

7.3.2 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 พ.ศ. 2545 (<http://www.nubkk.nu.ac.th>) ในมาตรา 7, 23, 27, 29, 57 มีสาระเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย คือ ส่งเสริมการนำประสบการณ์ ความรอบรู้ และความชำนาญจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลมาใช้ และประยุกต์ใช้ในแต่ระบบ การศึกษาโดยสถานศึกษา ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร สถาบัน ดังนี้

1. เพื่อให้มีการจัดการศึกษา อบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ

2. เพื่อให้การยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2500 ในมาตรา 66, 73, 80 และ 289 โดยเฉพาะมาตรา 66 “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์ หรือฟื้นฟู จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วม ในการจัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและ ยั่งยืน รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ”

นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาเพื่อให้ภูมิปัญญาเป็น รากฐานและเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญ ส่วนการแก้ปัญหาในการพัฒนาคน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. นำภูมิปัญญาเข้าสู่การศึกษาของชาติ โดยการเลือกสรรสาระ และ กระบวนการเรียนรู้เข้าสู่ระบบการศึกษาทุกระดับ

2. ยกย่องและเชิดชูเกียรติ “ครูภูมิปัญญา” และสนับสนุนให้มีบทบาทเสริม ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาทุกระดับ และทุกระบบรวมทั้งใช้แบบอย่างและชี้ นำ ด้านวิถีคิด วิธีการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตที่ได้ผ่านการทดสอบมามาก

3. สนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาการศึกษาที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

4. ประมวลคลังข้อมูลเกี่ยวกับสาระศิลปะ องค์กร และเครือข่ายภูมิปัญญาทั้ง ในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

แนวทางการสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ (วิเชียร วงศ์คำจันทร์: 2555) ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์จากผลการเรียนที่คาดหวังให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ใดบ้างจากบทเรียนนั้น เพื่อจะได้สร้างสื่อ หรือเลือกแหล่งเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ศึกษาผู้เรียน โดยพิจารณาถึงวัย ระดับชั้น ความรู้ ประสบการณ์ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลในการเลือกใช้แหล่งเรียนรู้

3. ศึกษาธรรมชาติของเนื้อหา สาระ ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แต่ละเรื่อง อาจมีลักษณะเฉพาะบางเรื่องด้วยการปฏิบัติจริง หรือเรียนรู้จริง ดูการสาธิตจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น และบางเรื่องต้องอาศัยจากการสืบค้นข้อมูล การฟัง การดู และการอ่าน

4. พิจารณาประโยชน์และความคุ้มค่าของแหล่งเรียนรู้ว่าสามารถสร้างความสนใจ สื่อความหมายและประสบการณ์การเรียนการสอนแก่ผู้เรียน การจัดประสบการณ์ เรียนรู้แก่ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง

5. หาประสิทธิภาพของสื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยการปรับปรุงสื่อที่จัดไว้ เพื่อเป็นการปรับคุณภาพของสื่อว่าเหมาะสม ในการนำไปใช้

วิธีการใช้แหล่งเรียนรู้

วิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ การนำผู้เรียนไปสู่แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในบริเวณโรงเรียนและนอกบริเวณโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์จริง และสอดคล้อง กับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักดังนี้

1. การใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ต้องเริ่มจากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัว เช่น ในบ้าน ในห้องเรียน นอกบริเวณโรงเรียน เช่น ไร่ นา แปลงเกษตรสาธิต ไร่นาสวนผสม โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่ราชการ สถานที่ประกอบการ เป็นต้น

2. การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกปฏิบัติ ทดลอง ศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เช่น การปฏิบัติภารกิจเกี่ยวข้าว การทำนา การทำไร่ งานเชื่อม โลหะ งานปูน งานไม้ และการฝึกงานในสถานที่ราชการ สถานที่ประกอบการ เป็นต้น

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสู่การเรียนการสอน เป็นการนำคตินิยม ความเชื่อหรือหลักการพื้นฐานที่เกิดจากการสั่งสมหรือสืบทอดกันมา หรือขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและจริยธรรม ที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงามและความเป็นระเบียบแบบแผนที่เคยยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระมาให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

จากแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ประกอบการเรียนการสอนดังกล่าว จะเห็นได้ว่าโรงเรียนต้องนำชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดกับผู้เรียน โดยคำนึงถึง

ความสอดคล้องกับนโยบายแผนงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปในแนวทางที่กำหนด มีความเหมาะสมกับสถาบันการศึกษา ศักยภาพของผู้เรียนและครูผู้สอน ปัจจัยสนับสนุนต่าง ความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อให้การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ครูผู้สอนมีโอกาสสร้างตำราจากความรู้ที่ให้ความรู้สอดคล้องกับท้องถิ่นและใช้ในท้องถิ่นของคน ให้เกิดประโยชน์

7.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพจิตรกรรมบนเชิงบานหน้าต่างวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

เรื่องราวภาพจิตรกรรมบนเชิงบานหน้าต่างวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ ที่มาทำเป็นนิทานเพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ พอสรุปได้ดังนี้

นิทานพื้นบ้านไทย (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน: 2550) นิทานพื้นบ้าน คือ เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยที่ไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้แต่ง เช่น นิทานเรื่อง สัตว์ เป็นนิทานที่มีตัวละครเป็นสัตว์ อาจเป็นการเล่าเพื่อให้เห็นนิสัยสันดานที่แท้จริงของสัตว์ นิทานประเภทนี้เป็นนิทานที่มุ่งแสดงว่า แม้ว่าจะเปลี่ยนรูปร่างลักษณะ แต่สัตว์ก็มักไม่ทิ้งสันดานเดิมของตน นิทานเกี่ยวกับสัตว์โง่สัตว์ฉลาด และสัตว์เจ้าเล่ห์ ในนิทานประเภทนี้ ตัวละครที่เป็น สัตว์ฉลาดที่พบบ่อยๆ ได้แก่ ลิงและกระต่าย นิทานลูกโซ่คือ นิทานที่เรื่องดำเนินไปเพราะตัวละคร ซึ่งมีอยู่หลายตัวมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกันเป็นทอดๆ เหมือนลูกโซ่ นิทานลูกโซ่ของไทยที่รู้จักกันคือ เรื่องยายกับตา นิทานที่กล่าวมามีภาพประกอบเป็น ภาพจิตรกรรมเชิงบานหน้าต่างในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ

คติชนในภาพเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนฯ (ศิราพร ณ ถลาง สุกัญญา สุกญา: 2543) พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามในปัจจุบันสร้างขึ้นใหม่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อคราวปฏิสังขรณ์ใหญ่ในระหว่างปี พ.ศ. 2375-2388 จิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถได้รับการยกย่องในฝีมือช่างยุครัตนโกสินทร์ว่ามีฝีมือยอดเยี่ยม จิตรกรรมที่ปรากฏอยู่ที่ส่วนต่างๆ ของพระอุโบสถมีดังนี้

ฝาผนังภายในพระอุโบสถเป็นภาพจิตรกรรมสีฝุ่น เขียนภาพเรื่องราวของพระ
สาวกเอตทัคคะ 33 องค์

ผนังภายในเหนือบานประตูหน้าต่าง เขียนภาพเรื่องมโหสถชาดก

คอสองในพระประธาน เขียนภาพสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิก มีท้าวโลกบาลผู้ดูแล

ทิศทั้ง 4

เพดาน ปิดทองล่องชาดวาดลายดอกพุดตาน

เสถียรภายใน 16 ต้น เขียนลายก้านแย่งสลัภาพนก

คอสองเกลี้ยงด้านนอก วาดภาพพระอาทิตย์ทรงรถ พระจันทร์ทรงรถ พระป้อน
ศิขร พระมาลัยเทวเถร

บานประตูพระอุโบสถด้านนอกเป็นลายประดับมุกเรื่องรามเกียรติ์ ด้านในเขียน
ลายรดน้ำรูปพืดยศพระราชาคณะ ฐานานุกรม เปรียญทั้งฝ่ายคามวาสีและอรัญวาสี ส่วนบานแผ่น
เขียนลายก้ามแมลง

บานหน้าต่างทั้ง 44 บานด้านนอกจำหลักลายแก้วชิงดวงลงรักปิดทองประดับ
กระจก ด้านในเขียนลายรดน้ำตราประจำตำแหน่งเจ้าคณะสงฆ์หัวเมืองต่างๆในสมัยรัชกาลที่ 3 อยู่
ในรูปดอกบัว ที่เชิงบานหน้าต่างด้านนอกทำเป็นลายรดน้ำเขียนภาพแสดงวิถีชีวิตชาวบ้านสามัญ
อย่างหนึ่ง

ภาพที่เชิงบานหน้าต่างด้านนอกทั้ง 44 ภาพเป็นภาพที่ชวนขบคิด เพราะเป็นภาพที่
วาดจากคติชาวบ้าน มีทั้งนิทาน ภาษิต เพลงกล่อมเด็ก เพลงร้องเล่นของชาวบ้านซึ่งนักวิชาการเรียก
รวมกันว่า คติชน (folklore) เช่น นิทานเรื่องยายกะตาดปลุกถั่วปลุกงาไว้ให้หลานเฝ้า เพลงกล่อมเด็ก
เรื่องวัดโบสถ์ เพลงร้องเล่นเรื่องจิงโจ้ ภาษิตเรื่องหนีเสือปะรังแตน ฯลฯ

ภาพจิตรกรรมบนเชิงบานหน้าต่างวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ที่พระอุโบสถ
วัดโพธิ์ ที่เชิงบานหน้าต่างมีภาพจิตรกรรมไทย (วรพจน์ วิศรุตพิชญ์: 2555อ้างถึงใน
www.oknation.net.) สมัยรัตนโกสินทร์แสดงภาพคติชาวบ้าน จากนิยายพื้นบ้าน folkloreยกตัวอย่าง
ภาพเพลงกล่อมเด็ก ในภาพมีภาพคนถ่อเรือ และพายเรือไปที่วัดโบสถ์มีภาพต้นตาล โคนคอกอยู่เจ็ดต้น
ปลุกอยู่หน้าพระอุโบสถวัดโบสถ์ ยังมีนิทานเล่าเรื่องราวอธิบายเหตุ (Explanatory Tale) เรื่องทำไม
กระต่ายจึงหางสั้นและจระเข้ไม่มีลิ้น ซึ่งมีคติธรรมคำสอนในเรื่องการมี “สติปัญญาเพื่อแก้ไข
วิกฤต” แฝงอยู่ด้วย ในบรรดาเรื่องคติชาวบ้าน มีนิทานพื้นบ้านเรื่อง “ยายกะตาดปลุกถั่วงาให้หลาน
เฝ้า” เป็นเรื่องที่เรียงต่อเนื่องกันถึง 12 บานหน้าต่างเป็นนิทานประเภทไม่รู้จบ (cumulative Tale)
ยังมีนิทานพื้นบ้านที่เริ่มسابสูญไปอีกคือเรื่อง “นกกกระสาจับปู” และเรื่องจระเข้กัดตัญญู อันเป็น
นิทานเล่าเรื่องประวัติบ้านจระเข้สามพัน รวมทั้งสิ่งที่ยังเป็นปริศนานิทานที่ยากต่อการตีความหลาย
เรื่อง

จากผลของการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน
ดังกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพตาม
เกณฑ์ที่กำหนดไว้ จะช่วยให้โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการ
จัดทำขึ้น และช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านหนังสือมากขึ้นด้วย

8. การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพหนังสือ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อสร้าง ตรวจสอบคุณภาพ และความคิดเห็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพมหานคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา

8.1.1 ผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำในการสร้างและประเมินคุณค่าหนังสือนิทานพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 คน

8.1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2556 จำนวน 39 คน

8.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

8.2.1 หนังสือส่งเสริมการอ่าน สารการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องนิทานพื้นบ้าน กรุงเทพมหานคร

8.2.2 แบบประเมินคุณค่าหนังสือนิทานพื้นบ้าน

8.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ศึกษา

8.3.1 เครื่องมือที่ใช้ศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ศึกษา คือ หนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ขั้นตอนการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน ความสนใจในการอ่านหนังสือของวัยรุ่น เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน และแหล่งสารนิเทศ ได้แก่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย หอสมุดแห่งชาติ สำนักงานวัดพระเชตุพนฯ ห้องสมุดกัลยาณีวัฒนา และเว็บไซต์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สอดคล้องกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

2) ศึกษาเก็บข้อมูลภาคสนาม เนื่องจากข้อมูลที่ศึกษามีความเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้ในการสร้างหนังสือนิทาน ประกอบกับแหล่งข้อมูลที่สำคัญคือผู้รู้ใน

ท้องถิ่น จึงต้องใช้การสัมภาษณ์เข้ามาประกอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเตรียมประเด็นต่างๆในเรื่องที่จะศึกษาไว้เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิดแล้วใช้วิธีการซักถามพูดคุย สนทนา ในประเด็นที่มาและเนื้อหาของนิทาน ที่เกี่ยวกับภาพจิตรกรรม พร้อมถ่ายภาพ นำมารวบรวมเพื่อจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ ดังนี้

- (1) ชุมชนท่าเตียน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับจารีกวัตรพระเชตุพน โบสถ์วัดพระเชตุพน และข้อมูลชุมชนทั่วไปในชุมชน
- (2) พระอุโบสถวัดพระเชตุพนมิ่งกลาราม ในด้านภาพคติชนบนเชิงบาน หน้าต่างพระอุโบสถ การขออนุญาตถ่ายภาพและสอบถามข้อมูล
- (3) พระครูอุดมปัญญาโก เลขานุการแผนกทัศนศึกษาวัดพระเชตุพนฯ ฝ่ายเผยแผร์ เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับวัด พระอุโบสถ ภาพคติชน และเนื้อเรื่องนิทานในภาพ ที่นำมาประกอบเป็นนิทานพื้นบ้าน

9. การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ ตามขั้นตอนดังนี้

- 9.1 รวบรวมภาพคติชนบนเชิงบานหน้าต่าง โดยคัดเลือกเฉพาะนิทานพื้นบ้านนำมาใช้เป็นเนื้อหาของหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยจัดเรียงลำดับเรื่องตามประเภทของนิทาน
- 9.2 สักระาะห์เนื้อหาสาระสำคัญและวางโครงเรื่องของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
- 9.3 วางรูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่านตามโครงเรื่องที่วางไว้
- 9.4 สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน
- 9.5 นำหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพ

10. ขั้นพัฒนาและปรับปรุงหนังสือ

- 10.1 นำส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
- 10.2 นำส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปประเมินคุณค่ากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

10.3 นำส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อให้ความเห็นชอบ

10.4 ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วนำไปจัดทำรูปเล่มที่สมบูรณ์

11. การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

11.1 ศึกษาตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการหาคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน

11.1.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

- 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ
- 2) ข้อเสนอแนะ
- 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหา ซึ่งกำหนดเป็นตารางให้

แสดงความคิดเห็น 5 ช่อง คือ ความถูกต้อง ความไม่ถูกต้อง หน้าที่ไม่ถูกต้อง บรรทัดที่ไม่ถูกต้อง หมายเหตุ

11.1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

- 1) คำชี้แจงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน
- 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน คำถามที่

สร้างขึ้นเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ

คะแนน 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
คะแนน 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ระดับความคิดเห็น

4.50 - 5.00	หมายความว่า	เหมาะสมมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายความว่า	เหมาะสมมาก
2.50 - 3.49	หมายความว่า	เหมาะสมปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายความว่า	เหมาะสมน้อย

1.00 – 1.49 หมายความว่า เหมาะสมน้อยที่สุด

3) ความคิดเห็นอื่นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบสอบถามเพิ่มเติม

11.1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทาน
พื้นบ้านสำหรับนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1) คำชี้แจงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ

2) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน

นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ

3) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน

คำถามที่สร้างขึ้นเป็นมาตรฐานระดับคะแนนตามความเหมาะสม 5

ระดับ คือ

คะแนน 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ระดับความคิดเห็น

4.50 - 5.00 หมายความว่า เหมาะสมมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายความว่า เหมาะสมมาก

2.50 - 3.49 หมายความว่า เหมาะสมปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายความว่า เหมาะสมน้อย

1.00 - 1.49 หมายความว่า เหมาะสมน้อยที่สุด

4) ความคิดเห็นอื่นๆและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

12. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ดังนี้

12.1 การประเมินคุณค่าหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

12.1.1 นำหนังสือขอแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในการสร้างและเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

12.1.2 นำหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน จำนวน 3 เล่ม พร้อมแบบประเมินคุณค่าหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน มอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน ได้ศึกษาและประเมินคุณค่าและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

12.1.3 การสอบถามความคิดเห็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ

- 1) แจกวัสดุประสงค์ของการตอบแบบสอบถาม
- 2) แนะนำเกี่ยวกับหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน
- 3) ให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

13. การวิเคราะห์ข้อมูล

13.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณค่า โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน โดยรวบรวมคะแนนจากการประเมินคุณค่าของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคน นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังจากนั้นนำคะแนนมาแปรผลนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบการบรรยายโดยเทียบเกณฑ์การตัดสินดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนประเมินคุณค่าหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ แทนค่าตามมาตราส่วน 5 ระดับดังนี้

ดีมาก	มีค่าคะแนนเท่ากับ	5
ดี	มีค่าคะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าคะแนนเท่ากับ	3
พอใช้	มีค่าคะแนนเท่ากับ	2
ควรปรับปรุง แก้ไข	มีค่าคะแนนเท่ากับ	1
กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้		
ดีมาก	มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	4.50 - 5.00
ดี	มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	3.50 - 4.49
ปานกลาง	มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	2.50 - 3.59
พอใช้	มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.50 - 2.49

ปรับปรุง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.50 - 1.49

13.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธที่มีต่อหนังสือนิทานพื้นบ้าน โดยรวมคะแนนจากความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน นำมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังจากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยมาแปรผลแล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบการบรรยาย โดยเทียบการตัดสินใจ ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือนิทานพื้นบ้าน โดยแทนค่าตามมาตราส่วน 5 ระดับ ดังนี้

ดีมาก	มีค่าคะแนนเท่ากับ	5
ดี	มีค่าคะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าคะแนนเท่ากับ	3
พอใช้	มีค่าคะแนนเท่ากับ	2
ควรปรับปรุงแก้ไข	มีค่าคะแนนเท่ากับ	1
กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้		
ดีมาก	มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	4.50 - 5.00
ดี	มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	3.50 - 4.49
ปานกลาง	มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	2.50 - 3.59
พอใช้	มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.50 - 2.49
ปรับปรุง	มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	0.50 - 1.49

13.3 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ มีดังนี้
การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	X	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	N	แทน	จำนวนประชากร

13.4 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน

13.4.1 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านได้ดำเนินการ ดังนี้

- 1) ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน
- 2) ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยนักเรียน 39 คน

ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีรายละเอียดดังนี้

- 1) ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ปรากฏผลดังนี้

(1) ด้านเนื้อหา ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่าชื่อเรื่องมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน มีการนำแหล่งเรียนในท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ผู้เรียนได้ศึกษาเป็นการอนุรักษ์สิ่งดังกล่าวไว้สืบไป โดยสรุปด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ย 4.60

(2) ด้านการนำเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าควรเพิ่มกลวิธีการเปิดเรื่องให้มีความน่าสนใจ จะช่วยเร้าความสนใจได้ดียิ่งขึ้น การใช้ตัวละครที่สมมติว่าเป็นผู้เรียนของโรงเรียนผู้ศึกษา ทำให้เรื่องน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยสรุปด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ย 4.55

(3) ด้านการใช้ภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าควรปรับภาษาให้มีความสนใจ ให้ทันสมัยเหมาะสมกับยุคสมัย โดยสรุปด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ย 4.66

(4) ด้านรูปเล่มและการจัดรูปเล่ม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าเหมาะสมกระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน โดยสรุปด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ย 4.73

(5) ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบน่าสนใจ ควรมีมิติ โดยสรุปด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ย 4.47

(6) ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าผู้อ่านได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน ช่วยปลูกฝังคุณธรรม และความรักท้องถิ่น การเรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัว และมีคุณค่าจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ได้สูงขึ้น โดยสรุปด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ย 4.77

จากการที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพหนังสือทุกด้าน สามารถสรุปคุณภาพหนังสือโดยรวมได้ว่า หนังสือมีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนอยู่ในระดับดี โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 4.61

- 2) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยนักเรียน

การตรวจตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยนักเรียน กลุ่มเป้าหมายจำนวน 39 คนตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้

(1) ด้านเนื้อเรื่อง นักเรียนมีความเห็นว่าชื่อเรื่อง เนื้อเรื่อง การดำเนินเรื่อง การอธิบายศัพท์ ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 4.52

(2) ด้านวิธีการนำเสนอเนื้อเรื่อง นักเรียนมีความเห็นว่าการนำเสนอเนื้อเรื่องเป็นลำดับขั้นตอน มีภาพประกอบน่าสนใจ เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 4.48

(3) ด้านการใช้ภาษา นักเรียนมีความเห็นว่า ชื่อเรื่อง การบรรยาย ลำนวนภาษา การเลือกใช้คำมีความเหมาะสม ชัดเจน เหมาะสมแก่วัยของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 4.51

(4) ด้านรูปเล่ม นักเรียนมีความเห็นว่า การจัดรูปเล่ม ขนาด ความแข็งแรง การออกแบบปก น่าสนใจเหมาะสมกับเนื้อหา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 4.60

(5) ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ นักเรียนมีความเห็นว่า การจัดวางภาพประกอบ ขนาด สี จำนวน ตัวอักษรมีความลงตัว น่าสนใจ เหมาะสม ทำให้เนื้อเรื่องน่าสนใจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 4.53

(6) ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อเรื่องมีส่วนช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีความรู้ ความภูมิใจในท้องถิ่น ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และผลิตผลจากการอ่านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 4.57

จากการที่นักเรียนประเมินคุณภาพหนังสือทุกด้าน สามารถสรุปคุณภาพหนังสือโดยรวมได้ว่า หนังสือมีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนอยู่ในระดับดี โดยมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 4.54

บทที่ 2

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ ที่สร้างขึ้น ผ่านการตรวจสอบคุณภาพหนังสือจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ได้จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มสมบูรณ์ ขนาดรูปเล่ม 16×22.5 เซนติเมตร มีส่วนประกอบรูปเล่มดังนี้

1. ปกนอก เป็นปกอ่อนที่มีความหนามากกว่าส่วนของเนื้อหา หน้าปกมีภาพ ซึ่งตรงกับเนื้อเรื่องในหนังสือ ข้อความปกหน้าประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เรียบเรียง
 2. ปกใน ประกอบด้วยประเภทของหนังสือ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้เรียบเรียง
 3. คำนำ ซึ่งแจ่มชัดมุ่งหมายในการสร้างหนังสือ เนื้อหาสาระ วิธีการนำเสนอ ประโยชน์ที่ได้รับ
 4. เนื้อเรื่อง เป็นส่วนที่ผู้ศึกษาเรียบเรียงจากการศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง พร้อมภาพประกอบที่เป็นภาพถ่าย และภาพเขียน
 5. บรรณานุกรม
 6. ความรู้เพิ่มเติม
- เนื้อเรื่องและลักษณะรูปเล่มของหนังสือส่งเสริมการอ่านได้นำเสนอ ดังต่อไปนี้

ภาพเขียนลายรดน้ำ

นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ
ที่เชิงบันหน้าต่างพระอุโบสถ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ

สิริกัญจน์ ศิริพานิช เรียบเรียง
หนังสือส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนวัดราชบพิศ กรุงเทพมหานคร

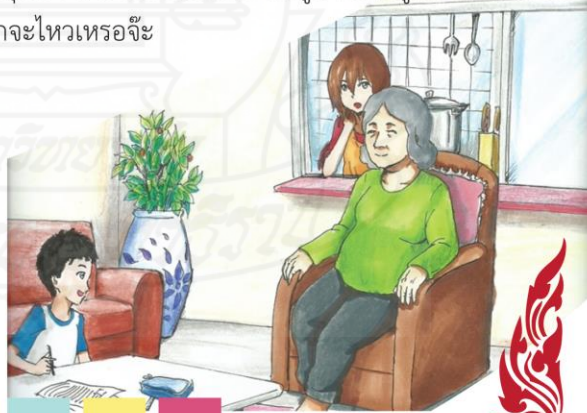
นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ จากจิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง ในพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ

วาโยเป็นเด็กชายอายุ ๑๔ ปี อาศัยอยู่กับคุณพ่อคุณแม่ และคุณยาย ในตึกเก่าชุมชน ทำเตียนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา วาโยได้รับคำสั่งจากคุณครูภาษาไทย ให้นำเสนอหัวข้อรายงานที่เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้แบบบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ อย่างน้อย ๓ รายวิชา จึงไปขอคำแนะนำจากคุณแม่ และคุณยาย คุณแม่จึงอาสาพาไปวัดโพธิ์ ซึ่งอยู่ใกล้บ้านและโรงเรียน โดยขอความกรุณาคุณยายช่วยถ่ายทอดเรื่องราวที่คุณยายเคยรับรู้มาตั้งแต่วัยเยาว์ พร้อมทั้งให้คุณยายได้ไปขอความกรุณาจากพระอาจารย์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ท่านได้เมตตาถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆจากภาพจิตรกรรมให้คุณยายรับฟังอย่างละเอียด พร้อมทั้งอธิบายคำสอนในทางพุทธศาสนาที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง เพิ่มเติมเพื่อนำมาถ่ายทอดบอกเล่าลูกหลานต่อไป

คุณยาย : ทำอะไรอยู่ลูก

วาโย : ผมวาดรูปวัดโพธิ์อยู่ครับ คุณครูสั่งให้ทำรายงานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ที่มีการบูรณาการข้ามรายวิชาผมจะลองนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับวัดโพธิ์ ๑ ใน แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนกำหนดไว้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน คุณแม่กับคุณยายว่า น่าสนใจไหมครับ

คุณแม่ : ก็น่าสนใจดีนะ แต่ว่าเรื่องราวเกี่ยวกับวัดโพธิ์นั้นมียากมาก เพราะเป็นวัดเก่าแก่ มีประวัติความเป็นมายาวนาน วัดโพธิ์ที่เราเรียกกันอยู่ทุกวันนี้เดิมชื่อวัดโพธาราม เป็นวัดเก่าแก่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ชื่อเต็มว่าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม บ้างก็เรียกวัดพระเชตุพนฯ ภายในวัดโพธิ์มีเรื่องน่ารู้มากมายลูกต้องทำรายงานฉบับใหญ่มากเลยลูกจะไหวหรือจ๊ะ

- วาโย : แล้วผมจะอย่างไรดีครับแม่ ให้นื้อหาไม่มากเกินไปเกินความสามารถให้ความรู้ มีประโยชน์และน่าสนใจ
- คุณแม่ : เดี่ยวแม่จะลองสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวัดโพธิ์ วัดพระเชตุพนฯ หรือวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ รอสักครู่จะ... แม่จะลองสืบค้นจากแหล่งข้อมูล พร้อมทั้งสอบถามเพื่อน ๆ ดูว่าพอรู้จักใครที่สามารถให้ข้อมูลแก่เราได้บ้าง แล้วนำมาประกอบกัน
- วาโย : ขอขอบคุณครับแม่
- คุณแม่ : เอาอย่างนี้ดีไหมลูก ก่อนอื่นเราไปสำรวจภาพรวมของวัดโพธิ์ก่อน ว่ามีที่มาที่ไปอย่างไรแล้วค่อยตัดสินใจ ตอนนี้ไปหาเค้าโครงเรื่องกันก่อนได้ข้อมูลเบื้องต้นก่อนที่เราจะไปศึกษาอะไรต่อ “วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม หรือวัดโพธิ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้บูรณปฏิสังขรณ์เป็นวัดประจำรัชกาล

ที่มา : <http://www.gotoknow.org/posts/408923>

- วาโย : แล้ววัดโพธิ์มีเนื้อที่เท่าไรครับ
- คุณยาย : มีเนื้อที่ ๕๐ ไร่ ๓๘ ตารางวา อยู่ทางทิศใต้ของพระบรมมหาราชวัง ต่อมา
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
บูรณปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ และได้ระดมช่างในพระราชสำนัก ช่างวังหลวง
ช่างวังหน้า ช่างพระสงฆ์ ผู้เชี่ยวชาญศิลปกรรมสาขาต่างๆมาช่วยกันสร้างสรรค์
ผลงานพุทธสถาน และสรรพสิ่งภายในพระอารามหลวงด้วยพลังศรัทธาต่อ
พระพุทธศาสนาตามความเชื่อของคนโบราณว่าเป็นพุทธบูชา ให้วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ เป็นแหล่งสรรพศาสตร์ สรรพศิลป์ แหล่งรวมมรดกทาง
วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ และสืบต่อมรดก
ทางวัฒนธรรมของเราไว้ให้ลูกหลาน”
- วาโย : แม่ครับ แต่คุณครูบอกว่าผมต้องใช้วิธีการวิจัย ด้วยการสำรวจสืบค้น
สอบถาม หรือ สัมภาษณ์ แล้วนำมาประกอบกันเป็นรายงานของตนเองครับ
หลังจากนั้นผมอาจต้องทำเป็นงานวิจัยในรายวิชา IS

- คุณแม่ : ดีแล้วลูก เดี่ยวแม่ช่วยเป็นตากล้องบันทึกภาพให้ ชวนคุณยายไปด้วย
ขอให้คุณยายช่วยบอกเล่าตามข้อมูลที่คุณยายมีข้อมูลอยู่แล้ว และสอบถาม
จากท่านผู้รู้มาประกอบเพิ่มเติม หรือถ้าพวกเราไปเจอใครที่เกี่ยวข้องเราก็
สอบถาม สัมภาษณ์กันสดๆเลย ขาดเหลืออะไรลูกก็ไปศึกษาค้นคว้าเพิ่ม
เติมให้สมบูรณ์ตามที่ลูกต้องการ คุณแม่จะไปตามคุณยาย ลูกเก็บของ
เรียบร้อยแล้ว ออกไปพบกันหน้าบ้านนะจ๊ะ
- วาโย : ครับแม่
- คุณแม่ : มาพร้อมกันแล้ว เราไปกันเลยดีไหมจ๊ะ

- วาโย : คุณยายพอรู้อะไรเกี่ยวกับวัดโพธิ์ใหม่ครับ
- คุณยาย : รู้อะไร คุณยายเกิดที่นี่โตที่นี่วิ่งเข้าวิ่งออกตามคุณยายทวดไปทำบุญ ตามคุณตาทวดไปเที่ยวงานวัด ออกบอยไป เราไปที่พระอุโบสถกันดีไหมที่นั่นมีนิทานที่เชงบานหน้าต่างเหมาะกับเด็กอย่างหนู เพื่อนๆหนูคงสนใจหรือถ้าไม่สนใจหนูก็เปลี่ยนหัวข้อไปนำเสนอใหม่ ซึ่จะ ที่บานหน้าต่างด้านล่างมีภาพเชงบานหน้าต่าง เกี่ยวกับนิทาน เด็ก ๆ น่าจะชอบ
- คุณแม่ : ภาษาทางการเรียกว่า ภาพคติชน หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า Folklore ภาพเขียนลายรดน้ำเชงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนฯ มีเรื่องราวที่วาดจากคติชาวบ้าน ทั้งนิทานภายิต เพลงกล่อมเด็กเพลงร้องเล่น ภาพเหล่านี้เขียนโดยช่างฝีมือในสมัยรัชกาลที่ ๓
- วาโย : แลวบานหน้าต่างที่ว่ามีกี่บานครับ
- คุณยาย : ยายจำได้ว่ามีทั้งหมด ๔๔ บาน แต่เรายังเข้าไปไม่ได้ทางวัดไม่อนุญาตให้เข้าไปในส่วนของบานหน้าต่าง ต้องไปทำเรื่องขออนุญาตที่สำนักงานวัดพระเชตุพนด็กแก้ว เหวียนระวี เพื่อขออนุญาตบันทึกภาพ และเข้าชมเพื่อการศึกษาไม่ใช่เพื่อการค้า หรือกระทำการใด ๆ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางวัด หรือเป็นการทำลายพระพุทธศาสนา แลวนำใบอนุญาติมาแสดงเจ้าหน้าที่จึงจะให้เข้าไปในส่วนของภาพจิตรกรรมได้

- วาโย : ผมไปเองครับ คุณยายกับคุณแม่ นั่งรถตรงนั้นะครับ
- คุณแม่ : แม่คะ ภาพคติชน หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า Folklore คุณแม่รู้เรื่องพวกนี้ ได้อย่างไร พุทธถึงวัดโพธิ์คนส่วนใหญ่ก็จะนึกถึงเรื่องยักษ์วัดแจ้ง-ยักษ์วัดโพธิ์ เสียมากกว่านิทานของคุณแม่
- คุณยาย : ฉันทันเป็นถึงนักเรียนโรงเรียนผู้ดีเก่าเชียวนะ อีกประการหนึ่งมันเป็นวิถีชีวิตของเรา บางครั้งไม่ได้บอกไม่ได้เล่ากันจริงจังเหมือน การสอนหนังสือในชั้นเรียน แต่เราคุยกันพูดกันเล่าสู่กันฟังในชีวิตประจำวัน วาโยกลับมาแล้วเราไปดำเนินในกันเถอะ
- วาโย : พี่เจ้าหน้าที่อนุญาตให้เราเข้าไปได้แล้วครับ ขอขอบคุณครับพี่ วาโยยกมือไหว้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่
- คุณแม่ : อยู่ตรงไหนคะภาพเขียนที่แสดงวิถีชีวิตชาวบ้านสามัญธรรมดา ไม่ใช่ภาพจิตรกรรมงดงามตามคตินิยมในการสร้างวัดทั่วไป
- คุณยาย : เรื่องราวต่อไปนี่ยายได้รับความเมตตาจากท่านพระมหาอุดมปัญญาโก ท่านได้เมตตาถ่ายทอดเรื่องราวจากภาพจิตรกรรมส่วนล่างของหน้าต่าง ถัดจากลายแกะสลักประดับมุกจะมีภาพคติชนเป็นเรื่องราวต่าง ๆ มีแต่ภาพนะไม่มีตัวอักษร เนื้อเรื่องเป็นการเล่าสู่กันฟังต่อกันมา มีทั้งนิทาน เพลงกล่อมเด็ก สำนวน ภาษิต เพลงร้องเล่น จะเห็นได้ว่าเห็นวิถีชีวิตของคน ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยเทคโนโลยี ไม่ใช่สังคมทันสมัยอย่างคนปัจจุบัน ที่เอาแต่อ่านข้อความจากโทรศัพท์มือถือ
- วาโย : เล่าเลย ๆ ครับคุณยาย
- คุณยาย : เราเริ่มจากทางด้านขวามือเลยมีนิทานที่สมัยนั้น...ใครไม่รู้จักเขมมาก เรดตั้งสูงพอ ๆ กับโดราเอมอนเลยในสมัยคุณยายยังเด็กเลยนะ บานนี้เป็นนิทานลูกโซ่ เรื่องยายกับตาปลุกกล้วยปลุกงาไว้ให้หลานเฝ้า เป็นนิทานพื้นบ้าน ความรู้จะตาย ถ้าไม่มีคนรู้เรื่อง ยายกับตาเรื่องนี้เป็นนิทานมุขปาฐะเล่าขานกันมาจากหัวเมืองทางอยุธยา เจ้านายในสมัยนั้นท่านรวบรวม มาคัดเลือกกันในวังหลวงก่อน

มาจัดทำเป็นจารีกวดพระเชตุพนที่เราเห็นกันทุกวันนี้ เรื่องนี้สอนความเป็น
เหตุเป็นผล นิทานแต่ละเรื่องมีความเป็นเหตุ เป็นผล สอนกันแบบรูปธรรม
โดยใช้บุคคลวัต เรื่องตายายปลุกถั่วปลุกงา เพื่อเป็นอาชีพให้หลานเฝ้า หลาน
ไม่เฝ้าจนเกิดเรื่อง ฟังนะจ๊ะ

วาโย : ครับ คุณยาย

นิทานลูกโซ่เรื่อง ยายกับตา
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๑

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ยังมียายกับตาอาศัยอยู่กลางป่า ปลูกถั่วปลูกงาไว้ให้หลานเฝ้า แต่หลานจอมซนไม่เฝ้าแม้แต่ว่าไปเล่นสนุก พวกนกก็พากันบินลงมากินถั่วกินงาจนหมดเป็นจำนวน เจ็ดเม็ดเจ็ดทะนาน ในสมัยนั้น ทะนานเป็นหนึ่งในเครื่องมือชั่ง ตวง วัด จึงมีคำคล้องจองว่า กามา กินถั่วกินงา เจ็ดเม็ดเจ็ดทะนาน

วาโย : ทำไมต้องเจ็ดเม็ดเจ็ดทะนาน

คุณยาย : อาจจะเป็นคำคล้องจอง หรืออุบายสอนจำนวนนับ ให้เล่าง่ายจ่าง่าย

วาโย : ครับคุณยาย

คุณแม่ : มาตรานี้ใช้ใหม่จะ ๔ กอบเป็น ๑ ทะนาน ๒๕ ทะนานเป็น ๑ สัด ๘๐ สัดเป็น ๑ เกวียน

นิทานลูกโซ่เรื่อง ยายกับตา
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๒

- คุณยาย : ยายเล่าต่อนะ เพราะหลานมัวแต่ไปเล่นเพลินจนลืมเวลา ลืมหน้าที่ ลืมความ
รับผิดชอบ ไม่ค่อยไต่ถามไต่ถาม กาจิงพากันมากินถั่วกินงา เจ็ดเม็ดเจ็ดทะนาน พอ
ตากับยายกลับมา รู้ไหมว่าเกิดอะไรขึ้นกับหลาน...
- คุณแม่ : หนูเคยได้ยินจากเพลงฝนตกแดดออก ว่า “ยายมายายก็ดำ ตามาตาก็ดี”

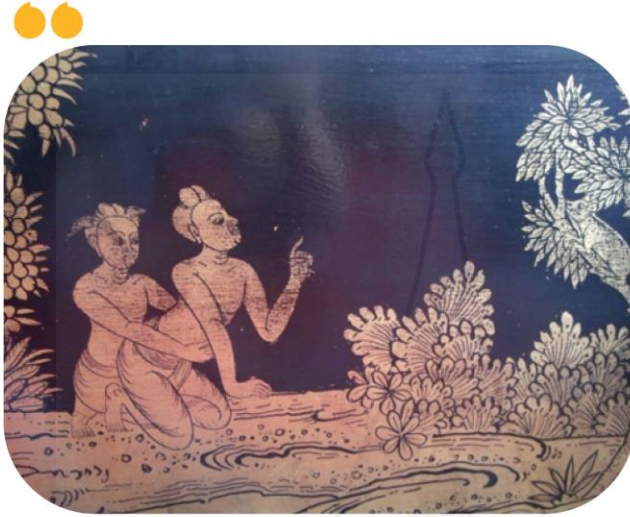

นิทานลูกโซ่เรื่อง ข่ายกับตา
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๓

คุณยาย : ภาพต่อไปหลานเจ้าเล่ห์ ร้องให้ไปหานายพราน ขอร้องให้นายพราน ช่วยเอาธนูไปยิงกา เพราะกานิสัยไม่ดีมา กินถั่วกินงา เจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน ทำให้ยายมாயายก็ดำ ตามาตาก็ดี นายพรานเห็นว่าไม่ใช่เรื่องอะไรของตนจึงตอบออกไปว่า “ไม่ใช่ก๊งการอะไรของข้า”

นิทานลูกโซ่เรื่อง ยายกับตา
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๔

คุณยาย : หลานยังไม่ละความพยายาม เดินร้องไห้เสียอกเสียใจที่นายพรานไม่ยอมช่วย
นายพรานต้องได้รับบทเรียน จึงไปขอร้องหนู ขอให้หนูไปกัดสายธนู
นายพรานจะได้ไม่มีเครื่องมือทำมาหากิน เพราะนายพรานไม่ไปยิงกา กากินถั่ว
กิงงา เจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน ยายมายายก็ดำ ตามาตาก็ตี หนูก็ไม่ยอมช่วยอีก
ปฏิเสธออกไปว่า “ไม่ใช่กงการอะไรของข้า”

นิทานลูกโซ่เรื่อง ยายกับตา
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๕

คุณยาย : หลานร้องไห้ไม่ยอมหยุด จึงไปขอร้องให้แมวช่วยกัดหนู เพราะหนูไม่มีน้ำใจ
ไม่ยอมกัดสายธนูนายพราน กากินถั่วกึ่งงาเจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน ยายมายายก็ต่ำ
ตามาตาก็ดี แมวก็ตอบเหมือนกับคนอื่น ๆ ว่า “ไม่ใช่กงการอะไรของข้า”

นิทานลูกโซ่เรื่อง ยายกับตา
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๖

คุณยาย : หลานจึงเดินไปหาหมาขอให้หมาไปกัดแมว เพราะแมวไม่ยอมไปกัดหนู
กาจึงมากินถั่วกินงาเจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน ยายมายายก็ดำ ตามาตาก็ตี หมาฟัง
เหตุการณ์แล้วคิดว่าไม่ใช่เรื่องที่จะไปยุ่งเกี่ยวกับจึงตอบหลานว่า “ไม่ใช่กิจการ
อะไรของข้า”

นิทานลูกโซ่เรื่อง ยายกับตา
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๗

คุณยาย : หลานเสียใจพุ่มพ่ายร้องไห้ คิดในใจว่ามันต้องมีวิธีชikovานี้จึงไปหาค้อนให้
ไม้ค้อนไปย่อนหัวหมา เพราะหมาผิดไม่ยอมไปกัดแมว กาจจึงมากินถั่วกินงา
เจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน ยายมายายก็ด่า ตามาตาก็ดี ไม้ค้อนรำคาญตอบว่า
“ไม่ใช่กงการอะไรของข้า”

นิทานลูกโซ่เรื่อง ยักษ์กับดา
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๘

คุณยาย : “หลานโกธทุกคนที่ไม่ยอมช่วยตนแต่ยังไม่ละความพยายาม จึงเดินต่อไป
คราวนี้ไปหาไฟให้ไฟไปไหม้ไม้ค้อน เพราะไม้ค้อนไม่ยอมไปตีหัวหมา
กากินถั่วกินงาเจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน ยายมายายก็ดำ ตามาตาก็ตี ไฟตอบว่า
“ไม่ใช่กงการอะไรของข้า”

- ๑ . ย้อน หมายถึง ก.หวนกลับ เช่นเดินย้อน ย้อนกลับที่พัก, ทวนกลับ เช่น ย้อนกลับ ย้อนหลัง,
พูดสวนกลับ, พูดโต้กลับ

นิทานลูกโซ่เรื่อง ยายกับตา
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๕

วาโย : คราวนี้หลานจะไปหาอะไรอีก
คุณยาย : “ดีละ ขอให้ไฟช่วยก็ไม่ยอมช่วยไม่มีใครมีน้ำใจกับเราเลย คงคิดว่าไม่ใช่
หน้าที่ของตนจึงพากันตอบว่า “ไม่ใช่กงการอะไรของข้า ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ” หลาน
จึงไปหาน้ำให้น้ำไปดับไฟ เพราะไฟไม่ยอมไปไหม้ไม้ค้อน กากินถั่วกินงา
เจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน ยายมายายก็ดำ ตามาตาก็ดี แต่น้ำกลับตอบว่า “ไม่ใช่
กงการอะไรของข้า” อีกแล้ว...หลานเจ็บใจมาก

นิทานลูกโซ่เรื่อง ยายกับตา
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๑๐

- คุณแม่ : ให้นูเล่าบ้างค่ะ
 วาโย : คุณแม่เล่าได้หรือครับ
 คุณแม่ : แม่รู้วิธีเล่าแล้ว ถ้าผิดพลาดคาดเคลื่อนคุณแม่ช่วยเสริมนะคะ หลานเสียใจ
 เดินทางต่อไป จนไปเจอตลิง ตีละน้ำไม่ยอมช่วยเราเราขอให้ตลิงถล่มทลาย
 ทับน้ำเลยตลิงว่าจะได้ไม่มีทางไหลไปไหนได้อีก คิดดังนั้นแล้วหลานจึงไปขอ
 ให้ตลิงทลายทับน้ำ กว่าจะได้ไม่มากินถั่วกินงาเจ็ดเมล็ดเจ็ดทะนาน ยายมายาย
 ก็ไม่ดำ ตามาตากก็ไม่ตี แต่ตลิงกลับตอบว่า “ไม่ใช่กงการอะไรของข้า”

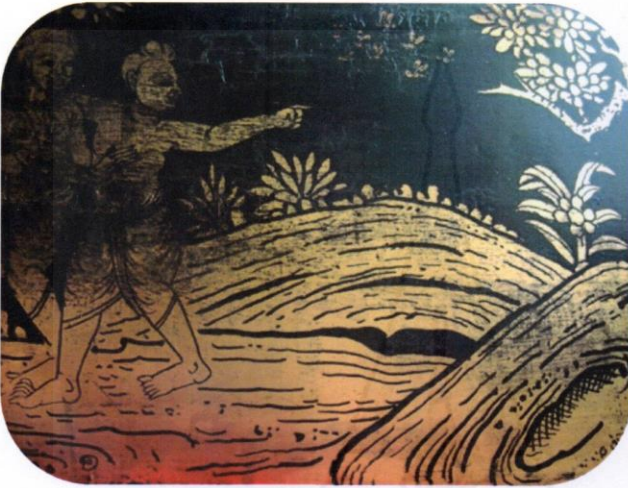
นิทานลูกโซ่เรื่อง ยายกับตา
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๑๑

คุณยาย : ขณะเดียวกันพญาช้างพาโขลง ลงมากินน้ำพอดี ตีละเจ้าตลิ่ง หลานจึงไปหาช้าง
ขอให้ช้างไปพังตลิ่งเพราะตลิ่งไม่ยอมลงมาทับน้ำ กากินถั่วกินงาเจ็ดเมล็ดเจ็ด
ทะนาน ยายมา ยายก็ดำ ตามาตาก็ตี ช้างตอบว่า...

คุณยาย/คุณแม่/วาโย : “ไม่ใช่งการอะไรของข้า”

วาโย : หลานหมดหวังหรือยังครับ ถ้าเป็นผมคงยอมรับชะตากรรม กลับไปไล่ตีก
ติกา เหมือนพระสังข์ช่วยนางจันทน์เทวีผู้เป็นแม่

นิทานลูกโซ่เรื่อง ข่ายกับตา
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๑๒

- คุณยาย : ยัง...เห็นไหมคนเราต้องไม่ละความพยายาม นิทานกำลังสอนเราอยู่ ฟังแล้วต้อง
รู้จักคิดตามไม่ใช่เอาแต่เพลินฟังอย่างเดียว โซคเข้าข้างหลาน หลานไป ขอให้
แมลงหวี่ไปตอมตาข้าง เพราะข้างไม่ยอมถล่มตลิ่ง แมลงหวี่เป็นสัตว์ตัวเล็ก ๆ
แต่สามารถทำให้ความรู้สึกของคนที่ปฏิเสธให้ยอมรับได้ แมลงหวี่ใจดีตอบตกลง
จะไปตอมตาข้าง
- วาโย : โซโย ! ยินดีด้วยคุณหลานจะได้หยุดร้องไห้เสียทีเดินไปเดินมากงเหงื่อ
- คุณยาย : คราวนี้เรื่องก็จะย้อนกลับ...แมลงหวี่จะไปตอมตาข้าง ข้างจะไปถล่มตลิ่ง ตลิ่งจะ
ไปพังทับน้ำ น้ำจะไป...
- คุณแม่ : น้ำจะไปดับไฟ ไฟจะไปไหม้ค้อน ค้อนจะไปย่อนหัวหมา

- วาโย : หมาไปกัดแมว แมวไปกัดหนู หนูไปกัดสายธนูนายพราน นายพราน ไปยิงกา กาไม่กินถั่วกินงา เจ็ดเม็ดเจ็ดทะนนาน ตามาตาไม่ดำ ยายมายาย ไม่ตี แต่หลานนิสัยเสียจะเฝ้าถั่วงาให้ตายต่อหรือเปล่า มัวแต่ไปบังคับ ให้คนอื่นมาช่วยแก้ปัญหาให้ตัวเอง
- คุณแม่ : ลูกจำ นิทานลูกนิทาน แล้วลูกรู้ใหม่นิทานสอนกำลังบอกอะไรเรา
- วาโย : บอกให้เรารู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบครับ
- คุณแม่ : ใช้ลูก นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ถ้าไม่ ทำงานต้องถูกทำโทษ ถ้ามัวแต่เกียจกันงานก็ไม่สำเร็จ คนโบราณเขาสอนกัน ด้วยนิทาน ถ้าคิดให้ดีเรื่องจริงคงไม่มีใครมาช่วยมากมายขนาดนี้ แค่นี้หลาน ก็ได้บทเรียนแล้วละลูก ชีวิตจริงคนมีอะไรให้ต้องพบต้องแก้ปัญหามากมาย เพียงแต่ไม่จบบ่ง่ายๆเหมือนในนิทาน
- คุณยาย : ภายใต้นี้ยังมีภาพที่เกี่ยวกับนิทานอีกนะจะฟังต่อไหมมาทางนี้ซี !
เรื่องนี้ก็สนุกเป็นนิยายเกี่ยวกับสัตว์ฉลาดกับสัตว์โง่งมเหล่าเหล่ามกลโกงซึ่งกัน และกัน ในภาพนั้น...นั่นแหละ ภาพค่อนข้างเก่า มัวๆดำๆ อาจเกิดจากความไม่รู้ไม่ถึงการ ของนักท่องเที่ยงที่คิดว่าสนุกที่ได้ลูบคลำ ชีดเขียนเล่น หรือพวกชอบทำลาย

ที่มา : <http://www.dhammathai.org/watthai/bangkok/pic/watpho1>

นิทานเรื่องสัตว์ “ทำไมกระต่ายจึงหางกุด และจระเข้ไม่มีลิ้น” จิตรกรรมเชิงพานาน้ำต่าง ในพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๓๑

- วาโย : ภาพนี้เป็นเรื่องของกระต่ายกับจระเข้หรือครับ
- คุณแม่ : หนูเคยได้ยินมาว่า กระต่ายลงไปกินน้ำแล้วโดนจระเข้จับทางขาด จากนั้นกระต่ายก็ไม่ยอมลงไปกินน้ำอีกเลย เรื่องเดียวกันไหมคะแม่
- คุณยาย : เรื่องนี้ชื่อเรื่อง “ทำไมกระต่ายไม่มีหาง จระเข้ไม่มีลิ้น” เรื่องมีอยู่ว่าแต่ก่อนกระต่ายก็มีหางยาวสวยงามเหมือนกับสัตว์อื่นๆ และจระเข้ก็มีลิ้นเหมือนสัตว์ทั่วไป แต่อยู่มาวันหนึ่ง ขณะที่กระต่ายกำลังเที่ยวเล่นซุกซนกระต่ายรู้สึกกระหายน้ำมาก จึงลงไปกินน้ำที่ทำน้ำโดยไม่ทันระวังตัว จึงถูกจระเข้จับขากระต่ายไว้ แล้วพาว่ายน้ำจะเอาไปหวังจะกินเป็นอาหาร ขณะว่ายน้ำไปนั้นจระเข้ได้ร้องคำรามขู่กระต่ายไปตลอดทางว่า “ฮือ ๆ เจ้ากระต่ายหน้าโง่ ข้าจะกินเจ้า” กระต่ายได้ยินจระเข้ร้องขู่ดังนั้นก็รู้สึกกลัวมาก แต่ก็ได้พยายามข่มความกลัวนั้นไว้ พร้อมคิดหาอุบายเพื่อเอาตัวรอดจากตกเป็นเหยื่อของจระเข้
- วาโย : แล้วกระต่ายจะทำอย่างไร
- คุณยาย : เมื่อคิดได้แล้วจึงร้องตอบจระเข้ออกไปว่า “ท่านจระเข้ ท่านอย่ามาขู่เราเสียให้ยากเลย ร้องฮือๆ เสียอยู่ในลำคออย่างนี้ มีหรือคนอย่างเราจะกลัว จะขู่ทั้งทีก็ลงทุนขู่ให้น่ากลัวกว่านี้ซิ” จระเข้ได้ยินกระต่ายว่าดังนั้นจึงถามว่า “ถ้าอย่างนั้นแกกลัวเสียอย่างไร ข้าร้องเสียงไหนก็ได้ทั้งนั้นแหละ บอกมาข้าจะทำให้เอ็งกลัวข้าให้ได้” กระต่ายได้ยินดังนั้นก็ดีใจ มองเห็นหนทางเอาชีวิตรอดแน่จึงตอบไปว่า

- “เรากลัวเสียงดัง ๆ เสียงครางฮือ ๆ อยู่ในลำคออย่างนี้ไม่น่ากลัวเลยสักนิด ต้องให้เสียงดัง...ดังลั่นเลย จึงจะกลัว ไหนท่านลองร้อง
- วาโย : “ไอ้ โโฮ โโฮ โโฮ โโฮ หัว..”
- คุณยาย : ให้ดังเต็มที่รู้สึกทีซี้ ซ้ำกลัวเสียงอย่างนั้นแหละ จะเข้ด้วยความที่อยากให้ กระต่ายกลัว จึงอ้าปากร้อง “โฮ! โฮ! โฮ!” ดังสนั่นอย่างที่กระต่ายแนะนำ โดยที่ไม่ทันนึกว่าเวลาร้องออกมาดังๆ ต้องอ้าปากกว้างขึ้น จึงเป็นโอกาสให้ กระต่ายได้ที่กระโดดหนีออกจากปากจะเข้ไป
- จะเข้เห็นดังนั้นก็รีบหุบปากทันที แต่ไม่ทันการณ์ คงได้แต่จับทางกระต่ายขาด ติดปากจะเข้อยู่ ส่วนกระต่ายนั้นด้วยอารมณ์ดีใจจะรีบหนีออกจากปากจะเข้ จึงใช้เท้าถีบเต็มแรง เล็บกระต่ายแหลมคมจึงตัดเอาลิ้นจะเข้ขาดออกไปด้วย ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมากระต่ายก็หางสั้นและจะเข้ก็ไม่มีลิ้น และกระต่ายก็ไม่ยอม ลงไปกินน้ำในลำคลองอีกเลย กินแต่น้ำค้างบนใบหญ้าเท่านั้น.....จบแล้วจะ
- วาโย : นิทานไทยง่าย ๆ แบบนี้ก็สนุกนะครับไม่ต้องมีอิเหนาเวทมนต์คาถา อัจฉา ริชยา แค่อีสต์วสองตัวก็เป็นนิทานได้

นิทานเรื่องสัตว์ “เสือกับกระต่าย”
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง ในพระอุโบสถ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ
ภาพที่ ๑๓

คุณยาย : ภาพนี้กระต่ายอีกแล้ว แต่เปลี่ยนคู่อริจากจระเข้เป็นเสือ ชื่อเรื่อง “เสือกับกระต่าย” สัตว์ทั้งสองเป็นเพื่อนรักกัน ช่วยกันทำมาหากินผลัดกันทำงาน เสร็จใครอยู่บ้านก็หาข้าวหาปลาไว้รอทำคนที่ออกไปทำงาน เห็นไหมต่างพันธุ์ก็อยู่ร่วมกันได้ ต่างพึ่งพาอาศัยกัน แต่เรื่องมันไม่เป็นเช่นนั้น วันหนึ่ง เสือออกหาหญ้ามาสร้างบ้าน วันนั้นเจ้ากระต่ายต้องทำอาหาร กระต่ายเกิดหิวจึงทำอาหารขึ้นมา จึงคิดกลโกงด้วยการถ่ายมูลไว้ให้เสือกิน เมื่อเสือกกลับมาด้วยความหิวจึงกินมูลกระต่ายเข้าไป กระต่ายฉวยโอกาสวิ่งหนีขึ้นต้นไม้พร้อมกับร้องตะโกนเยาะเย้ยเสือว่า “ เสือกินขี้กู เสือกินขี้กู ” ไปตลอดทาง เสือทั้งอายุทั้งโกรธที่เสียรู้กระต่ายวิ่งตามไปโดยไม่ทันระวังตัวเลยตกลงไปในบ่อน้ำตาย กรรมของเสือแท้ ๆ

คุณแม่ : น่าสงสารเสือ เสือไม่ผิดกระต่ายเป็นฝ่ายกระทำแต่ทำไมเสือต้องตาย

วาโย : เพราะเสือเป็นสัตว์ดุร้าย คนก็เลยคิดว่าเสือต้องเป็นฝ่ายกระทำ

คุณแม่ : จริงด้วย ลูกแม่วิเคราะห์เก่งจังเลย

นิทานเรื่องสัตว์ “หอยทอง”
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง ในพระอุโบสถ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ
ภาพที่ ๓๔

คุณยาย : แม่ ลูก มาทางนี้ เคยได้ยินบทละครนอกเรื่องสังข์ทองของในหลวงรัชกาลที่ ๒ ไหมจ๊ะ สังข์ทองถูกนางจันท์เหวี่ยงทุบหอยสังข์จนแตกป่น พระสังข์ตกใจตั้งไฟลง จะวิ่งเข้าหอยตนก็จมนใจ ...แต่เวลาเปลี่ยนสถานที่เล่าเนื้อเรื่องก็เปลี่ยนไปตามวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนที่นี่ เรื่องนี้เรื่องหอยทอง พระเอกเกิดเป็นหอยโข่ง จึงถูกเนรเทศให้ไปอยู่ป่า มียายแก่นำไปเลี้ยงไว้ ต่อมายายเอาเปลือกหอยโข่งไปเผาไฟ แต่ไฟกลับดับ เอาหม้อมาต้มหอยหม้อก็แตกเอาไม้มาทุบหม้อไม้ก็หัก หึงชราทำอะไรก็ไม่สำเร็จจึงออกไปขทานหาเลี้ยงชีวิต พระเอกของเรื่อง พระหอยทองสงสารยาย จึงออกจากหอยไปสร้างบ้านให้ยายอยู่อย่างมีความสุข

ที่มา : <http://thaigoodview.com/node/16624?page=0%2C2>

วาโย : ในหนังสือเรียนวรรณคดีวิจักข์ของผมมีครับ อยู่ที่บทนำเป็นนิทานสัตว์ เรื่อง นกยางฉ้อฉล เรื่องมีอยู่ว่า นกยางอาศัยอยู่ริมสระแต่สระน้ำลึกลงไปไม่สามารถ จับปลาмаกินได้ จึงสร้างยื่นร้องให้อยู่ตรงขอบสระ ให้ปลาในสระ สงสัยใน พฤติกรรมของมัน จนปลาอดไม่ได้จึงสอบถามสาเหตุที่มันร้องให้ นกยางตอบว่า สงสารปลาที่ต้องมาตายเพราะหายนะกำลังมาถึง ได้ยินจากนกที่อาศรมพระมุนี บอกมาน้ำในสระจะแห้งยาวนานถึง ๓ ปี เราจำเป็นต้องอพยพ ปลาทั้งหลาย ต่างพากันกลัวตาย นกยางจึงอาสาพาไปวันละตัวทั้งที่ปลาไม่ไวใจแต่ก็ลองให้พาไป ตัวแรกนกยางพาไปแล้วนำกลับมาส่งอย่างปลอดภัย เพื่อให้เชื่อใจตน จากนั้นค่อย กินทีละตัวๆ ปลาตัวแรกที่กลับมาอย่างปลอดภัยเล่าให้เพื่อนๆ ว่านกยางถือศีล ไว้วางใจได้ น้ำในสระใสสะอาด มีอาหารพอสำหรับพวกเรา เช้าวันรุ่งขึ้นนกยางก็ กลับมาที่สระ ปลาต่างพากันมาขอร้องให้นกยางพาไปบ้าง นกยางก็คาบปลาหาย ไปวันละตัว ๆ จนถึงคราวเจ้าปูตัวสุดท้ายขอให้พาไปด้วย นกยางไม่สามารถ คาบปูได้จึงให้ปูหนีบคอตนแทน นกยางคิดในใจจะลองกินเนื้อปูดูบ้าง ส่วนปูตาไว เหลือบไปเห็นก้างปลาเกลื่อนกลาด อยู่บนโขดหิน จึงคิดว่านกยางไว้วางใจไม่ได้ คิดดังนั้นแล้วปูก็หนีบคอนกยางไว้แน่นสุดแรงเกิดจนนกยางขาดใจตาย เนื้อเรื่อง คล้ายกันไหมครับ โอ๊ย ! เหนื่อย ...

คุณแม่ : สนุกทั้งสองแบบเลยค่ะ คำโครงเรื่องเดียวกันแตกต่างกันในรายละเอียด เล็กน้อย อย่างที่คุณยายบอกไว้ว่า ต่างคนเล่า ต่างสถานที่ ต่างภูมิภาค ต่างภูมิอากาศ เนื้อเรื่อง เปลี่ยนไปตามวิถีชีวิตของผู้เล่า

นิทานเรื่อง “จระเข้สามพัน”
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง ในพระอุโบสถ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ
ภาพที่ ๒๑

คุณแม่ : ภาพนี้หนูเล่าเองค่ะ หนูเคยอ่านพบในหนังสืออะไรจำไม่ได้แล้ว เรื่อง จระเข้สามพัน ไม่เกี่ยวกับบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์นะคะ แต่เป็นราคาเจ้าจระเข้ขี้ขี้ ฟังแล้ว จะนึกถึงสำนวน “เลี้ยงลูกเสียลูกจระเข้” ไม่มีผิดพวกนี้ไว้ใจไม่ได้ เรื่องเกิดจากความสงสารของคุณตาที่ไปพบเจ้าจระเข้ขี้ขี้แล้วก็ซื้อลูกจระเข้มาในราคาสามพันเบี้ย แล้วนำมาเลี้ยงดูอย่างดีไว้ในสระให้อาหารทุกวัน เมื่อลูกจระเข้โตขึ้นเป็นจระเข้หนุ่ม กลับไม่สำนึกในบุญคุณคนเลี้ยง กลับจับตากินเป็นอาหารสัตว์หนองสัตว์ เรื่องนี้เป็นจริงสอนเด็กให้ระวังสัตว์เลี้ยงรวมทั้งสัตว์ที่พบเห็นทั่วไป เราเอ็นดูมันแต่ด้วยสัญชาตญาณเขากลับเราจะทำร้ายก็ป้องกันตัว คนก็โกรธกระทำกลับเช่นเจ้าลูกจระเข้ไม่รู้จัก บุญคุณคนที่เลี้ยงดูมันมาเราควรให้อภัยหรือค่าว่ามันดีในเมื่อมันเป็นเดรัจฉานคิดไม่ได้เหมือนคน

นิทานเรื่อง “จระเข้สามพัน”
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง ในพระอุโบสถ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ
ภาพที่ ๒๒

- วาโย : แต่ในนิทานสัตว์มันคิดได้นะครับแม่ ที่เรียกว่าบุคลาธิษฐานไงครับ ที่พระอาจารย์ท่านบอก จริงไม่จริงก็ใช้สติปัญญาไตร่ตรองเอา
- คุณยาย : วาโย คุณยายขอถามว่า คุณตาซื้อลูกจระเข้มาในราคาสามพันเบี้ยเป็นเงินกี่บาท ในปัจจุบัน ตามมาตรานั้นจะ
๑๐ เบี้ย เป็น ๑ เกี, ๕ เกี เป็น ๑ โสฬส, ๒ โสฬส เป็น ๑ อัฏฐ, ๒ อัฏฐ เป็น ๑ ไพ, ๒ ไพ เป็น ๑ ซีก, ๒ ซีก เป็น ๑ เฟื้อง, ๒ เฟื้อง เป็น ๑ สลึง, ๔ สลึง เป็น ๑ บาท, ๔ บาท เป็น ๑ ตำลึง, ๒๐ ตำลึง เป็น ๑ ชั่ง โอโฮ! แล้วมันเป็นเงินกี่บาท ขอเป็นการบ้านนะครับคุณยาย
- คุณยาย : เรื่องต่อไป....เรื่อง....อ้อเรื่อง..คุณยายลืม เรื่องอะไรนะ นึกออกแล้ว เรื่อง “ขราทียชาตก” เป็นเรื่องของพระพุทธเจ้าในพระชาติก่อน มาจากนิทานชาตก ซึ่งเป็นแบบให้คนธรรมดาอย่างพวกเราได้มองตนเอง เพราะทุกคนต่างมีที่มาตัวอย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ต้องผ่านการเวียนว่ายตายเกิดมาไม่รู้กี่ภพกี่ชาติ ทั้งเกิดเป็นกษัตริย์ เป็นคน เป็นสัตว์เดรัจฉาน ก็เคยมีก๊วจะมาเป็นพระศาสดาของเรา

นิทานเรื่อง “ขราทียชาดก”
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง ในพระอุโบสถ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ
ภาพที่ ๓๙

เรื่องนี้เริ่มจากพญากวางมีวิชามฤตมา या หรือวิชาเอาตัวรอดจากศัตรู พวกกวางต่างพา ลูกกวางหลานกวางมาเรียนวิชา น้องสาวพญากวางก็ส่งลูกมาเรียนกับเขาด้วย แต่ลูกกวางขี้เกียจ ไม่ยอมไปเรียน ชอบหนีเที่ยว วันหนึ่งจึงไปติดบ่วงนายพราน ในที่สุดก็ถูกฆ่าตาย หนูอย่าดี้อเหมือน ลูกกวางนะลูกโตขึ้นจะลำบาก หรือประสบเคราะห์กรรมเหมือนลูกกวางน้อย

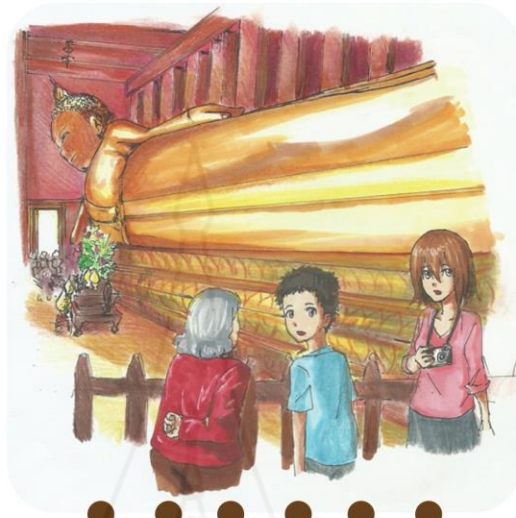

นิทานเรื่อง “ขราทียชาดก”
จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง ในพระอุโบสถ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ
ภาพที่ ๔๐

- วาโย : เรื่องนี้ผมเคยเรียนในชั้นประถม ชื่อเรื่องลูกกวางหัวดีคือรับคุณยาย เนื้อเรื่อง คล้ายกันมากคือลูกกวางไม่ยอมไปเรียนห้วงเล่น จนไปติดบ่วงนายพรานเลย ต้องตายเพราะความขี้เกียจของตนเอง
- คุณยาย : สำหรับภาพที่เกี่ยวกับนิทานก็มีแค่นี้ นอกจากนี้ก็น่าจะเป็นเพลงกล่อมเด็ก เพลงร้องเล่น สำนวน ดอกสร้อยสุภาซิด เดินชมภาพไปนึกเนื้อหาไปว่าเกี่ยว ข้องกับเรื่องอะไรไปก็ได้ันะลูก มาเราลองช่วยกันดู

วาโย : ขอขอบคุณยายมากครับ ผมขอตั้งชื่อเรื่องนะครับ เรื่อง “นิทานเล่าขาน จาก
 บ้านหน้าต่างวัดพระเชตุพน” ใช้ได้ไหมครับคุณแม่ คุณยาย
 คุณแม่ : กลับบ้านกันเถอะลูก คุณยายคงเหนื่อยมากแล้ว มาค่ะคุณแม่...

ความรู้เพิ่มเติม

นิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านของไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ชาวบ้านบอกเล่าถ่ายทอดกันมา จากรุ่นสู่รุ่น ส่วนใหญ่ไม่ปรากฏที่มา หรือผู้เล่าอาจเป็นเพราะในสมัยนั้นยังไม่มีกระดาษบันทึก ไม่นิยมการเขียน หรือเป็นลักษณะนิสัยนิยมเนื้อเรื่องของคนไทยสมัยก่อนที่ไม่ชอบอวดตัว เกรงว่าจะมีคนไม่ชอบ อีกทั้งไม่มีการส่งเสริมการศึกษาเล่าเรียน พ่อแม่บางคนเข้าใจผิดว่าถ้าลูกมีความรู้แล้วต้องไปเป็นทหารออกรบ กลัวลูกจะได้รับอันตราย ครอบครัวจะไม่มีคนช่วยทำมาหากิน คนอ่านออกเขียนได้จึงมีจำนวนน้อย จึงไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับผู้เล่าเรื่องเหมือนนิทานอีสป การเล่านิทานเป็นวิธีการหนึ่ง ที่จะปลูกฝัง สอนสั่งทั้งทางตรง และทางอ้อมให้ลูกหลานได้รู้ และตระหนักว่า ปู่ย่าตายายมีวิถีชีวิต มีศรัทธา และมีคุณธรรม จริยธรรมอย่างไร นิทานพื้นบ้านซึ่งเป็น “รากเหง้า” ของภูมิปัญญาที่ลูกหลานไทยควรรู้จัก และศรัทธาร่วมรักษา และเล่าสืบต่อกันไป

นักคิดชนวิทยาแบ่งนิทานออกเป็น ๑๑ ประเภท คือ

๑. นิทานเทพปกรณัม หรือนิทานปรัมปรา
๒. นิทานมหัศจรรย์
๓. นิทานชีวิต
๔. นิทานประจำถิ่น
๕. นิทานคติสอนใจ
๖. นิทานอธิบายสาเหตุ
๗. นิทานเรื่องสัตว์
๘. นิทานเรื่องผี
๙. นิทานมุขตลก
๑๐. นิทานเรื่องไม้
๑๑. นิทานเข้าแบบ

จากที่นักคติชนวิทยาแบ่งนิทานออกเป็น ๑๑ ประเภทแต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะประเภทที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาเท่านั้น ได้แก่

นิทานเรื่องสัตว์

นิทานเรื่องสัตว์ เป็นนิทานที่มีตัวละครเป็นสัตว์ที่มีชีวิต นึกคิด กระทำพฤติกรรมเหมือนคน หรือเป็นตัวแทนของคนอย่างนิทานอีสป บอกเล่าเรื่องราว นิสัยที่แท้จริงของสัตว์ สัตว์โง่ สัตว์ฉลาด สัตว์เจ้าเล่ห์ ให้คิดเอามาเปรียบกับคนบางชนิดทั้งด้านดีและไม่ดี เช่น เรื่องทำไมกระต่ายจึงหางุกุด และจระเข้ไม่มีลิ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่กระต่ายถูกจระเข้จับ แต่สามารถหลุดจากลอกให้จระเข้เผลอปากและใช้เท้าลิ้นของจระเข้ขาด ซึ่งมีคติธรรมคำสอนในเรื่องการมี “สติปัญญา เพื่อแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า” แฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง นิทานเรื่องนี้จัดเป็นนิทานอธิบายเหตุด้วยเมื่อเด็กฟังนิทานก็จะนำเป็นข้อคิดเวลาพบเหตุการณ์ใดๆที่สอดคล้องกันจะได้เป็นแบบอย่างและรู้จักประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงจะได้ไม่ตกเป็นเหยื่อถูกหลอกหรือถูกกระทำเหมือนสัตว์ในเรื่อง

นิทานลูกโซ่

นิทานลูกโซ่ จัดอยู่ในนิทานเข้าแบบ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ นิทานไม่รู้จบ และนิทานลูกโซ่ นิทานลูกโซ่เป็นการเล่านิทานวิธีหนึ่งที่เนื้อเรื่องดำเนินไปเพราะตัวละครซึ่งมีอยู่หลายตัวแต่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกันเป็นทอด ๆ เหมือนลูกโซ่ เป็นการกระทำที่ซ้ำ ๆ หรือคล้าย ๆ กันดำเนินเรื่องต่อเนื่องกันไป นิทานลูกโซ่ของไทยที่รู้จักกันดีคือ เรื่อง "ยายกะตาดปลุกถั่วงาให้หลานเฝ้า"

นิทานคติสอนใจ

นิทานคติสอนใจ จะเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสั่งสอนค่านิยม จริยธรรม ผลแห่งกรรมดีกรรมชั่ว ความกตัญญู มีตัวละครที่เป็นฝ่ายธรรม กับฝ่ายอธรรม สุดท้ายความดี จะชนะความชั่ว และอุปสรรคปัญหาทั้งหลาย ก็จะพ่ายแพ้กรรมดี เช่น เรื่องหอยทอง เรื่องจระเข้สามพัน เรื่องสังข์ทอง ฯลฯ

จิตรกรรมเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ภายในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ นอกจากเรื่องที่กำลังกล่าวมา ยังมีภาพเขียนลายรดน้ำอื่น ๆ ที่น่าสนใจ แต่ไม่ใช่นิทานเป็นภาพเกี่ยวกับบทกล่อมเด็ก สุภาชิต เพลงร้องเล่นดอกสร้อยสุภาชิต ได้แก่

เพลงร้องเล่น

เป็นเพลงที่เด็กร้องเล่นกันเองเพื่อความสนุกสนาน ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกด้วยภาษาง่าย ๆ

ภาพจิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๑๖

“ จิงเอ๋ยจิงจี้
หมาไนไล่เห่า
หมาไนไล่ซำ
ได้กล้วยสองหวี

มาไล่สำเภา
จิงจี้ตักน้ำ
จิงจี้ดำหนิ
รับขวัญจิงจี้ โหฮิ้วโหฮิ้ว...”

(ศิริพร ณ ถลาง : ๒๕๕๓ : ๕๓)

ภาพจิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๑๙

“ฝนตกแดดออก นกกระจอกเข้ารัง แม่ไม่ใส่เสื้อ พายเรือไปคูหนึ่ง”

(ศิริพร ณ ถลาง : ๒๕๔๓ : ๔๕)

ภาพจิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๒๖

“โอละเห่ โอละฮัก ลูกขึ้นแต่ตึก ทำขนมแฉ่งม้า”

“ฟัวก็ตี เมียก็ดำ ขนมแฉ่งม้า ก็คาหม้อแกง

(ศิริพร ณ ถลาง : ๒๕๔๓ : ๕๒)

ภาพจิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๑๔

กระต่ายติดแร้ว เนื้อร้องมีอยู่ว่า
“กระต่ายติดแร้ว ยายแก้ว ตีกลอง ทุ่มโมง ทุ่มโมง”

(ศิริพร ณ ถลาง : ๒๕๔๓ : ๕๐)

เพลงกล่อมเด็ก

เพลงกล่อมเด็ก หมายถึง เพลงพื้นเมืองใช้สำหรับกล่อมเด็ก จัดเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ชนิดหนึ่ง que แสดงถึงความรัก ความผูกพันที่แม่มีต่อลูกผู้ใหญ่มีต่อเด็ก สอดแทรกความรักใคร่ ห่วงใย ทะนุถนอม มีทำนอง ซึ่งอาจเริ่มจากง่าย ๆ เพียงแค่ฮ่ำเสียง อ้อ ๆ ... เอ้อ ๆ...ฮือ...ฮือ... เป็นทำนอง เบา ๆ ซ้ำ ๆ แต่ต่อมามีการแทรกเนื้อหาเข้าไปเป็นเรื่อง นิทานบทปลอบใจ บทตัดพ้อ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้ร้อง แผงการสอนการถ่ายทอดความรู้ เรื่องธรรมชาติ การทำมาหากิน ความกตัญญูรู้คุณคน การดำเนินชีวิต การสร้างค่านิยมเด็ก ได้เรียนรู้ภาษา เลียนเสียงฝึกพูด สันนิษฐานว่าวิวัฒนาการมาจากการเล่านิทานก่อนนอน เพลงจึงมีลักษณะเนื้อร้องเป็นเรื่องเป็นราว เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน หลับง่าย เกิดความรู้สึกปลอดภัย และอบอุ่น

ภาพจิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๒๗
และภาพที่ ๒๘

วัดเอ๋ยวัดโบสถ์	มีตาลโตนดเจ็ดต้น
เจ้าขุนทองไปปล้น	ปานฉะนี้ไม่เห็นมา
คดข้าวใส่ห่อ	ถ่อเรือออกไปหา
เขาก็กเล่าลือมา	ว่าเจ้าขุนทองตายแล้ว
เหลือแต่กระดุกแก้ว	เมียรักจะไปปลง
ขุนศรีถือฉัตร	ยกกระบัตร์ถือธง
ชี้ท้ายเรือหงส์	ปลงศพพู่พอนา

(ศิริพร ณ ถลาง : ๒๕๓๖ : ๕๓)

ภาพจิตรกรรมเชิงบานหน้าต่าง
ในพระอุโบสถ วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลารามฯ ภาพที่ ๑๑

ดอกสร้อยหรือภาชิตแต่งเป็นคำคล้องจอง เรื่อง “หนีเสือปะรังแตน”

(ศิริพร ณ ถลาง : ๒๕๔๓ : ๕๙)

หนีเอยหนีเสือ
ครั้นขึ้นภูเขาเทาทบ
ครั้นลงมาสู่แผ่นดินเล่า
ครั้นโถมน้ำลงนที

ขึ้นต้นไม้ก็ต่อแดนขบ
มาสบแรดร้ายราวี
ก็พบบงเห่าวิ่งหนี
พี่มาพบท้าวพันวัง

ที่มา : <http://ressources.learn2speakthai.net/wp-content/assets>

คำอธิบายศัพท์

กงการ	น. กิจการ, หน้าที่, ธุระ ใช้ในเชิงปฏิเสธก็ได้ และในเชิงคำถามก็ได้ เช่น อย่ามายุ่ง ไม่ใช่งการอะไรของคุณ , กงการอะไรจึงมาหิบบของของฉันไป
ชาดก	น. เรื่องในชาติก่อนๆของพระพุทธเจ้า
ทะนาน	น. เครื่องตวง ทำด้วยกะโหลกมะพร้าว ชื่อมาตราตวงโบราณ ๒๐ ทะนาน เป็น ๑ ถัง
นิทานลูกโซ่	น. นิทานที่เล่าถึงพฤติกรรมของตัวละครที่เกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่ไปเรื่อยๆ
นิทานอธิบายเหตุ	น. นิทานที่เล่าถึงสาเหตุที่มนุษย์ สัตว์ และพืช มีรูปร่างลักษณะ สี สัน ความประพฤติต่าง ๆ กัน
บ่วง	น. เชือกที่ทำเป็นวงสำหรับคล้องรูศเข้ารูศออกได้
เบี้ย	น. หอยชนิดหนึ่ง ในสมัยโบราณใช้เป็นวัตถุกลางสำหรับซื้อขาย ๑ เบี้ย เท่ากับ ๑ / ๖,๔๐๐ บาท
เพลงกล่อมเด็ก	น. เพลงพื้นเมืองใช้สำหรับกล่อมเด็ก
เพลงร่อนเล่น	น. เพลงประเภทที่ให้เด็กใช้ร่อนเล่นนี้อาจร่อนเล่นยามว่าง หรืออาจใช้ ร่อนประกอบกับการเล่นก็ได้
มฤค	น. สัตว์ป่า เช่น กวาง เก้ง เนื้อ
มายา	น. มารยา การลวง การแสร้งทำ เล่ห์กล
แมลงหวี่	น. ชื่อแมลงขนาดเล็กหลายชนิด ตัวสีน้ำตาลปนแดง ตาสีแดง มีปีกใสๆเดียว ชอบตอมผลไม้หรือผักเน่า
ยอน	น. หวนกลับ ทวนกลับ สวนตอบ
เรตติ้ง	น. มาจากภาษาอังกฤษ rating (เรทิง) n. การแบ่งแยกตามชั้น, ชั้น, ยศ หรือ ระดับ, ชั้น ชั้น , อันดับของบริษัท, เปอร์เซ็นผู้ชมหรือผู้ฟังของรายการหนึ่ง, ค่าที่บ่งบอก...
แร้ว	น. เครื่องสำหรับดักสัตว์ชนิดหนึ่ง มีบ่วงติดกับปลายไม้เอาโคนปักไว้ที่ดิน เมื่อสัตว์มาถูกแล้วบ่วงจะรัดมัดสัตว์นั้น

แบบฝึกหัดทบทวนความรู้

คิดเพิ่ม เสริมทักษะ

ตอนที่ ๑ 🌸 ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่อง ตากับยายปลูกถั่วปลูกงาไว้ให้หลานเฝ้า

๑. นิทานพื้นบ้านหมายถึง.....
๒. นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ มีที่มาจากอะไร.....
๓. ภาพประกอบในนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ อยู่ที่..... ภายใน.....
๔. นิทานเรื่องยายกับตาปลูกถั่วปลูกงาให้หลานเฝ้า จัดเป็นนิทานประเภท.....
๕. ทำไมตายายต้องทำโทษหลาน.....

๖. “กามาकिनถั่วกินงา เจ็ดเม็ดเจ็ดทะนาน” คำว่า ทะนาน หมายถึง.....

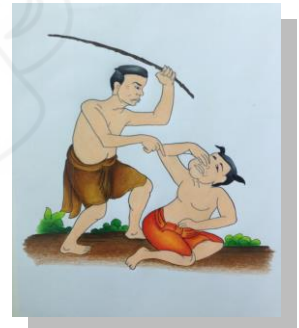
๗. หลานใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหาไม่ให้ตากับยายมาลงโทษตน.....

๘. ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่ใกล้เคียงกับนิทานพร้อมอธิบาย.....

๙. ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในนิทานนักเรียนจะอย่างไรกับเหตุการณ์นั้นๆ

๑) ตา ยาย.....

๒) หลาน.....

๑๐. ให้นักเรียนหาโอกาสไปดูภาพจิตรกรรมเชิงบานหน้าต่างในพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม หรือศึกษาจากหนังสือที่รวบรวมเรื่องนี้ สรุปลงเป็นข้อมูลมานำเสนอ

ตอนที่ ๒: ให้นักเรียนตอบคำถามจากนิทานเรื่อง “ทำไมกระต่ายไม่มีหาง จระเข้ไม่มีลิ้น”

๑. นิทานเรื่อง “ทำไมกระต่ายไม่มีหาง จระเข้ไม่มีลิ้น” จัดเป็นนิทานประเภท

๒. จากนิทานเรื่อง “ทำไมกระต่ายไม่มีหาง จระเข้ไม่มีลิ้น” กระต่ายใช้วิธีใดในการหนีเอาตัวรอด

๓. นักเรียนคิดว่าเรื่องนี้เคยเกิดขึ้นจริงหรือไม่ เพราะอะไร

๔. ช่วยกันคิดสาเหตุที่กระต่ายไม่มีหาง จระเข้ไม่มีลิ้น

๕. เล่าเรื่องหรือยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่บุคคลสามารถแก้ไขสถานการณ์คับขันได้

การใช้ภาษา หลักภาษา

๖. นักเรียนคิดว่ากระต่ายหรือจระเข้มีทักษะในการพูดดีกว่ากันเพราะอะไร

๗. นักเรียนคิดว่ากระต่ายหรือจระเข้มีทักษะในการโน้มน้าวใจ จากเหตุการณ์ใด

๘. ให้นักเรียนหาคำกริยาจากเรื่องมาให้มากที่สุด

๙. นักเรียนนำเนื้อเรื่องไปดัดแปลงเป็นคำประพันธ์ ประเภทที่นักเรียนถนัด

ตอนที่ ๓ : ให้นักเรียนตอบคำถามจากนิทานเรื่อง “เสือกับกระต่าย”

๑. เรื่อง “เสือกับกระต่าย” สัตว์ทั้งสองมีความเกี่ยวข้องกับอย่างไรกัน
 ๑. เป็นเพื่อนกัน
 ๒. เป็นพี่น้องกัน
 ๓. เป็นคู่รักกัน
 ๔. เป็นศัตรูกัน
๒. จากเรื่อง “เสือกับกระต่าย” ตรงกับสำนวนใด
 ๑. น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งปลา
 ๒. ชิงกีร์ฆ่ากั้แรง
 ๓. ใจเป็นนายกายเป็นบ่าว
 ๔. เสือนอนกิน
๓. จากเรื่อง “เสือกับกระต่าย” ใครผิด
 ๑. กระต่าย
 ๒. เสือ
 ๓. ผิดทั้งคู่
 ๔. ไม่มีใครผิด
๔. เพราะเหตุใดเสือกจึงตาย
 ๑. เพราะความคะนอง
 ๒. เพราะความโลภ
 ๓. เพราะความเห็นแก่ตัว
 ๔. เพราะความประมาท
๕. กระต่ายขาดคุณธรรมในข้อใด
 ๑. ความกตัญญู
 ๒. ความซื่อสัตย์
 ๓. ความเสียสละ
 ๔. ความขยัน
๖. เลือกกิจกรรมต่อไปนี้ คนละ 1 กิจกรรม
 - (๑) ให้นักเรียนเขียนเล่าเรื่อง “เสือกับกระต่าย” พร้อมภาพประกอบ
 - (๒) ตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องแล้วตอบคำถามนั้น
 - (๓) สรุปข้อคิดและคุณธรรมที่ได้จากเรื่อง
๗. ให้นักเรียนวาดภาพประกอบนิทานเรื่อง “เสือกับกระต่าย”

ที่มา : <http://ladda-ladda ladda.blogspot.com>.

ที่มา <http://www.thaiseoboard.com>

ตอนที่ ๔: ให้นักเรียนตอบคำถามจากนิทานเรื่อง “หอยทอง”

๑. นิทานเรื่องหอยทองมีโครงเรื่องคล้ายเรื่องใด
 ๑. สังข์ทอง
 ๒. พระอภัยมณี
 ๓. พระปิ่นทอง
 ๔. พิศุลทอง
๒. จากเรื่องตัวเอกเกิดเป็นอะไร
 ๑. หอยสังข์
 ๒. หอยโข่ง
 ๓. หอยทอง
 ๔. หอยมุก
๓. ทำไมคุณยายจึงนำหอยทองไปเผา
 ๑. เพราะต้องการให้หอยกลายเป็นทอง
 ๒. เพราะต้องการทำเป็นอาหาร
 ๓. เพราะต้องการฆ่าพระเอก
 ๔. เพราะต้องการให้พระสังข์ออกมา
๔. ในที่สุดคุณยายต้องทำอะไรหอยทองจึงออกมา
 ๑. ไปขอร้องหาเลี้ยงชีพ
 ๒. ไปขอให้เทวดาช่วย
 ๓. ร้องไห้จนพระสังข์สงสาร
 ๔. เอาไฟเผาให้ร้อนจนทนไม่ได้
๕. หอยทองมีคุณธรรมข้อใด
 ๑. ซื่อสัตย์
 ๒. กตัญญู
 ๓. ขยัน อดทน
 ๔. มีวินัย
๖. ยายทำอะไรหอยทองก็ไม่ตายเพราะอะไร
 ๑. เป็นผู้มีบุญญาธิการ
 ๒. เป็นของวิเศษ
 ๓. เป็นเทวดาแปลง
 ๔. เป็นสิ่งแปลกปลอม
๗. นิทานเรื่องนี้สอนเรื่องอะไร
 ๑. ความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น
 ๒. ความต้องการเอาชนะ
 ๓. ความดีชนะความชั่ว
 ๔. ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ตอนที่ ๕ : ให้นักเรียนตอบคำถามจากนิทานเรื่อง “นกยางลงปลา”

๑. นิทานเรื่อง “นกยางลงปลา” มีเนื้อเรื่องคล้ายกับ.....
๒. เกิดเหตุอะไรกับพวกปลา.....
๓. การกระทำของนกยางจัดเป็นคุณธรรมหรือไม่..... เพราะเหตุใด.....
๔. มีเหตุจูงใจใดที่ทำให้ปลาเชื่อนกยาง.....
๕. หาสำนวนที่ตรงกับเรื่องของนกยางและปลา.....
๖. หาคำที่ยืมมาจากภาษาบาลี หรือ ภาษาสันสกฤตจากในเรื่อง.....
๗. การสมมุติสิ่งไม่มีชีวิตเช่น ปลา และนกยางให้มีการแสดงออกเหมือนมนุษย์ เป็นการใช้อภัพจน์แบบใด.....
๘. ฝึกเขียนเรื่องต่อไปนี้เป็นข้อความสั้นๆเพียงย่อหน้าเดียว ให้ข้อความมีทั้งข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น
 - นกยาง
 - ปลา
 - ความแห้งแล้ง
 - ภัยธรรมชาติ

ตอนที่ ๖ : ให้นักเรียนตอบคำถามจากนิทานเรื่อง “จระเข้สามพัน”

๑. นิทานเรื่อง “จระเข้สามพัน” เป็นนิทานประเภท.....
๒. คำว่า “สามพัน” หมายถึง.....
๓. การกระทำของจระเข้ตรงกับสำนวนกินบนเรือนจับบนหลังคาหรือไม่อย่างไร.....
๔. คิดเพิ่มเติมเรื่องให้นักเรียนคิดเรื่องต่อจากนิทานให้เป็นแนวทางในแก้ปัญหาให้เรื่องจบลงด้วยดี.....

ตอนที่ ๗ : ให้นักเรียนตอบคำถามจากนิทานเรื่อง “ขราทียขาดก”

๑. นิทานเรื่อง “ขราทียขาดก” มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า.....
๒. ทำไมลูกกวางจึงไม่ยอมไปเรียนวิชา.....
๓. ลูกกวางเรียนวิชา..... เป็นวิชาเกี่ยวกับอะไร.....
๔. ทำไมลูกกวางจึงตาย.....
๕. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง.....

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา (๒๕๕๑) พระอารามหลวง เล่ม ๑ กรุงเทพมหานครชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กรมศิลปากร (๒๕๕๐) โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัดและศาสนสถานสำคัญในโครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี กรุงเทพมหานคร ไทภูมิพับลิชชิ่ง “นิทานพื้นบ้านไทย” สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่มที่ ๒๖ หน้า ๗ – ๕๓
- นิยะดา เหล่าสุนทร (๒๕๔๔) ประชุมจารึกวัดพระเชตุพน พิมพ์ครั้งที่ ๖ กรุงเทพมหานคร อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
- _____ (๒๕๔๓) ประชุมจารึกวัดพระเชตุพน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่มที่ ๒๘ หน้า ๓๕ – ๕๓
- เน่งน้อย ศักดิ์ศรี (๒๕๓๗) มรดกสถาปัตยกรรมกรุงรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. ๒๕๓๐ (๒๕๓๑) พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (๒๕๕๓) จดหมายเหตุนิตยสาร ร.ศ. ๑๑๒ กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์ มูลนิธิกระจกเงา โครงการพิพิธภัณฑสถานออนไลน์ สืบค้นเมื่อ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๖
- เลิศลักษณ์ ขอดอาวุธ (๒๕๕๔) กรุงเทพมหานครฝั่งธารแห่งวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร (๒๕๔๖) คู่มือนำเที่ยววัดโพธิ์ กรุงเทพมหานคร อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
- ศิริพร ณ ถลาง และสุกัญญา สุจฉายา (๒๕๔๓) คติชนในภาพเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพน กรุงเทพมหานคร กรุงเทพฯ (๑๙๘๔)
- ศิริพร จิตะฐาน ณ ถลาง (๒๕๓๗) ในท้องถิ่นมีนิทานและการละเล่น กรุงเทพมหานคร มติชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๕) หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
- PANTIP Topicstock.pantip.com. สืบค้นเมื่อ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖
- http://www.thaigoodview.com. สืบค้นเมื่อ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖
- http://www.hilltribe.org สืบค้นเมื่อ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕

[http : //www.oknation.net/blog](http://www.oknation.net/blog). สืบค้นเมื่อ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖

<http://www.thaiseoboard.com>. สืบค้นเมื่อ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

<http://ladda-ladda ladda.blogspot.com>. สืบค้นเมื่อ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ภาคผนวก

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรรมหาวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ๒ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานครชาวบ้านเรียกว่า วัดโพธิ์ หรือนามอย่างเป็นทางการว่า วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรรมหาวิหาร เป็นพระอารามหลวง และเป็นวัดประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ แห่งราชวงศ์จักรี เดิมชื่อ วัดโพธาราม เป็นวัดเก่าแก่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของพระบรมมหาราชวัง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

องค์ปฐมบรมราชวงศ์จักรีทรงสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๑ และในปี พ.ศ. ๒๓๔๔ โปรดให้ปฏิสังขรณ์วัดโพธิ์เป็นวัดหลวงตั้งคู่กับพระบรมมหาราชวัง แล้วขนานนามใหม่ว่าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาวาส ซึ่งต่อมารัชกาล พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ โปรดฯ ให้เปลี่ยนเป็น “วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม” ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวพระมหาเจษฎาราชเจ้า ทรงปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้เหล่า

นักปราชญ์ราชบัณฑิตหลายสาขา คัดเลือกตำรับตำราในแขนงต่างๆ ให้ขุนนางรวบรวมตำรับตำราเก่าจากชาวบ้าน และในราชสำนักมาคัดเลือก แล้วจารึกลงแผ่นศิลาประดับไว้ตามผนังพระอุโบสถ พระวิหาร ระเบียงคด และศาลา รายต่างๆ มีรูปเขียน รูปปั้นประกอบ แบ่งความรู้ต่างๆ ออกได้เป็น ๘ หมวดใหญ่ ได้แก่ หมวดประวัติการสร้างวัดพระเชตุพนฯ หมวดตำราแพทย์แผนโบราณ หมวดอนามัย หมวดประเพณี หมวดวรรณคดีไทย หมวดสุภาษิต หมวดทำเนียบ และหมวดพระพุทธศาสนา เพื่อที่ประชาชนสามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้าเป็นความรู้ เป็นอาชีพช่วยตนเองไว้ทั่วพระอาราม

โบราณสถานวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ

พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๑ พระประธาน คือ พระพุทธเทวปฏิมากร ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีจิตรกรรมฝาผนังที่ได้รับยกย่อง ทั้งในแง่สุนทรียภาพ และความลึกซึ้งของเนื้อหา พระวิหารทิศ บานประตูด้านนอกประดับมุกแกะสลักลวดลายปิดทองประดับกระจก ส่วนด้านในของบานประตู และหน้าต่างเขียนลายรดน้ำ เสาทุกต้นภายในโบสถ์มีลายเขียนสี บริเวณผนังเขียนภาพจิตรกรรม กำแพงระเบียงของโบสถ์ซึ่งเป็นหินอ่อนแกะสลักเป็นภาพรามเกียรติ์ไว้อย่างงดงาม พระประธานในโบสถ์คือ พระพุทธเทวปฏิมากร เป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ ที่ได้ฐานชุกชีของพระพุทธรูปเป็นที่ประดิษฐานพระบรมอัฐิ ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

จารึกบานหน้าต่าง

ในรูปแบบของจิตรกรรมลายรดน้ำ ทั้ง ๔๔ บานจะมีภาพ เป็นเรื่องราวคติพื้น ๆ ของชาวบ้าน เรียกว่า “ คติพื้นบ้าน” (Folklore) ทั้งที่เป็นประเภท นิทานไม่รู้จบ (Cumulative Tale) นิทานอธิบายสาเหตุ (Explanatory Tale) นิทานอธิบายประวัติ ศาสตร์ (Historical Tale) นิทานคติธรรม นิทานพื้นบ้าน (Folk Tale) ดอกสร้อยภษิต เพลงกล่อมเด็ก (Nursery Rhymes)

วิหารทิศ

คือ วิหารที่สร้างขึ้นเป็นบริเวณของปูชนียสถาน และ อุโบสถสถาน ต่อออกไปทางทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันตก เว้นทิศตะวันออกที่เป็นที่ตั้งของพระวิหารหลวง นอกจากนี้ยังมี วิหารหลวง วิหารคด วิหารราย วิหารน้อย วิหารกลบ วิหารพระไสยาสน์

พระวิหารพระพุทธไสยาสน์

ภายในประดิษฐานพระพุทธไสยาสน์ ที่ฝ่าพระบาทประดับมุข ๑๐๘ ประการ ที่ฝังมีในฝ่าพระบาทขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระมหาเจดีย์

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลขึ้น ๒ องค์เรียงกัน ขนาบพระเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ ที่สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๑ องค์หนึ่งอุทิศถวายสมเด็จพระบรมชนกนาถ อีกองค์หนึ่งเป็นเจดีย์ส่วนพระองค์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ ลักษณะเป็นเจดีย์สี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองเหมือนกับพระเจดีย์ศรีสรรเพชดาญาณ

พระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ ๑-๔

พระมหาเจดีย์ประจำรัชกาลที่ ๑-๔ มีจำนวน ๔ องค์ ตั้งอยู่ ๔ มุมพระระเบียงด้านในล้อมรอบพระอุโบสถเป็นพระองค์ที่สร้างขึ้นสมัยรัชกาลที่ ๑ ต่อมารัชกาลที่ ๓ โปรดเกล้าฯ ให้เสริมฐานสูงชันกว่าเดิมอีก ๓ ลักษณะเป็นพระปราสาทขนาดเล็ก ประดับด้วยชั้นกระเบื้องเคลือบสี รูปทรงของพระปราสาท ผอมเพียวเช่นเดียวกับปราสาททิศของวัดอรุณราชวราราม และพระอัฐมมหาเจดีย์หน้าวัดพระศรีรัตนศาสดารามพระมหาสถูปทั้ง ๔ องค์นี้ตั้งอยู่บนฐานสิงห์ ๓ ชั้น ซึ่งรองรับเรือนธาตุภายในเรือนธาตุมีเทวดาประดับอยู่ในคูหาทั้ง ๔ ด้าน

๑ : ไสยาสน์ (ไสยาด)

ก. นอน เรียกพระพุทธรูปในพระอิริยาบถนอน

รูปปั้นฤๅษีตัดตน

รูปปั้นฤๅษีตัดตน โดยเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงปฏิสังขรณ์วัดโพธาราม พระองค์ทรงได้รวบรวมการแพทย์แผนโบราณ และศิลปวิทยาการของกรุงศรีอยุธยาเอาไว้ รวมทั้งได้ปั้นรูปฤๅษีตัดตนในท่าต่าง ๆ ไว้ด้วย ไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัดของรูปปั้นฤๅษีตัดตน

ต่อมาในรัชกาลที่ ๓ ได้หล่อรูปปั้นฤๅษีตัดตนในท่าต่าง ๆ รวม ๘๐ ท่า โดยใช้สังกะสีและดีบุกแทนการใช้ดินที่เสื่อมสภาพได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีการแต่งโคลงสี่สุภาพ เพื่อบรรยายสรรพคุณท่าต่างของฤๅษีตัดตน ทั้ง ๘๐ บท ส่วนใหญ่จะแก้การปวดเมื่อยของอวัยวะ เลือดลมเดินไม่สะดวก และจะมีโคลงพรรณนาไว้ ตัวอย่าง

รูปมนุษย์หน้าประหนึ่งเนื้อ
บุตรอิษีสิงคไสย
รบบรบปิลไตร
นั่งหย่องสองหัตถ์คู้

นามกระไลย โกฎแฮ
สาตรรู้
ตายุค โพนพ้อ
ศอกแก้มขมา

(ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนเล่ม ๒๔:๕๒)

"ยักษ์วัดโพธิ์"

ที่ตั้งอยู่ที่ซุ้มประตูทางเข้าพระมณฑป โดยมีสีกายเป็นสีแดงและสีเขียว ลักษณะคล้ายยักษ์ในวรรณคดี เรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งมักมีผู้เข้าใจผิดว่า ตึกตาสลักหินรูปจีน หรือ "ลั่นถัน" นายทหารบาลที่ตั้งอยู่บริเวณหน้าประตูวัดนั้นคือ ยักษ์วัดโพธิ์ นอกจากนี้ ยังมีตำนานเกี่ยวกับยักษ์วัดโพธิ์และยักษ์วัดแจ้ง ซึ่งทำให้เกิดท่าเตียนใน ปัจจุบัน นั่นคือ ยักษ์วัดโพธิ์ซึ่งทำหน้าที่ดูแลวัดโพธิ์ และยักษ์วัดแจ้งซึ่งทำหน้าที่ดูแลวัดแจ้งนั้นทั้ง ๒ ตนเป็นเพื่อนรักกัน วันหนึ่งยักษ์วัดแจ้งไปขอยืมเงินจากยักษ์วัดโพธิ์ เมื่อถึงกำหนดส่งเงินคืนยักษ์วัดโพธิ์กลับไม่ยอมจ่าย

ดังนั้น ยักษ์ทั้ง 2 ตนจึงเกิดทะเลาะกัน แต่เพราะรูปรางที่ใหญ่โตและพลังกำลังที่มหาศาลของยักษ์ทั้ง 2 ตน เมื่อเกิดต่อสู้กัน จึงทำให้บริเวณนั้นราบเรียบโล่งเตียนไปหมด เมื่อพระอิศวรทราบเรื่องนี้ จึงได้ลงโทษให้ยักษ์วัดโพธิ์ยืนเฝ้าพระอุโบสถวัดโพธิ์ และยักษ์วัดแจ้งยืนเฝ้าวิหารวัดแจ้งตั้งแต่นั้นมา

จารึกเรื่องแม่ซื้อประจำวัน

เป็นความเชื่อของคนไทยสมัยโบราณ ยุคสมัยที่การแพทย์ยังไม่เจริญก้าวหน้าดังเช่นทุกวันนี้ ทารกแรกเกิดมักมีโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเสียชีวิตตั้งแต่เป็นทารก เป็นผลให้เกิดความเชื่อที่ว่ามนุษย์ที่เกิดมานั้นผีปั้นรูปขึ้นก่อน แล้วจึงหาวิญญาณใส่เข้าไปในหุ่นนั้นเพื่อสิงเข้าสู่ครรภ์มารดา และเมื่อทารกตายแล้วตั้งแต่แรกคลอด ก็เป็นเพราะผีที่ปั้นหุ่นนั้น เห็นว่า ทารกนั้นงามชอบใจยกเอาไปเลี้ยง จึงทำให้เด็กตายในที่สุด ส่วนทารกที่ไม่ชอบก็ปล่อยให้มนุษย์เลี้ยงเอง

ความเชื่อนี้เป็นผลทำให้เกิดพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผีนำทารกกลับคืน เช่น หลอกผีให้เข้าใจว่าทารกนั้นไม่น่ารัก โดยตีว่าน่าเกลียดน่าชัง หรือเรียกชื่อว่า เหม็น ดำ เขียว ผอมแห้ง บางบ้านถึงกลัมนำไปตั้งชื่อเด็ก เช่น หมา และ แคะ เป็นต้น และยังมีกรให้ผู้อื่นรับซื้อเด็กไป เพื่อให้ผีเข้าใจว่าแม่แต่แม่ยังไม่รัก ไม่อยากได้ไว้ ผู้ที่ซื้อเด็กจึงมีชื่อเรียกว่า แม่ซื้อ

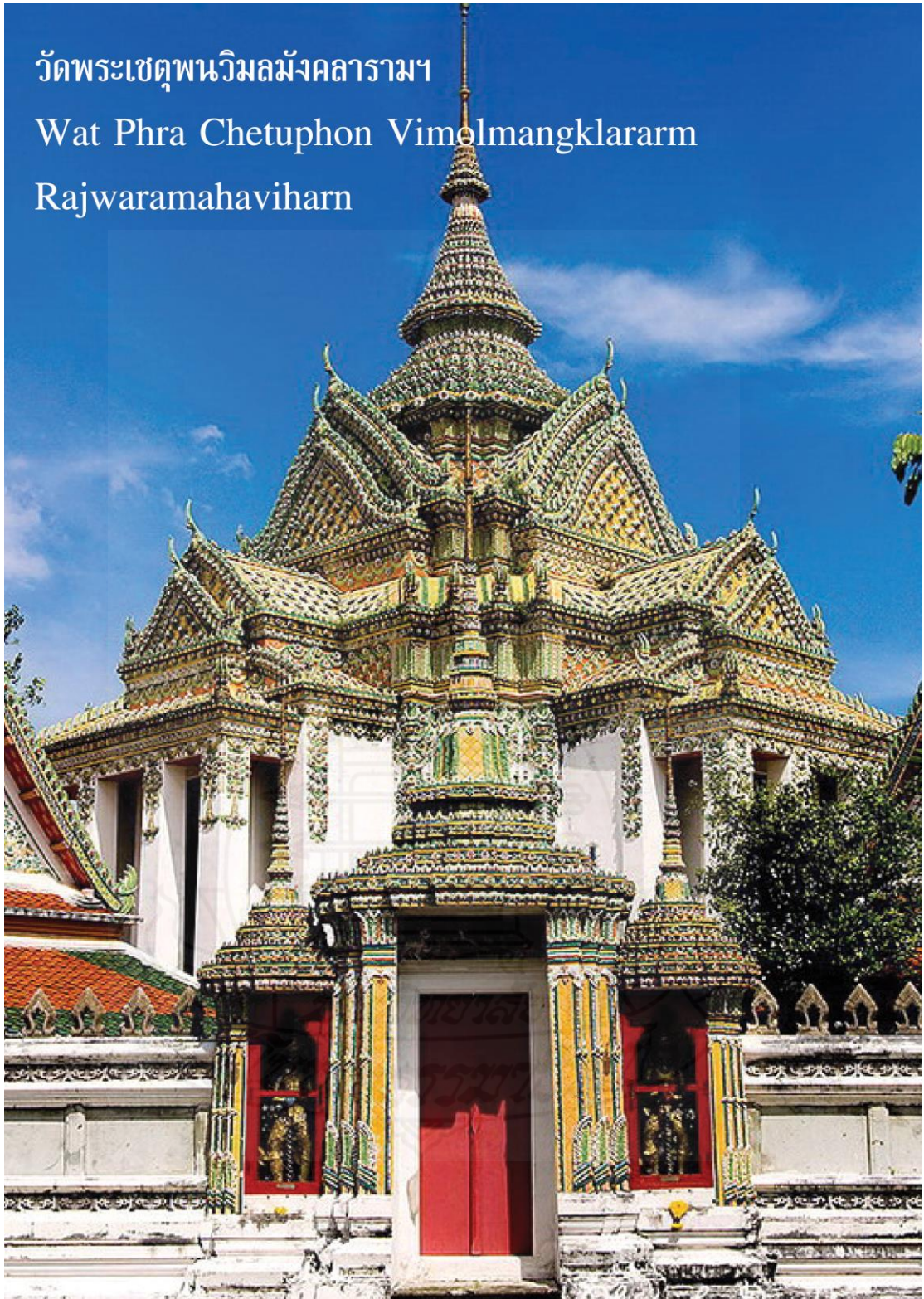
ที่มา : <http://www.oknation.net/blog/home>

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ

Wat Phra Chetuphon Vimolmangklararm

Rajwaramahaviharn

บทที่ 3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร

1.1.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อส่งเสริมการอ่านเรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ

1.2 ขอบเขตของการศึกษา

1.2.1 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นงานเขียนประเภทนิทาน ที่ผู้ศึกษาเรียบเรียงจากการศึกษาค้นคว้า จากผู้รู้ คำราคะชาวบ้าน ภาพจิตรกรรมไทยบนบานหน้าต่างวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ เนื้อหาเป็นเรื่องราวของครอบครัวที่เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือหลานทำรายงานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ซึ่งให้ตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่องโดยผ่านบทสนทนา ลักษณะของเนื้อหาเป็นร้อยแก้ว มีบทนำ เนื้อเรื่องของนิทาน บทอ่านเสริม คำอธิบายศัพท์ สอดแทรกคุณธรรม มีภาพสีทั้งภาพถ่าย และภาพเขียนประกอบตลอดเรื่อง

1.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือตรวจสอบโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องหลักสูตรการสอน การสอนวิชาภาษาไทย การเขียนหนังสือ การสร้างหนังสือจำนวน 3 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 39 คน

1.3 แนวทางการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างหนังสือตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.3.1 กำหนดลักษณะของหนังสือและโครงสร้างของเนื้อหา ผู้ศึกษาได้กำหนดได้ กำหนดลักษณะหนังสือส่งเสริมการอ่าน คือเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นวัยรุ่น อายุ 12-18 ปี วัยที่เลือกอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาหลากหลาย โครงเรื่องซับซ้อนมากขึ้น และมีการใช้ภาษาที่เรียบง่ายแต่สื่อความหมายได้ดี กว้างนี้มีวุฒิภาวะที่เหมาะสมสามารถ เรียนรู้จากสื่อสารสนเทศที่เป็นเอกสารด้วยการอ่าน แหล่งที่มาของเรื่องมาจากแหล่งเรียนรู้ คติชาวบ้าน ภาพจิตรกรรมจากเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ กรุงเทพมหานคร ใช้เป็นแหล่งข้อมูลภาคสนามที่ผู้ศึกษานำมาเรียบเรียงเป็นเนื้อเรื่องประกอบภาพจิตรกรรม มีการสอดแทรกคุณธรรม มีรูปเล่มขนาด 16×22.5 เซนติเมตร

1.3.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ การสร้างและพัฒนาหนังสือ มีขั้นตอนการดำเนินการสามขั้นตอนใหญ่ๆ คือ ขั้นตอนการสร้างหนังสือ ขั้นตอนตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพโดยอาศัยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และขั้นตอนการตรวจสอบโดยการนำหนังสือที่แก้ไข ปรับปรุงแล้วไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างอ่านและเก็บข้อมูล ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการทั้งสามขั้นดังกล่าวละเอียดต่อไปนี้

1) ขั้นตอนการสร้างหนังสือ

- (1) ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551
- (2) ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน
- (3) ศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ผู้รู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องในภาพจิตรกรรมจากเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ เพื่อนำมาเรียบเรียงใหม่
- (4) กำหนดโครงสร้างของหนังสือ โดยนำผลจากการศึกษา รวบรวมข้อมูล จากหลักสูตร เอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางในการสร้างหนังสือ
- (5) สร้างแบบประเมินคุณภาพหนังสือ 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของหนังสือ เป็นแบบประเมินแบบประมาณค่า 5 ระดับ ชุดที่ 2 สำหรับนักเรียนประเมิน เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ
- (6) ลงมือสร้างหนังสือ

2) ขั้นตอนการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพโดยอาศัยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

- (1) นำหนังสือส่งเสริมการอ่านให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญ และมีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คนพิจารณาคูณภาพหนังสือ พิจารณาประเมินคุณภาพของหนังสือ พร้อมคำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหนังสือ

(2) นำหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้ ด้านเนื้อหา แก้ไข ตรวจสอบถูกต้อง

(3) นำหนังสือเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพของหนังสือแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

3) ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน

นำหนังสือไปทดลองให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 39 คนอ่าน เพื่อสอบถามความคิดเห็นตามแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตรฐานค่า แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

1.4 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านมีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการตรวจคุณภาพหนังสือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน มีรายการประเมินด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอ ส่วนภาษา ภาพประกอบ รูปเล่มและการจัดรูปเล่ม คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ด้านที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดมีค่าเท่ากับ 4.77 คือด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ รองลงมาคือ ด้านการจัดรูปเล่ม ด้านการใช้ภาษา ด้านเนื้อเรื่อง ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ ตามลำดับ ด้านที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดมีค่าเท่ากับ 4.55 คือ ด้านวิธีการนำเสนอ โดยรวมมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.64

1.4.2 การตรวจสอบคุณภาพโดยนักเรียน

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 39 คนประเมินโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น ตามแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตรฐานค่า มีรายการประเมิน ด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอ ส่วนภาษา ภาพประกอบ รูปเล่มและการจัดรูปเล่ม คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ด้านที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดมีค่าเท่ากับ 4.60 คือ ด้านการจัดรูปเล่ม รองลงมาคือ ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ด้านการจัดรูปเล่ม ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ตามลำดับ ด้านที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดมีค่าเท่ากับ 4.48 คือ ด้านวิธีการนำเสนอ ส่วนผลการประเมินคุณภาพหนังสือโดยรวมมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.54

2. อภิปรายผลการสร้างหนังสือ

ผลการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องนิทานพื้นบ้านกรุงเทพฯ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิตร กรุงเทพมหานคร พบว่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและนักเรียน สรุปได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง นิทานพื้นบ้านกรุงเทพฯ มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2.1 ด้านเนื้อหา

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นในด้านเนื้อหา คือ เนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านจากภาพจิตรกรรมบนเชิงบันไดหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การดำเนินเรื่องชวนติดตาม การอธิบายศัพท์ชัดเจน เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคมของผู้อ่าน ความยาวของแต่ละเรื่องมีความเหมาะสมมีการสอดแทรกความรู้ข้อคิด เหมาะสมและมีประโยชน์กับผู้อ่าน

นักเรียนมีความคิดเห็นว่า เนื้อหาในหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านจากจิตรกรรมบนเชิงบันไดหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ สร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ศึกษาได้จัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านให้มีความสอดคล้องกับกรมวิชาการ ที่ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนังสือที่ส่งเสริมให้มีทักษะในการอ่านภาษาไทยและให้มีนิสัยรักการอ่านยิ่งขึ้น หนังสือส่งเสริมการอ่านจะมีเนื้อหาส่งเสริมความสงบเรียบร้อย และมีศีลธรรมอันดีงาม ให้มีความรู้ มีคติอันเป็นประโยชน์ตามวัยของผู้เรียน อาจเรียบเรียงขึ้นเป็นบันเทิงคดีหรือสารคดีให้ความรู้เร้าความสนใจให้อยากอ่านมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นหนังสือส่งเสริมการอ่านสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหนังสือที่สร้างขึ้นคือ ให้ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจในนิทานจากภาพจิตรกรรมบนเชิงบันไดหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ ซึ่งมีคุณค่าด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้นอกจากจะสามารถนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว ยังมีทักษะและนิสัยรักการอ่าน อีกทั้งมีความรักและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษของตน โดยสรุปแล้วเนื้อเรื่องมีความเหมาะสมมากที่สุด

2.2 ด้านวิธีการนำเสนอ

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นในด้านการนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนภาพเหมาะสมวิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน แสดงว่าวิธีการนำเสนอมีความเหมาะสมแต่น่าจะมีวิธีการอื่นที่จำทำให้เรื่องน่าสนใจมากขึ้น

นักเรียนมีความคิดเห็นในเรื่องวิธีการนำเสนอ ทำให้สรุปได้ว่า การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนวิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน เนื้อหาและภาพนำเสนอเหมาะสมกับลักษณะของเรื่อง โดยมีคำบรรยายเป็นบทสนทนา ซึ่งมีศัพท์ยากบางคำไม่มีใช้ในปัจจุบันแต่จะมีคำอธิบายศัพท์ที่ช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับวลีย์ มาศจรัส ที่กล่าวไว้ว่าการนำเสนอยากเกินการรับรู้ของผู้อ่านแล้วก็จะไม่เกิดอันใด ต้องพิจารณาเนื้อหาที่จะนำเสนอเสียก่อน พิจารณาวายากตรงจุดไหน ระวังศัพท์เทคนิค ต้องเสนอแนวคิดอย่างชัดเจน และต้องมั่นใจการเรียงร้อยถ้อยคำออกมาจะต้องสื่อความหมายได้ตรงกับที่ผู้เขียนต้องการจะบอกถึง จะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

ดังนั้นวิธีการนำเสนอที่ผู้ศึกษาลำดับเรื่อง โดยแต่งเป็นร้อยแก้ว เล่าเรื่อง พร้อมภาพประกอบจากจิตรกรรมบนเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนฯ ให้เข้าใจง่าย จึงทำให้วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับผู้อ่าน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น โดยสรุปแล้ววิธีการนำเสนอมีความเหมาะสมมาก

2.3 ด้านการใช้ภาษา

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเกี่ยวกับด้านการใช้ภาษาว่า หนังสือเล่มนี้มีชื่อเรื่องมีความเหมาะสมกับเนื้อหา การบรรยายเรื่องชัดเจนเข้าใจง่าย สำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน รวมทั้งมีการเลือกคำได้เหมาะสม สำนวนภาษาอ่านเข้าใจง่าย ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ สำนวนและภาษาสละสลวยน่าอ่าน กระชับ สละสลวย การสะกดคำ การเว้นวรรค และย่อหน้าเหมาะสมถูกต้องดี โดยสรุปแล้วสำนวนภาษามีความเหมาะสม

นักเรียนมีความคิดเห็นว่สำนวนและภาษาสละสลวย น่าอ่าน อ่านแล้วเข้าใจง่ายมากทั้งนี้เป็นผลมาจากผู้ศึกษาเลือกใช้ภาษาและสำนวนภาษาง่ายใกล้เคียงกับชีวิตจริง ไม่ต้องแปลซ้ำอีกให้คำอธิบายศัพท์ยากไปพร้อมกับเนื้อเรื่องบางตอน และสามารถดูคำอธิบายศัพท์เพิ่มเติมได้

ดังนั้นด้านการใช้ภาษาในนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ จากจิตรกรรมบนเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ สอดคล้องกับวลีย์ มาศจรัส กล่าวไว้ว่า ภาษาที่เรียบง่ายเป็นภาษาที่มีเสน่ห์ การเขียนหนังสือด้วยถ้อยคำ สำนวนง่ายๆ เป็นสิ่งที่ผู้อ่านต้องการมากที่สุด เพราะอ่านแล้วโปร่งสบายใจที่ไม่ต้องไปขบคิดให้เสียเวลาอีกว่า คำพูดประโยคนั้นหมายถึงอะไร โดยสรุปแล้วด้านการใช้ภาษามีความเหมาะสมมาก

2.4 ด้านภาพประกอบ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ภาพประกอบชัดเจนสวยงาม ชวนให้น่าอ่าน สื่อความได้ตรงสอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะสมกับวัยของผู้อ่านมาก ปริมาณของภาพประกอบเหมาะสมกับเรื่อง ภาพมีส่วนช่วยส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน และมีการจัดวางภาพดี สีสดใสสวยงาม

ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า ภาพประกอบสวยงามชวนให้น่าอ่าน สื่อความหมาย ได้ชัดเจน ช่วยให้เข้าใจเรื่องได้ดีมาก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ด้านภาพประกอบ หนังสือส่งเสริมการอ่านต้องมีภาพประกอบเสมอ สัดส่วนของภาพกับเนื้อเรื่องต้องเหมาะสมกับวัยผู้อ่าน ขนาดต้องเหมาะสมกับขนาดรูปเล่ม และความต้องการนำเสนอ สีและความชัดเจนของภาพเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะช่วยดึงดูดความสนใจ และช่วยให้เข้าใจเรื่องมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพรจันท์ จันทวิมลและคนอื่นๆ กล่าวไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็กจะมีภาพประกอบเกือบทุกหน้า ไม่ว่าจะเป็นบันทึกคติ หรือร้อยกรอง ภาพประกอบนั้นจะต้องมีสีสันสวยงาม วาดอย่าง ประณีต สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง ภาพต้อง ถูกต้อง ขนาดภาพเหมาะสมกับขนาดของรูปเล่ม และน่าสนใจ และภิญญาพร นิตยประภา การจัด ภาพ ต้องจัดภาพให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง โดยอาศัยหลักในการจัดภาพคือ คว้าหนังสือเป็นประเภท ใด เขียนให้เด็กวัยใดอ่าน คำนึงถึงลักษณะภาพที่เด็กเข้าใจง่าย ภาพต้องเคลื่อนไหว มีชีวิตชีวา สมจริงสอดคล้องกับเนื้อเรื่องในหนังสือ โดยสรุปแล้วด้านภาพประกอบมีความเหมาะสมมากที่สุด

2.5 ด้านรูปเล่มและการจัดรูปแบบ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ขนาดเล่มของหนังสือเหมาะสมกับเนื้อเรื่องและวัยของ ผู้อ่านมาก ขนาดและรูปแบบของตัวอักษร มีความชัดเจน อ่านง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้อ่านดีมาก ปริมาณหน้าของหนังสือเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน และการจัดหน้ากระดาษโดยรวมเหมาะสมมาก

นักเรียนมีความเห็นว่า ขนาดเล่มของหนังสือเหมาะสม ขนาดและรูปแบบ ตัวอักษรชัดเจนอ่านง่าย เหมาะมือถือสะดวก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ด้านรูปเล่มและการจัดรูปแบบมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งนี้ เป็นผลมาจากผู้ศึกษาเลือกสร้างหนังสือที่มีขนาดพอเหมาะ ไม่เล็กหรือใหญ่จนเกินไป คือขนาด 16×22.5 เซนติเมตร ซึ่งสอดคล้องกับภิญญาพร นิตยประภา กล่าวไว้ว่า การออกแบบปก ควร ออกแบบให้ทันสมัย ดึงดูดความสนใจของเด็กด้วยสี และภาพที่ตรงกับเนื้อเรื่อง โดยเลือกเอาตอนที่ น่าสนใจที่สุดเอารายละเอียดมาให้หมด สีปกควรเป็นสีฉูดฉาด บนปกควรเขียนชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง และผู้วาดภาพประกอบ ใช้ตัวหนังสือโต สะดุดตากว่าอักษรเนื้อเรื่อง ไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์ เพราะจะทำให้อ่านยาก ปกหนังสืออาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้ การจัดหน้า นับเป็นงานสำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่กระทบสายตาและความรู้สึกของเด็กทุกขณะที่อ่านหนังสือ หนังสือของเด็ก ประกอบด้วยภาพ ต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก สีต้องให้สีทั้งภาพและตัวอักษรตัวหนังสือ ต้องใช้ ขนาดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยสรุปแล้วด้านรูปเล่มและการจัดรูปแบบมีความเหมาะสมมาก

2.6 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น สามารถช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน และเป็นแนวทางหรือตัวอย่างในการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียน ครู และผู้สนใจได้เป็นอย่างมาก

นักเรียนมีความเห็นว่าเนื้อหาสอดแทรกความรู้ ข้อคิด หรือคุณธรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมาก ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยมากขึ้นมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น ภูมิปัญญา และเมื่ออ่านจบแล้วทำให้รู้สึกอยากอ่านหนังสือประเภทเดียวกันนี้อีก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมในด้านต่างๆสามารถนำไปพัฒนาทักษะการอ่าน และนิสัยรักการอ่านให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตามวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ว่า การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านมีความประสงค์เพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน และจุดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ นอกจากนี้หนังสือส่งเสริมการอ่านยังมีส่วนช่วยในการเรียนภาษาของนักเรียน เป็นการปูพื้นฐานการเรียนรู้วรรณคดี ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่าน เกิดความอยากรู้อยากเห็นเห็นคุณค่าวรรณกรรมพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมที่ดีให้แก่เด็กนักเรียนด้วย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการสร้างหนังสือครั้งต่อไป

3.1.1 ครูควรนำจารีกวัตรพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ ซึ่งถือเป็นวรรณกรรมทางด้านภาษามาสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านในชื่อเรื่องอื่น เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและใช้แหล่งเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์

3.1.2 ครูอาจสร้างหนังสือในลักษณะเดียวกันเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะนอกจากใช้เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านแล้ว ครูผู้สอนยังสามารถนำไปใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลา หนังสืออ่านเพิ่มเติม หรือใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยบูรณาการทักษะการอ่าน การฟัง การพูด การเขียน การดู ซึ่งอาจจัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เผยแพร่ให้แก่ นักเรียนและผู้สนใจได้ศึกษา

3.1.3 การสร้างหนังสือควรให้ความสำคัญกับคุณภาพการพิมพ์ เช่น กระดาษ ปก ภาพประกอบ เพื่อให้ส่วนประกอบของหนังสือได้มาตรฐาน

3.1.4 การสร้างหนังสือ ควรสำรวจหนังสือที่มีอยู่แล้วในประเภทเดียวกัน เพื่อที่จะได้ไม่ซ้ำรูปแบบเดิมกับผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างหนังสือที่แปลกใหม่หรือพัฒนา รูปแบบขึ้นมาให้ดียิ่งขึ้นกว่าที่มีอยู่เดิม

3.2 ข้อเสนอแนะในการการนำหนังสือไปใช้

3.2.1 ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหนังสือให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถนำเสนอหรือเสนอแนะแก่ผู้เรียนใช้หนังสือได้ถูกต้อง

3.2.2 การใช้หนังสือ ผู้เรียนอาจต้องไปศึกษาจากสถานที่จริงเพื่อให้เห็นภาพ เกิดจินตภาพ ได้ตรวจสอบความรู้และใช้ทักษะการช่วยตนเองอันเป็นการเรียนรู้นอกชั้นเรียน

3.2.4 ครูผู้สอนต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาพจิตรกรรม และเนื้อเรื่องที่สอดคล้องกับภาพจิตรกรรมนั้น เพื่อที่จะสามารถอธิบาย ขยายความรู้ให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ ศูนย์พัฒนาหนังสือ (2545) *การผลิต การเลือก และการใช้หนังสือเพื่อสนองการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน* กรุงเทพมหานคร อรุณสภาลาดพร้าว
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) *เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร อรุณสภาลาดพร้าว
- _____. (2545) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544* กรุงเทพมหานคร องค์กรรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กระทรวงศึกษาธิการ (2551) *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* กรุงเทพมหานคร สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- _____. (2555) *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559* กรุงเทพมหานคร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542* กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- _____. (2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* กรุงเทพมหานคร ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- “การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน” (2556) ค้นคืนวันที่ 6 กรกฎาคม 2556 จาก <http://www.nubkk.nu.ac.th>
- กุศยา แสงเดช (2545) *หนังสือส่งเสริมการอ่าน* กรุงเทพมหานคร แม็ค
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) “ศิลปะการเขียนบทความให้หน้าอ่าน” ค้นคืนวันที่ 11 กรกฎาคม 2556 จาก <http://www.gotoknow.org>
- จิตรา ศรีมงคล (2552) “การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องนิทานไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- จินตนา ไบกาชุย (2542) *เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร อรุณสภาลาดพร้าว
- _____. (2534) *แนวการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- เฉลิมลาภ ทองอาจ (2552) “การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อสรุปสาระสำคัญ: ทฤษฎีและปฏิบัติ” *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร* 4 (1): 51-61

- ชาติ แจ่มนุช (2555) “กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น” 27 มิถุนายน 2555 หอประชุมพญาไท สพม.1
 ธวัช ปุณโณทก (2538) *วรรณกรรมท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- บันลือ พลกษะวัน (2532) *มิติใหม่ในการสอนอ่าน* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- ปราณี โกวิวัฒน์ (2552) “การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ตามรอย
 นิราศเมือง แกลง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังจันทร์วิทยา”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ถวัลย์ มาศจรัส (2540) *การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม พิมพ์ครั้งที่ 3*
 กรุงเทพมหานคร ต้นอ้อแกรมมี
- ผจงจิตต์ อธิคมนันทะ (2543) *สังคมและวัฒนธรรมไทย* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พุดชา นุสดี (2547) “การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นจันทบุรีเพื่อพัฒนาค่านิยม
 พื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ขลุงรัชดาภิเษก จังหวัดจันทบุรี”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุรพล ชิตญาโณ) (2544) *โบสถ์วัดโพธิ์* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร อมรินทร์
 พรินติ้งแอนด์พับลิชซิง
- พระมหาอุดมปัญญาโก (2556: 7 สิงหาคม) สิริกาญจน์ สิริพานิช สำนักงานวัดพระเชตุพนฯ
- เพชรมณี โสภิตะชา (2550) “การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องสำนวนภาษาถิ่นอีสานสำหรับ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอคูขั่วปูน จังหวัดอุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์
 ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ไพโรจน์ ขวัญคง (2551) “ผลของการใช้หนังสืออ่านสาระเพิ่มเติมวรรณกรรมท้องถิ่นปัตตานีเพื่อ
 พัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)
 โรงเรียนทุ่งยางแดงพิทยาคม เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เมทินี สว่างศรี ไวท์ “การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง เพื่อนรักสี่ขา สำหรับนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 4” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- ราชบัณฑิตยสถาน (2556) *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔* กรุงเทพมหานคร ราชบัณฑิตยสถาน
- วิกิพีเดีย (2556) “ทฤษฎีการเรียนรู้” ค้นคืนวันที่ 1 มิถุนายน 2556 จาก <http://th.wikipedia.org>
- วิเชียร วงศ์คำจันทร์ (2555) “การจัดกระบวนการเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น” ค้นคืนวันที่ 2 กรกฎาคม 2556 จาก <http://school.obec.go.th/bankudchiangmee/vicakan3.htm>
- วีระชัย บุญอยู่ (2548) “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ประเพณีท้องถิ่นน่า สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วีระยุทธ วีรวงศ์ (2553) “วรรณกรรมท้องถิ่น” ค้นคืนวันที่ 24 พฤษภาคม 2556 จาก <http://kruyutblogspot.com/2012/10/blog-post-26.html>
- ศักดิ์ชัย เกียรติจินดา (2542) “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ค้นคืนวันที่ 28 พฤษภาคม 2556 จาก <http://www.ipesp.ac.th/learning/thaistory/content1.html>
- ศิริพร ณ ถลาง สุกัญญา สุกฉายา (2543) *คติชนในภาพเชิงบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดพระเชตุพนฯ* กรุงเทพมหานคร กรุงเทพ (1984)
- ศุภศรุต (2550) ““คติชาวบ้าน” นิทานเล่าขาน เพลงกล่อมโบราณบานหน้าต่างวัดโพธิ์” ค้นคืนวันที่ 22 พฤษภาคม 2556 จาก www.oknation.net.
- สมบัติ จำปาเงิน (2553) *กลเม็ดการเขียนให้เก่ง* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร สถาพรบุ๊ค
- สมลักษณ์ ภาพันธ์ (2547) “หนังสือสำหรับเด็กเพื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการที่ครูมองข้าม” ค้นคืนวันที่ 10 กรกฎาคม 2556 จาก <http://www.myfirstbrain.com>
- “สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่ม ๒๖” (2547) พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพ รุ่งศิลป์การพิมพ์
- “สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่ม ๒๘” (2550) พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพ รุ่งศิลป์การพิมพ์
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559* กรุงเทพมหานคร สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- อภิวรรณ วีระสมิทธิ (2544) *นวัตกรรมการศึกษาชุด คู่มือการจัดกิจกรรมการสร้างหนังสือ* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

อรพินท์ เมืองชมพู (2546) “การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ย้อนรอยประเพณีที่ภูกามยาว
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไร่อ้อย จังหวัดพะเยา” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ นางสาวพนิตนาฎ จันทวงศ์
ตำแหน่ง ครู คศ.3 โรงเรียนวัดราชบพิธ
วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกภาษาไทย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประสบการณ์หรือความชำนาญ 1. ประสบการณ์การสอนวิชาภาษาไทย 31 ปี
2. การแต่งคำประพันธ์
2. ชื่อ นางสาวอรินยา สติรชาติ
ตำแหน่ง ครู คศ.3 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา กศ.ม. วิชาเอกภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ 1. ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 28 ปี
2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 6 ปี
3. ชื่อ นางนงนุช สุวรรณกนิษฐ์
ตำแหน่ง ครู คศ.3 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา ค.ม. วิชาเอก การสอนภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ 1. ประสบการณ์สอนวิชาภาษาไทย 26 ปี
2. รองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 4 ปี
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 4 ปี

ภาคผนวก ข

แบบประเมินคุณภาพหนังสือสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินหนังสือส่งเสริมการอ่านนี้ใช้สำหรับประเมินเรื่อง นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ
2. แบบประเมินนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ
 - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ
3. วัตถุประสงค์ในการประเมินหนังสือส่งเสริมการอ่านนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข หนังสือให้มีประสิทธิภาพแบบประเมินคุณภาพ

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งมีหัวข้อประเมินทั้งหมด 5 ด้าน คือ เนื้อเรื่อง สำนวนภาษา ภาพประกอบ รูปเล่ม การจัดรูปแบบ และคุณค่าประโยชน์ที่ได้รับ

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

5	หมายถึง	ท่านคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ท่านคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับมาก
3	หมายถึง	ท่านคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ท่านคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับน้อย
1	หมายถึง	ท่านคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตารางผนวกที่ 1 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อเรื่อง					
1.1 เนื้อเรื่องดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน					
1.2 เนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
1.3 การดำเนินเรื่องสนุกสนานชวนติดตาม					
1.4 การอธิบายคำศัพท์ชัดเจน					
1.5 เนื้อหาของเรื่องสอดแทรกความรู้ ข้อคิด หรือคุณธรรม					
1.6 เนื้อเรื่องมีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					

ตารางผนวกที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านวิธีการนำเสนอ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2. ด้านวิธีการนำเสนอ					
2.1 การนำเสนอเนื้อเรื่องเป็นลำดับขั้นตอน					
2.2 การนำเสนอเนื้อเรื่องและภาพน่าสนใจ					
2.3 วิธีการนำเสนอเนื้อเรื่องเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน					

ตารางผนวกที่ 3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการใช้ภาษา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3. ด้านการใช้ภาษา					
3.1 ชื่อเรื่องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง					
3.2 การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย					
3.3 สำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
3.4 การเลือกใช้คำเหมาะสม					

ตารางผนวกที่ 4 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดทำรูปเล่ม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4. ด้านการจัดรูปเล่ม					
4.1 ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
4.2 รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน					
4.3 ขนาดและรูปแบบของตัวอักษร มีความชัดเจน อ่านง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
4.4 การออกแบบปกสวยงามดึงดูดความสนใจของผู้เรียน					
4.5 ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามประเภทของ หนังสือ					

ตารางผนวกที่ 5 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ					
5.1 ด้านจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม					
5.2 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน					
5.3 ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น					
5.4 ภาพประกอบน่าสนใจ					
5.5 ขนาดภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
5.6 สีของภาพประกอบทำให้เรื่องน่าสนใจ					
5.7 จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม					

ตารางผนวกที่ 6 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
6. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ					
6.1 หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน					
6.2 ช่วยปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
6.3 นักเรียนมีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน					
6.4 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นจากหนังสือ					
6.5 หนังสือมีส่วนช่วยส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน					
6.6 นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือ					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง สำนวนภาษา ภาพประกอบ รูปเล่ม และการจัดรูปแบบ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

1. เนื้อเรื่อง

2. การนำเสนอ

3. การใช้ภาษา

4. การจัดรูปเล่ม

5. การจัดหน้าและภาพประกอบ

6. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

นำหนังสือนิทานพื้นบ้านกรุงเทพ เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพของหนังสือแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของหนังสือจากผู้ทรงคุณวุฒิ คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ความคิดเห็นด้านเนื้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1		
1. ด้านเนื้อเรื่อง							
1.1 เนื้อเรื่องดึงดูดความสนใจของผู้เรียน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
1.2 เนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
1.3 การดำเนินเรื่องสนุกสนานชวนติดตาม	-	3	-	-	-	4.00	มาก
1.4 การอธิบายคำศัพท์ชัดเจน	2	1				4.66	มากที่สุด
1.5 เนื้อหาของเรื่องสอดแทรกความรู้ ข้อคิดหรือคุณธรรม	2	1				4.66	มากที่สุด
1.6 เนื้อเรื่องมีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	3	-				5.00	มากที่สุด
รวม	9	9				4.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าด้านเนื้อหามีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00 ถึง 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.60 แสดงว่าด้านเนื้อหามีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านวิธีการนำเสนอ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1		
2. ด้านวิธีการนำเสนอ							
2.1 การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
2.2 การนำเสนอเนื้อหาและภาพน่าสนใจ	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
2.3 วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน	1	2	-	-	-	4.33	มาก
รวม	5	4	-	-	-	4.55	มาก

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่าด้านวิธีการนำเสนอมีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 ถึง 4.66 คิดเป็น ระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.55 แสดงว่าด้านเนื้อหาที่มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการใช้ภาษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

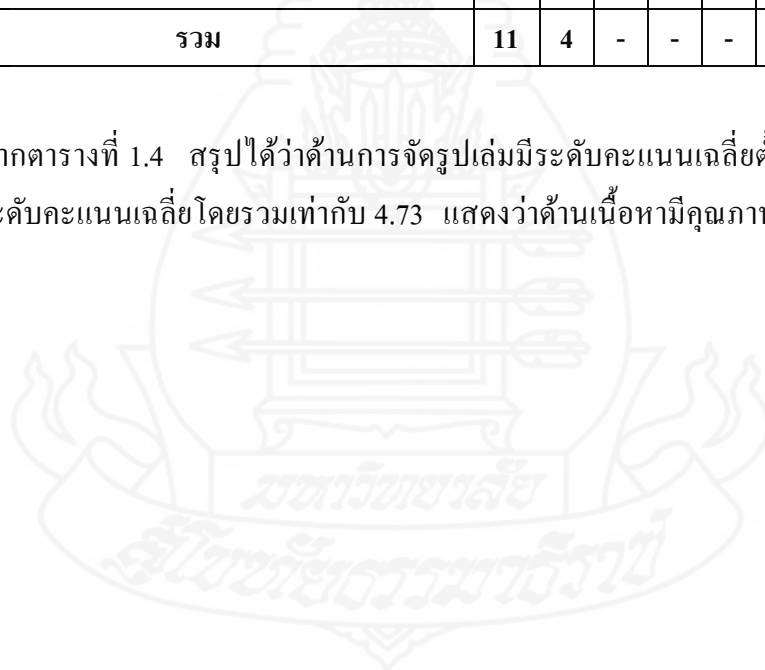
รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1		
3. ด้านการใช้ภาษา							
3.1 ชื่อเรื่องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
3.2 การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
3.3 สำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3.4 การเลือกใช้คำเหมาะสม	1	2	-	-	-	4.33	มาก
รวม	8	4	-	-	-	4.66	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่าด้านการใช้ภาษามีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 ถึง 5.00 คิดเป็น ระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.66 แสดงว่าด้านเนื้อหาที่มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดทำรูปเล่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1		
4. ด้านการจัดรูปเล่ม							
4.1 ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
4.2 รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
4.3 ขนาดและรูปแบบของตัวอักษร มีความชัดเจน อ่านง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
4.4 การออกแบบปกสวยงามดึงดูดความสนใจ ของผู้เรียน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
4.5 ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตาม ประเภทของหนังสือ	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	11	4	-	-	-	4.73	มากที่สุด

จากตารางที่ 1.4 สรุปได้ว่าด้านการจัดรูปเล่มมีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.66 ถึง 5.00 คิดเป็น ระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.73 แสดงว่าด้านเนื้อหาคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 5 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1		
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ							
5.1 ด้านจัดวางภาพประกอบและตัวอักษร เหมาะสม	-	3	-	-	-	4.00	มาก
5.2 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน	1	2	-	-	-	4.33	มาก
5.3 ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
5.4 ภาพประกอบน่าสนใจ	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
5.5 ขนาดภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของ ผู้เรียน	1	2	-	-	-	4.33	มาก
5.6 สีของภาพประกอบทำให้เรื่องน่าสนใจ	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.7 จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	12	9	-	-	-	4.56	มากที่สุด

ตารางผนวกที่ 5 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากตารางที่ 5 สรุปได้ว่าด้านการจัดหน้าและภาพประกอบมีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00 ถึง 5.00 คิดเป็น ระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.56 แสดงว่าด้านเนื้อหาคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางผนวกที่ 6 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย \bar{x}	แปลผล
	5	4	3	2	1		
6. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ							
6.1 หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.2 ช่วยปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.3 นักเรียนมีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
6.4 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นจากหนังสือ	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
6.5 หนังสือมีส่วนช่วยส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
6.6 นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือ	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
รวม	8	4	-	-	-	4.77	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 สรุปได้ว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับมีระดับคะแนนเฉลี่ย 4.66-5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.77 แสดงว่าด้านเนื้อหาคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ภาคผนวก ง

รายชื่อนักเรียนที่ร่วมประเมิน

รายชื่อนักเรียนที่ร่วมประเมิน

รายชื่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนวัดราชบพิธ แขวง
พระบรมมหาราชวังเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ที่ร่วมประเมิน

1. ค.ช. กนกพล	อังควัฒนวิทย์	2. ค.ช. กลวัชร	เทินสะเกษ
3. ค.ช. กันทรากร	บวรสิริกุล	4. ค.ช. คุณานนท์	เลิศวิไลย์
5. ค.ช. ชณวีร์	เหมะลิขัณฑกะ	6. ค.ช. ชาลี	แซ่เต็ม
7. ค.ช. ณิชพัฒน์	จรรยาอังกูร	8. ค.ช. ณิชฎัก	วงศ์วิชิต
9. ค.ช. คุณยวัต	คอรัก	10. ค.ช. ตะวัน	ไอ้ออมทรัพย์
11. ค.ช. ธนดล	วีรวินันท์กุล	12. ค.ช. ธัญพิสิษฐ์	เล็กประसार
13. ค.ช. นรภัทร	ระติเดช	14. ค.ช. นันทวุฒิ	พัฑฒไพศาล
15. ค.ช. นาวัน	อ่อนโสม	16. ค.ช. นิธิศ	एमดวงดี
17. ค.ช. บงกร	บางท่าไม้	18. ค.ช. ปกรณ์	มกรสิริศรี
19. ค.ช. ปรีวัตร	รัตนปรารมย์	20. ค.ช. เผด็จมพงศ์	จงแพทย์
21. ค.ช. พิษณุตม์	ผนิพนธ์ารักษ์	22. ค.ช. พิเชฐ	เหลือทองคำ
23. ค.ช. พีรณัฐ	นวกฤษ	24. ค.ช. ภาคิน	กล้าหาญ
25. ค.ช. ภาคิน	ทรงคุณเวช	26. ค.ช. รชต	คงอิม
27. ค.ช. รัฐธรรมบุญ	จีราคม	28. ค.ช. รัฐศาสตร์	หินเมืองเก่า
29. ค.ช. วรณัญญ	เจริญพาหะนาวา	30. ค.ช. วศิน	สุโฆษิต
31. ค.ช. ศักดิพัฒน์	กอบสมบัติ	32. ค.ช. ศิวกร	อดิเรกกลากุล
33. ค.ช. สุภวัฒน์	บัวคำภา	34. ค.ช. สุภวิษญ์	เจริญผล
35. ค.ช. สันฐิติ	ยอดทอง	36. ค.ช. สิทธิโชค	ศิริพัฒน์
37. ค.ช. สุ่มงคล	คำสอน	38. ค.ช. สุรสิทธิ์	ธรรมสวัสดิ์
39. ค.ช. อัครวินทร์	องค์ศรีตระกูล		

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนักเรียน

**แบบสอบถามความคิดเห็นของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง นิทานพื้นบ้านกรุงเทพ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

ตอนที่ 1 ประเมินระดับความคิดเห็น

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเรื่อง นิทานพื้นบ้านกรุงเทพแล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การตัดสินดังนี้

5	หมายถึง	ท่านคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ท่านคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับมาก
3	หมายถึง	ท่านคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ท่านคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับน้อย
1	หมายถึง	ท่านคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

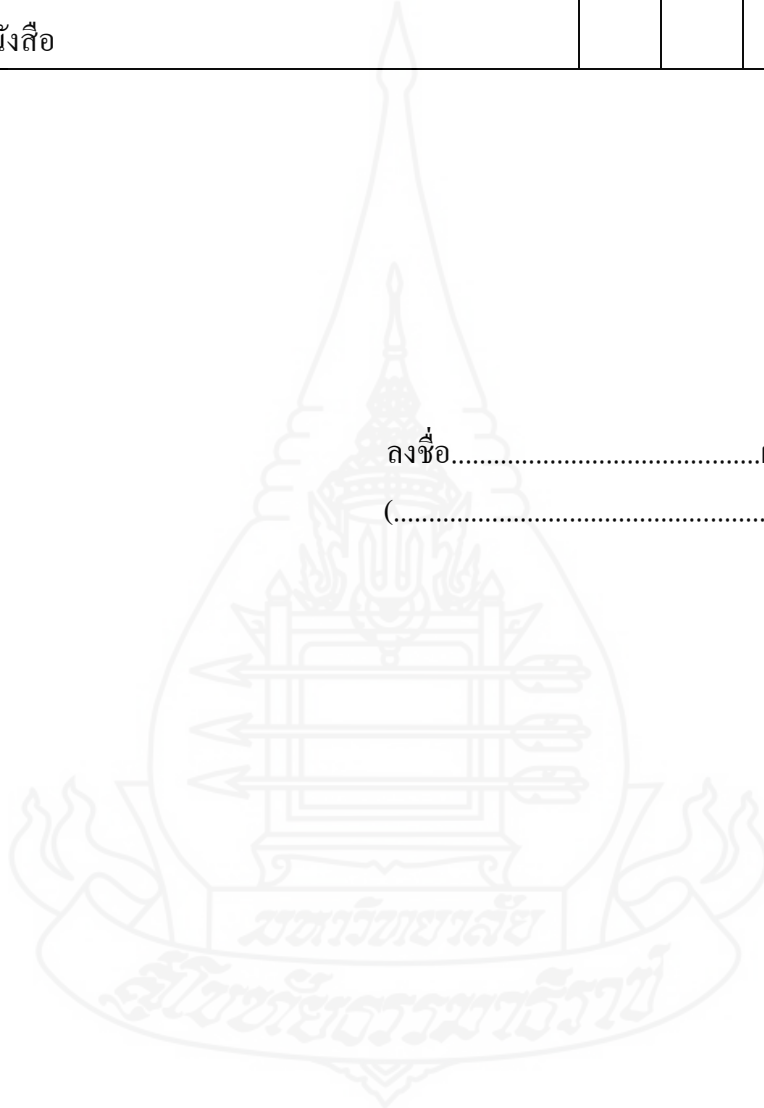
ตารางผนวกที่ 1.1 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อเรื่อง					
1.1 เนื้อเรื่องดึงดูดความสนใจของผู้เรียน					
1.2 เนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
1.3 การดำเนินเรื่องสนุกสนานชวนติดตาม					
1.4 การอธิบายคำศัพท์ชัดเจน					
1.5 เนื้อหาของเรื่องสอดแทรกความรู้ ข้อคิด หรือ คุณธรรม					
1.6 เนื้อเรื่องมีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
2. ด้านวิธีการนำเสนอ					
2.1 การนำเสนอเนื้อเรื่องเป็นลำดับขั้นตอน					
2.2 การนำเสนอเนื้อหาและภาพน่าสนใจ					
2.3 วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3. ด้านการใช้ภาษา					
3.1 ชื่อเรื่องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง					
3.2 การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย					
3.3 สำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
3.4 การเลือกใช้คำเหมาะสม					
4. ด้านการจัดรูปเล่ม					
4.1 ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
4.2 รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน					
4.3 ขนาดและรูปแบบของตัวอักษร มีความชัดเจน อ่านง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
4.4 การออกแบบปกสวยงามดึงดูดความสนใจของผู้เรียน					
4.5 ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามประเภทของหนังสือ					
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ					
5.1 ด้านจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม					
5.2 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน					
5.3 ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น					
5.4 ภาพประกอบน่าสนใจ					
5.5 ขนาดภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
5.6 สีของภาพประกอบทำให้เรื่องน่าสนใจ					
5.7 จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม					
6. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ					
6.1 หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน					
6.2 ช่วยปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
6.3 นักเรียนมีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน					
6.4 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นจากหนังสือ					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
6.5 หนังสือมีส่วนช่วยส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน					
6.6 นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือ					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง สำนวนภาษา ภาพประกอบ รูปเล่ม และการจัดรูปแบบ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

1. เนื้อเรื่อง

2. การนำเสนอ

3. การใช้ภาษา

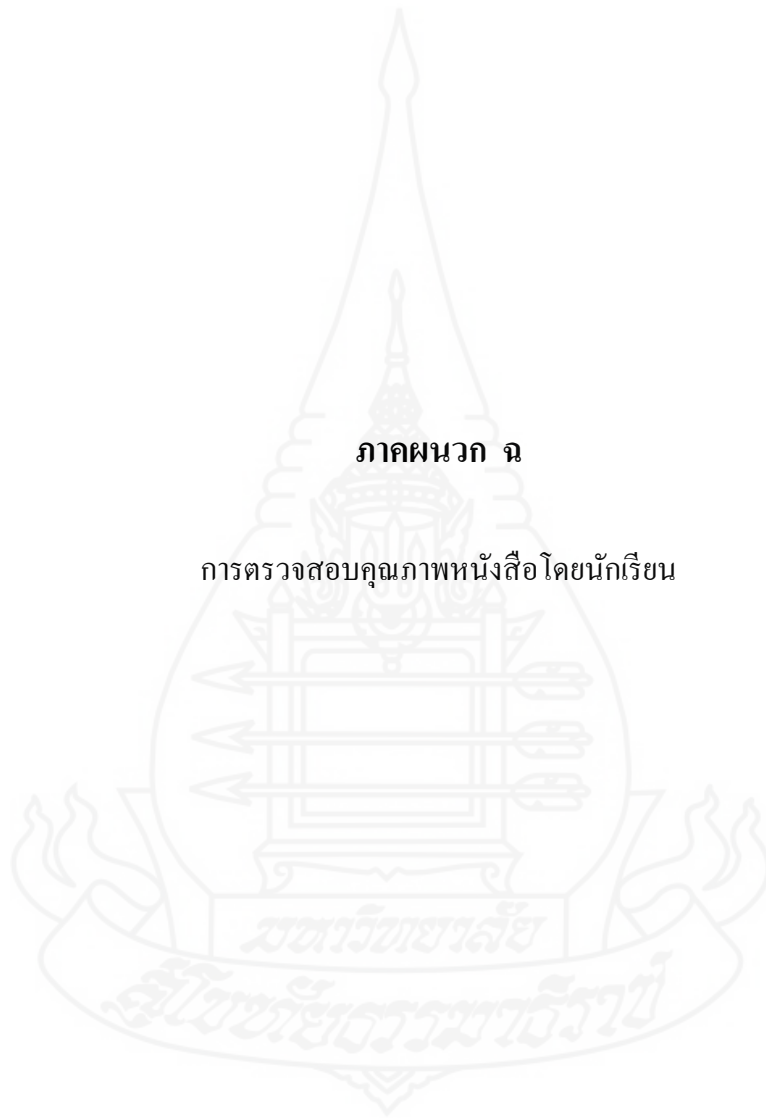
4. การจัดรูปเล่ม

5. การจัดหน้าและภาพประกอบ

6. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ภาคผนวก ฉ

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน

นำหนังสือนิทานพื้นบ้านกรุงเทพไปทดลองให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร จำนวน 39 คนอ่านเพื่อตรวจสอบคุณภาพตามแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของหนังสือนิทานพื้นบ้านกรุงเทพจากนักเรียน คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 7 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านเนื้อเรื่อง โดย

ความคิดเห็นด้านเนื้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1		
1. ด้านเนื้อเรื่อง							
1.1 เนื้อเรื่องดึงดูดความสนใจของผู้เรียน	21	17	1	-	-	4.51	มากที่สุด
1.2 เนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	23	13	3	-	-	4.51	มากที่สุด
1.3 การดำเนินเรื่องสนุกสนานชวนติดตาม	25	11	3	-	-	4.56	มากที่สุด
1.4 การอธิบายคำศัพท์ชัดเจน	21	15	3	-	-	4.46	มาก
1.5 เนื้อหาของเรื่องสอดแทรกความรู้ ข้อคิด หรือคุณธรรม	26	12	1	-	-	4.64	มากที่สุด
1.6 เนื้อเรื่องมีความยาวเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	21	16	1	1	-	4.46	มาก
รวม	118	102	11	2	1	4.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 สรุปได้ว่าด้านเนื้อหามีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.46 ถึง 4.51 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.52 แสดงว่าด้านเนื้อหามีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 8 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านวิธีการนำเสนอ โดยนักเรียน

ความคิดเห็นด้านเนื้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1		
2. ด้านวิธีการนำเสนอ							
2.1 การนำเสนอเนื้อเรื่องเป็นลำดับขั้นตอน		18	2	-	-	4.44	มาก
2.2 การนำเสนอเนื้อเรื่องและภาพน่าสนใจ		15	-	-	1	4.51	มากที่สุด
2.3 วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน		11	4	-	-	4.51	มากที่สุด
รวม		44	6	-	1	4.48	มาก

จากตารางที่ 8 สรุปได้ว่าด้านวิธีการนำเสนอมีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.44 ถึง 4.51 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.48 แสดงว่าด้านเนื้อหามีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 9 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการใช้ภาษาโดยนักเรียน

ความคิดเห็นด้านเนื้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1		
3. ด้านการใช้ภาษา							
3.1 ชื่อเรื่องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	21	16	1	1	-	4.46	มาก
3.2 การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย	22	16	1	-	-	4.54	มากที่สุด
3.3 จำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	24	14	1	-	-	4.59	มากที่สุด
3.4 การเลือกใช้คำเหมาะสม	21	17	-	-	1	4.46	มาก
รวม	88	63	3	1	1	4.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 สรุปได้ว่าด้านการใช้ภาษามีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.46 ถึง 4.59 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.51 แสดงว่าด้านเนื้อหามีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 10 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดทำรูปเล่ม โดยนักเรียน

ความคิดเห็นด้านเนื้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1		
4. ด้านการจัดรูปเล่ม							
4.1 ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน		14	4	-	-	4.44	มาก
4.2 รูปเล่มและปกแข็งแรงทนทาน		17	1	1	-	4.44	มาก
4.3 ขนาดและรูปแบบของตัวอักษร มีความชัดเจนอ่านง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน		8	-	-	-	4.79	มากที่สุด
4.4 การออกแบบปกสวยงามดึงดูดความสนใจของผู้เรียน		8	-	-	-	4.79	มากที่สุด
4.5 ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามประเภทของหนังสือ		13	-	-	1	4.56	มากที่สุด
รวม		60	5	1	1	4.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 สรุปได้ว่าด้านการจัดรูปเล่มมีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.44 ถึง 4.79 คิดเป็น ระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.60 แสดงว่าด้านเนื้อหามีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางผนวกที่ 11 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ โดยนักเรียน

ความคิดเห็นด้านเนื้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1		
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ							
5.1 ด้านจัดวางภาพประกอบและตัวอักษร เหมาะสม	25	13	1	-	-	4.62	มากที่สุด
5.2 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของ ผู้เรียน	19	18	-	-	2	4.33	มาก
5.3 ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น	22	15	2	-	-	4.51	มากที่สุด
5.4 ภาพประกอบน่าสนใจ	22	16	1	-	-	4.54	มากที่สุด
5.5 ขนาดภาพประกอบเหมาะสมกับ วัยของผู้เรียน	23	14	1	-	1	4.49	มาก
5.6 สีของภาพประกอบทำให้เรื่องน่าสนใจ	29	8	1	1	-	4.67	มากที่สุด
5.7 จำนวนภาพประกอบมีความเหมาะสม	24	13	2	-	-	4.56	มากที่สุด
รวม	164	97	8	1	3	4.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 สรุปได้ว่าด้านการจัดหน้าและภาพประกอบมีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 ถึง 4.67 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.53 แสดงว่าด้านเนื้อหามีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางผนวกที่ 12 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยนักเรียน

ความคิดเห็นด้านเนื้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1		
6. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ							
6.1 หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	29	10	-	-	-	4.74	มากที่สุด
6.2 ช่วยปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	22	16	1	-	-	4.41	มาก
6.3 นักเรียนมีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน	22	16	1	-	-	4.54	มากที่สุด
6.4 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นจากหนังสือ	26	9	4	-	-	4.56	มากที่สุด
6.5 หนังสือมีส่วนช่วยส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน	25	13	-	-	1	4.56	มากที่สุด
6.6 นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือ	27	11	1	-	-	4.66	มากที่สุด
รวม	149	76	7	-	2	4.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 สรุปได้ว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับมีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.41 ถึง 4.74 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.57 แสดงว่าด้านเนื้อหามีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสิริกาญจน์ ศิริพานิช
วัน เดือน ปีเกิด	7 เมษายน 2505
สถานที่เกิด	อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ศศ.บ.(ไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดราชบพิตร ถนนสนามไชย แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

